

TEOLOGIA KAPLAŃSKA

INFORMACJE O PRZEDMIOTACH OBOWIĄZKOWYCH

(w porządku alfabetycznym lub dodatkowo chronologicznym)

WZÓR

tkonr. Nazwa przedmiotu ew. a/b (t – teologia, k – teologia kapłańska, o – przedmiot obowiązkowy, nr – kolejny numer przedmiotu w wykazie, a – kolejna (a) część opisu danego przedmiotu z ogólnej liczby opisów b)

Rok studiów, semestr

Wymiar godzin ogółem (wymiar godzin z podziałem na semestry), ECTS – ilość punktów ECTS

Prowadzący zajęcia

Forma zaliczenia poszczególnych semestrów zajęć: z – zaliczenie, zo – zaliczenie z oceną, e – egzamin

tko01. Dogmatyka – wstęp, teologia trynitarna, protologia

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Daniel Szczurek, prof. UPJPII, ćwiczenia – o. dr Henryk Romuald Kośła OFM

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Część I: Wprowadzenie do teologii dogmatycznej – obejmuje podstawowe pojęcia występujące w teologii dogmatycznej i ich wzajemne relacje, ze szczególnym zwróceniem uwagi na pojęcie dogmatu wiary.

Część II: Teologia trynitarna: poznanie Boga żywego (rozumowe i nadprzyrodzone), biblijny obraz Boga (życie, jedyność-troistość, osobowość-trojosobowość).

Część III: Protologia: koncepcja aktu stworzenia, stworzenie wszechświata, aniołów i człowieka, katolicka doktryna natury ludzkiej, pochodzenia sprawiedliwości, pochodzenia prawa oraz koncepcja pochodzenia grzechu.

Ćwiczenia.

sem. 5

Odniesienie do tematów związanych z pojęciem teologii w ogóle, jej rozumieniem i podziałem. Nawiązanie do sposobu rozumienia dogmatu i do jego rozwoju. Wgląd w historyczny rozwój nauki o Bogu jedynym w Trójcy Osób.

sem. 6

Wielorakie zagadnienia dotyczące chrześcijańskiej nauki o stworzeniu zaczerpnięte z tekstów autorów patrystycznych i scholastycznych.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Znajomość katechizmu katolickiego, podstawowych pojęć filozoficznych oraz Pisma Świętego.

Ćwiczenia.

sem. 5

Znajomość podstaw biblijnych dla każdego zagadnienia, nauki Kościoła na jego temat oraz problemów teologicznych związanych z nim

sem. 6

Znajomość ogólna dorobku okresu patrystycznego i scholastycznego, a także umiejętności analitycznego czytania tekstów.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Przekazanie umiejętności rozróżniania poszczególnych pojęć i wyjaśnienia wiążących je relacji oraz ich roli w zbiorze twierdzeń teologicznych. Poznanie podstaw biblijnych dla każdego zagadnienia, nauki Kościoła na jego temat oraz problemów teologicznych związanych z nim, dzięki czemu student jest w stanie przygotować odpowiedź na pytania stawiane obecnie wierze katolickiej.

Ćwiczenia.

sem. 5

Celem ćwiczeń jest zapoznanie się z rozumieniem, szczególnie w patrystyce, podstawowych pojęć teologii dogmatycznej, a następnie przedstawienie takich zagadnień jak: poznanie Boga żywego (rozumowe i nadprzyrodzone), biblijny obraz Boga (życie, jedyność, osobowość).

sem. 6

Zapoznanie się ze sposobem patrystycznego i scholastycznego sposobu ujęcia nauki o stworzeniu, jej najistotniejszych elementów.

Metody nauczania:

Wykład: wykład, konsultacje indywidualne na życzenie studenta.

Ćwiczenia: warsztaty grupowe.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny trwający 10–15 min. Odpowiedź powinna zawierać podstawy biblijne zagadnienia, rozwój nauki Kościoła na jego temat i problemy teologiczne z nim związane oraz ewentualnie jego znaczenie praktyczne (egzystencjalne). Egzamin w czasie sesji egzaminacyjnej każdego semestru.

Ćwiczenia.

Zaliczenie pisemne na podstawie analizy danego tekstu.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Breuning W., *Nauka o Bogu*, Kraków 1999 (*Podręcznik teologii dogmatycznej*, traktat II); Courth F., *Bóg trójjedynnej miłości*, Poznań 1997; Ganoczy A., *Nauka o stworzeniu*, Kraków 1999 (*Podręcznik teologii dogmatycznej*, traktat III); Kasper W., *Bóg Jezusa Chrystusa*, tłum. J. Tyrawa, Wrocław 1996; O'Donnell J., *Tajemnica Trójcy Świętej*, tłum. P. Wilczek, Kraków 1993; Szczurek J. D., *Trójjedyny. Traktat o Bogu w Trójcy Świętej jedynym*, Kraków 2003, wyd. 2, poprawione.

Ćwiczenia.

sem. 5

Breuning W., *Nauka o Bogu*, Kraków 1999; Courth F., *Bóg trójjedynnej miłości*, Poznań 1997; Forte B., *Trójca Święta jako historia*, Kraków 2005; Kasper W., *Bóg Jezusa Chrystusa*, Wrocław 1996; O'Donnell J., *Tajemnica Trójcy Świętej*, Kraków 1993; Szczurek J. D., *Trójjedyny. Traktat o Bogu w Trójcy Świętej jedynym*, Kraków 2003.

sem. 6

Michalski M., *Antologia literatury patrystycznej*, t. 1–2, Warszawa 1975–1982.

tko02. Dogmatyka – chrystologia

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Daniel Szczurek, prof. UPJPII, ćwiczenia – ks. dr Robert Woźniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Chrystologia w ujęciu integralnym, tzn. ujmującym jej wszystkie podstawowe wymiary: chrystologia oddolna i odgórna, chrystologia w ujęciu historycznym i dogmatycznym, w jej wymiarze misteryjnym i soteriologicznym. Podstawy biblijne chrystologii i nauka Kościoła, która obejmuje rozwój dogmatu chrystologicznego oraz ontologię tajemnicy wcielenia, wynikające z niej następstwa dla człowieczeństwa Jezusa Chrystusa i dla integralnego przekazu prawdy objawionej. Soteriologiczne znaczenie wydarzeń z życia Chrystusa.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Postawa wiary i gotowość przyjęcia przekazywanej nauki, znajomość dziejów zbawienia, znajomość historii powszechnej i historii Kościoła z okresu staro-

żytości i średniowiecza, znajomość problemów chrystologicznych poruszanych przez ojców Kościoła, znajomość podstawowych pojęć z teologii dogmatycznej (np. pojęcie dogmatu i rozwoju dogmatu), znajomość treści dogmatu trynitarnego.

Cele przedmiotu:

Przekazanie umiejętności poprawnego formułowania oraz wyjaśniania problemów stawianych przez wiarę szukającą zrozumienia na temat objawienia o Chrystusie. Nabycie przez studentów umiejętności rozpoznawania błędów we wierze oraz formułowania modlitw zawierających treści związane z tajemnicą Wcielenia.

Metody nauczania:

Wykład: wykład, konsultacje indywidualne na życzenie studenta.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny trwający 10–15 min. Odpowiedź powinna zawierać podstawy biblijne zagadnienia, rozwój nauki Kościoła na jego temat i problemy teologiczne z nim związane oraz ewentualnie jego znaczenie praktyczne (egzystencjalne). Egzamin w czasie sesji egzaminacyjnej po zakończeniu semestru.

Spis zalecanych lektur:

Buxakowski J., *Jezus Chrystus – osoba i czyn*, Pelplin 2000; Dupuis J., *Wprowadzenie do chrystologii*, Kraków 1999; Galot J., *Il vero volto di Cristo*, Roma 1990; Galot J., *Who is Christ? A theology of the Incarnation*, Rome – Chicago 1980; Kasper W., *Jezus Chrystus*, Warszawa 1983; Łukaszuk T., *Ty jesteś Chrystus Syn Boga żywego. Dogmat chrystologiczny w ujęciu integralnym*, Kraków 2000; Müller L. G., *Chrystologia. Nauka o Jezusie Chrystusie*, Kraków 1998 (seria: Beinert W. (red.), *Podręcznik teologii dogmatycznej* 5).

tko03. Dogmatyka – sakramentologia

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 45 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Szymon Drzyżdzyk, ćwiczenia – ks. dr hab. Szymon Drzyżdzyk

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Sakramentologia to systematyczna refleksja teologiczna nad sakramentami. W pojęciu sakramentologii zawiera się nie sama tylko nauka o sakramentach w ogólności i o poszczególnych sakramentach; obejmuje ona również teorio-poznawcze zagadnienie relacji dogmatycznej refleksji nad sakramentami do ich miejsca w pozostałych dyscyplinach teologicznych; zajmuje się ona nadto umiejscowieniem tej tematyki w całości dogmatyki. Sakramentologia stawia następujące pytania: z jakiej racji rzeczywistości należące do tego świata mogą

wskazywać na Boże zbawienie i służyć za jego pośrednictwa; jakie znaczenie mają czynności symboliczne w kontaktach międzyludzkich i na czym polega ich działanie. Sakramentologia dogmatyczna w oparciu o źródła wiary chrześcijańskiej i ich własną historię, ukazuje sakramenty jako konkretne, związane z sytuacją sposoby realizacji powszechnego sakramentu Kościoła oraz odnosi je do terażniejszości.

Program: Systematyczna nauka o sakramentach. Najpierw o sakramentach w ogólności potem o sakramentach w szczególności. Omawiana jest historia sakramentologii ze szczególnym uwzględnieniem rozumienia słów *mysterion*–*sacramentum*, następnie początki i rozwój teologii sakramentów od Pisma św. poprzez patrystykę, scholastykę, Reformację i Trydent, aż po rozwinięcia współczesne. Ponadto analizowany jest problem pochodzenia, ustanowienia i określenia liczby sakramentów. Także kwestie szczegółowe jak: zasada *ex opere operato*, szafarz i podmiot sakramentów, sprawczość sakramentów, sposób skuteczności, skutki sakramentów.

Ćwiczenia.

Analiza tekstów źródłowych, orzeczeń Urzędu Nauczycielskiego Kościoła dotyczących sakramentów. Pogłębianie znajomości literatury współczesnej z zakresu przedmiotu. Przygotowywanie, referowanie i ocenianie prac pisemnych i wystąpień ustnych, kształtujące umiejętność precyzyjnego wypowiadania się i oceniania go.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Zaliczenie przynajmniej 5 semestrów studiów teologicznych.

Ćwiczenia.

Udział w wykładzie obowiązkowym z sakramentologii.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest przekazanie gruntownej wiedzy z zakresu sakramentologii pozwalającej kompetentnie wypełniać posługę kapłańską i katechetyczną.

Celem zajęć dydaktycznych jest pogłębienie treści wykładu z sakramentologii o analizę dokumentów Kościoła. Ćwiczenia obejmują zagadnienia z sakramentologii ogólnej: ustanowienie sakramentów, liczba sakramentów, sakramentalność Kościoła, skuteczność sakramentów, szafarz sakramentów. Studenci zapoznają się z tekstami Magisterium Kościoła odnośnie poszczególnych sakramentów oraz dyskutują na tematy praktyczne związane z życiem sakramentalnym Kościoła.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: ocenianie ciągle, zaliczenie z oceną.

Spis zalecanych lektur:

Auer J., Ratzinger J., *Kleine Katholische Dogmatik*, Regensburg 1972; Congar

Y., *Kościół jako sakrament zbawienia*, Warszawa 1980; Hoła K., *Sakramenty w aspektach dziejzobawczych*, Kraków 1983; Hryniewicz W., *Duch Święty, sakramenty, człowiek*, „Znak” 32 (1980), s. 1203–1220; Kasper W., *Wort und Sakrament*, [w:] *Glaube ind Geschichte*, Mainz 1970; Koch G., *Sakramentologia – zbawienie przez sakramenty*, Kraków 1999; Napiórkowski S. C., *Z Chrystusem w znakach*, Lublin 1984; Schillebeeckx E., *Chrystus, sakrament spotkania z Bogiem*, Kraków 1966.

tko04. Dogmatyka – charytologia

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 0 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Szymon Drzyżdżyk

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Łaska jest pojęciem, które ujmuje syntetycznie całość relacji zachodzących między Bogiem i człowiekiem. W swej treści łaska oznacza w Piśmie Świętym przede wszystkim życzliwą postawę i działanie Boga względem ludzi. Innymi słowy jest to skrót wyrażający miłość Boga do ludzi. W dziejach chrześcijańskiej teologii dla tego łaskawego działania Boga znajdowano różne miejsca w całym systemie dogmatyki, odpowiednio do zajmowanej orientacji. W patrystyce Kościoła Wschodniego temat łaski stanowi część szeroko rozwiniętej nauki o zbawieniu. Na Zachodzie łaska staje się od czasów Augustyna odizolowaną rzeczywistością istniejącą wewnątrz człowieka. Łaska rozumiana jako pełne miłości działanie Boga dla zbawienia ludzi stanowi ogólną perspektywę wszystkich traktatów teologicznych.

Przedmiotem wykładu jest systematyczna refleksja nad jednym z najważniejszych i zawsze aktualnych tematów chrześcijaństwa, jakim jest łaska. Wychodząc od danych objawienia, poprzez refleksję teologiczną i dokumenty Kościoła przedstawiana jest wielowymiarowa i wieloaspektowa rzeczywistość łaski jako centrum chrześcijańskiego posłannictwa. Ukazane zostają także relacje pomiędzy łaską a usprawiedliwieniem, łaską a predestynacją oraz łaską a wolnością. Wykład prezentuje również syntezę ważniejszych aspektów ogólnej i szczegółowej teologii łaski, a także współczesny poziom badań w tej dziedzinie.

Wymagania wstępne:

Zaliczone co najmniej 5 semestrów studiów teologicznych.

Cele przedmiotu:

Przyswojenie treści, o których mowa w punkcie „Treści merytoryczne przedmiotu”.

Metody oceny:

Dysertacja.

Spis zalecanych lektur:

Augustyn św., *Łaska. Wiara. Przebaczenie*, Poznań – Warszawa – Lublin 1969; Bartnik Cz., *Dogmatyka katolicka*, Lublin 2000; Daujat J., *Łaska i my*, Warszawa 1967; Guardini R., *Wolność, łaska, los. Rozważania o sensie istnienia*, Kraków 1995; Kraus G., *Nauka o łasce – zbawienie jako łaska*, Kraków 1999; Lubac H. de, *O naturze i łasce*, Kraków 1986; Napiórkowski A., *Usprawiedliwienie grzesznika*, Kraków 1998; Oko D., *Łaska i wolność. Łaska w Biblii, nauczaniu Kościoła i teologii współczesnej*, Kraków 1997; Ratzinger J., *Wprowadzenie w chrześcijaństwo*, Kraków 1994.

tko05. Dogmatyka – mariologia

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marek Gilski, ćwiczenia – vacat

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Mariologia biblijna, patrystyczna, mariologia w nauczaniu Magisterium Kościoła, kult maryjny i maryjna pobożność ludowa, mariologia ekumeniczna i porównawcza, mariologiczne dialogi międzykościelne.

Ćwiczenia.

Celem ćwiczeń jest pogłębienie zagadnień dotyczących mariologii poprzez: sięganie do tekstów źródłowych z zakresu przedmiotu, wskazanych przez prowadzącego wykład oraz analizę treści orzeczeń Urzędu Nauczycielskiego Kościoła. Ponadto studenci przygotowują i wygłaszają referaty, w których kształtują umiejętność syntetycznego przedstawiania zagadnień teologicznych, kiedy indziej zaś analizy problemów szczegółowych.

Spis zalecanych lektur:

Budzik S., *Maryja w tajemnicy Chrystusa i Kościoła*, Tarnów 1995; Courth F., *Mariologia*, Kraków 1999; Jan Paweł II, encyklika *Redemptoris Mater*; Konstytucja dogmatyczna *Lumen Gentium*, rozdz. VIII; Paweł VI, adhortacja apostołska *Marialis cultus*; Życiński W., *Jedność w wielości. Perspektywy mariologii ekumenicznej*, Kraków 1992.

tko06. Dogmatyka – eschatologia

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu

RCTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Robert Woźniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Eschatologia to nauka o Trójjedynym Bogu jako ostatecznej rzeczywistości, przeznaczeniu i spełnieniu człowieka. W eschatologii dokonuje się swobodnego rodzaju synteza całości dogmatyki chrześcijańskiej ze względu na owo ostateczne przeznaczenie człowieka do życia w Bogu. Eschatologia ujawnia w jaki sposób każdy z artykułów wiary jest percepcją powołania do permanentnego i definitywnego szczęścia w radykalnym spełnieniu ludzkiego bycia w Bogu. Eschatologia odpowiada za egzystencjalny wymiar całej dogmatyki jako takiej. W tym znaczeniu jej pierwszorzędnym przedmiotem jest spełniająca się w czasie i spełniona w wieczności zbawienie (dynamika *już-jeszcze nie*). Tylko w odniesieniu do owego zbawienia, eschatologia opisuje rzeczywistość fundamentalnej możliwości człowieka, którą jest, definitywnie w swojej ostateczności, bycie-nie-spełnionym.

Program: Eschatologia trynitarna w całości dogmatyki katolickiej; nauka o ostateczności jako *theo*-logia dokonanego zbawienia. Eschatologia jako teologia – teologia jako eschatologia. Hermeneutyka wypowiedzi eschatologicznych (Karl Rahner). Problem czasowości: eschatologia jako teologia czasu. Paruzja jako element konstytutywny egzystencji chrześcijańskiej; eschatologiczny wymiar ontologii i antropologii. Zmartwychwstanie jako wydarzenie. Egzystencja ostatecznie spełniona: niebo. Paradoks wiecznego sprzeciwu: piekło (zagadnienie apokatastazy). Stan oczyszczenia: czyściec. Eschatologiczne *quaestiones disputatae*: stan pośredni; problem ludzkiej duszy; spełnienie negatywne.

Wymagania wstępne:

Kurs zakłada posiadanie przez studenta:

- umiejętności lektury i interpretacji tekstu filozoficznego i teologicznego,
- podstawowych wiadomości z zakresu poszczególnych traktatów teologii dogmatycznej,
- znajomości fundamentalnych pojęć klasycznej metafizyki,
- orientacji w kategoriach objawienia biblijnego,
- znajomości historii świętej.

Cele przedmiotu:

Zrozumienie celowości dziejów zbawienia (neoplatońska dynamika *wyjścia i powrotu*) i teologicznej natury eschatologii. Przewycięzenie zbyt reistycznego rozumienia przyszłości. Umiejętność rozumienia prawd wiary w kluczu egzystencjalnego spełnienia człowieka. Biegła znajomość tematyki biblijnej oraz nauczania Kościoła na tematy eschatologiczne.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Balthasar H. U. von, *Eschatologia w naszych czasach*; Finkenzeller J., *Eschatologia* (podręcznik); Pietras H., *Eschatologia pierwszych czterech wieków*; Rahner K., *Hermentyka wypowiedzi eschatologicznych*, [w:] *Pisma wybrane II*; Woźniak R. J., *Przyszłość, teologia, społeczeństwo*.

tko07. Egzegeza Nowego Testamentu 1/3

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 45 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Roman Mazur SDB, ćwiczenia – ks. dr Stanisław Witkowski MS

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Nowy Testament – Ewangelie Synoptyczne.

Wykład obejmuje prezentację trzech Ewangelii Synoptycznych. Podczas wykładów przedstawiona zostanie teologia oraz egzegeza wybranych fragmentów Ewangelii, a także zostanie przedstawiona całkowita panorama każdej z nich. Studenci nabywają znajomości treściowej Ewangelii oraz ich struktury i podziału, zapoznają się ze stanem badań historycznych, a także podczas wykładów uczestniczą czynnie odpowiadając na pytania dotyczące wspomnianych elementów.

Program: Ustalenie pojęć „Ewangelia”, „synoptyczny”. Przedstawienie problemu synoptycznego i najnowszych prób jego rozwiązania. Ukazanie Ewangelii na szerokim tle historyczno-religijnym. Wskazanie na etapy ich powstania. Sposoby interpretacji z uwzględnieniem dokumentów Papieskiej Komisji Biblijnej (Interpretacja Pisma Świętego w Kościele i Naród żydowski i jego Święte Pisma w Biblii chrześcijańskiej). Przy szczegółowym studium każdej z Ewangelii synoptycznej: tekst, autor, czas powstania, adresaci, struktura, egzegeza wybranych tekstów – perykop i ich teologia.

Ćwiczenia.

Ewangelie synoptyczne

Ćwiczenia prowadzą do głębszego poznania ewangelii synoptycznych, uczą rozróżnienia między źródłem a pracą redakcyjną ewangelistów na podstawie przypowieści Jezusa oraz przygotowują do egzaminu.

Student ma możliwość poznania tematyki związanej z głoszonym przez Jezusa królestwem Bożym. Pozna dokładniej przepowiadanie dotyczące: tajemnicy Słowa, modlitwy, miłosierdzia, bogactwa, czujności, sądu.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Znajomość treści ewangelii synoptycznych. Umiejętność czytania w języku greckim; znajomość metody historyczno-krytycznej w egzegezie Pisma świętego.

Ćwiczenia.

Umiejętność czytania w j. greckim.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest zaznajomienie z historią i krytyką tekstu Ewangelii Synoptycznych; liniami teologicznymi; strukturą; tematyką oraz nabycie narzędzia do pracy z każdą perykopą wspomnianych Ewangelii.

Celem ćwiczeń jest zaznajomienie studenta z problematyką synoptyczną, poznanie teologii każdego autora ewangelii synoptycznych.

Metody nauczania:

Ćwiczenia: referowanie przygotowanego materiału, trzy sprawdziany weryfikacyjne zdobywają wiedzę.

Metody oceny:

Wykład.

Po zakończeniu prezentacji Ewangelii Synoptycznych istnieje możliwość przystąpienia do pisemnego kolokwium zaliczeniowego. Należy odpowiedzieć na 8 pytań, z czego 5 dotyczy wiadomości wstępnych i znajomości Ewangelii Markowej, 3 dotyczą teologii i egzegezy wskazanych perykop. Kolokwium trwa 45 minut. Jego zaliczenie na ocenę dobrą i wyżej skutkuje tym, że zdawana partia materiału nie pojawia się na egzaminie końcowym. W przeciwnym razie materiał należy ponownie przygotować na egzamin końcowy.

Egzamin końcowy obejmuje całość materiału (poza przypadkiem zaliczenia pozytywnie kolokwium). Trwa on 45 minut, jest pisemny i polega na odpowiedzi na 8 pytań, z czego 5 dotyczy znajomości Ewangelii Mateuszowej i Łukaszej, 3 dotyczą teologii i egzegezy wskazanych perykop. Ocena końcowa obejmuje średnią z kolokwium i egzaminu.

Ćwiczenia.

Ocenianie ciągłą oraz sprawdziany pisemne.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Bartnicki R., *Ewangelie synoptyczne. Geneza i interpretacja*, Warszawa 2003; Czerski J., *Księgi narracyjne Nowego Testamentu. Wprowadzenie historyczno-literackie i teologiczne*, Opole 2003; Gnilka J., *Teologia Nowego Testamentu*, Kraków 2002; Kudasiewicz J., *Ewangelie synoptyczne dzisiaj*, Ząbki 1999; Langkammer H., *Ewangelia według św. Łukasza. Tłumaczenie, wstęp, komentarz, ekskursy*, Radom 2005; Mędała S., *Ewangelie synoptyczne*, [w:] *Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych*, t. 8, Warszawa 2006; Włodarczyk S., *Święty Łukasz teolog historii zbawienia*, Częstochowa 1995.

Ćwiczenia.

Jankowski A., *Królestwo Boże w przypowieściach*, Kraków 1977; Kudasiewicz J., *Ewangelie synoptyczne dzisiaj*, Ząbki 1999.

tko08. Egzegeza Nowego Testamentu 2/3

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 45 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Roman Pindel, ćwiczenia – ks. dr Roman Mazur SDB

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Nowy Testament: Paweł Apostoł i Listy Katolickie

Celem wykładu jest wprowadzenie w życie i myśl Apostoła Narodów, a także w zagadnienia Listów Katolickich. Realia życia i apostołskiej działalności – w oparciu o Dzieje Apostolskie i Listy – stanowią punkt wyjścia dla opisu metody ewangelizacji, tworzenia wspólnot Kościoła i podejmowania nowych problemów. Szczególna uwaga poświęcona jest Kościołowi w Jerozolimie (Dz 1–6), Antiochii i Koryncie (Dz 18; 1–2Kor). Kolejne zagadnienia zostają przedstawione w sposób problemowy, z zaproszeniem do dyskusji na tematy aktualne.

Program: Dzieje i Listy jako źródło do poznania życia i myśli Apostołów. Chronologia pierwszych dziesiątków lat Kościoła. Przełomowe momenty w rozszerzaniu się ewangelii według Dziejów Apostolskich. Mowy i wydarzenia w Dziejach, w tym tzw. Sobór Jerozolimski (Dz 15) oraz Mowa Pawła wobec Feliksa (Dz 24). Korynt i korespondencja do chrześcijan tego miasta jako źródła do modelu założenia Kościoła oraz jego rozwoju i problemów. Epistolografia, retoryka w jej trzech odmianach oraz inne metody na służbie zrozumienia przesłania Listów Pawłowych. Wybrane zagadnienia z Listów Katolickich.

Ćwiczenia.

Nowy Testament – Pisma św. Pawła

Ćwiczenia obejmują praktyczne zapoznanie się i wdrożenie do metodologii pracy naukowej w dziedzinie biblistyki. Wybrane perykopy z Listów Pawła obejmują chrystologię, eklezjologię, liturgię, a także moralność chrześcijańską, umożliwiając w sposób konkretny na osobiste i pogłębione studium tychże tematów w oryginalnym ich języku.

Treścią merytoryczną jest poprawna metodologicznie aplikacja krytyki tekstualnej, tradycji, redakcyjnej oraz teologiczne wyodrębnienie treści w Hymnach, katalogach życia rodzinnego oraz katalogach cnót i występków Listów Pawłowych.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Przynajmniej jeden semestr języka greckiego

Ćwiczenia.

Znajomość treści Corpus Paulinum. Umiejętność czytania w języku greckim. Znajomość metody historyczno-krytycznej w badaniach egzegetycznych.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Znajomość treści Corpus Paulinum, Dziejów Apostolskich oraz Listów Katolickich (bez Janowych) oraz – w oparciu o tekst biblijny – rekonstrukcja początków Kościołów zakładanych przez Pawła Apostoła. Umiejętność uzasadnienia nowych rozwiązań w świetle Ewangelii Pawłowej oraz zasadniczych tez teologii Apostoła Narodów. Znajomość treści oraz systematycznego wykładu problemów Listów Katolickich.

Ćwiczenia.

Celem przedmiotu jest praktyczny kontakt z tekstem Pism Pawłowych w Nowym Testamencie oraz osobista prezentacja ustna i pisemna wskazanej lub uzgodnionej z wykładowcą perykopy. Dodatkowym celem jest nabranie wprawy w historyczno-krytycznym studiowaniu i prezentacji Corpus Paulinum oraz nabycie umiejętności posługiwania się metodologią naukową w egzegezie biblijnej.

Metody nauczania:

Wykład z możliwością dyskusji oraz ćwiczenia.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: ocena końcowa składa się z dwóch części: prezentacji ustnej i pisemnej, w proporcji: 40 % (ustna) i 60% (pisemna).

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Gnilka J., *Paweł z Tarsu. Apostoł i świadek*, Kraków 2001; Jelonek T., *Wprowadzenie do Listów św. Pawła*, Kraków 1998; Penna R., *Św. Paweł z Tarsu*, tłum. B. A. Gancarz, Kraków 2008; Pindel R., *Aby zrozumieć Pawła*, (Pomoce naukowe 1), Kraków 1999; Pindel R., *Turecja. Śladami Pawła Apostoła i chrześcijaństwa pierwszych wieków*, Kraków 1994; Rakocy W., *Paweł Apostoł. Chronologia życia i pism*, Częstochowa 2003; Rubinkiewicz R. (red.), *Wstęp do Nowego Testamentu*, Poznań 1996; *Wprowadzenie w myśl i wezwanie Ksiąg biblijnych, 9, Dzieje Apostolskie – Listy św. Pawła*, oprac. A. S. Jasiński i in., Warszawa 1997.

Ćwiczenia.

Brown R. E., *An Introduction to the New Testament*, New York 1997; Buscemi M. A., *Gli inni di Paolo*, Jerusalem 2000; Buscemi M. A., *San Paolo. Vita, opera, messaggio*, Jerusalem 1996; Casalini N., *Le lettere di Paolo. Teologia*, Jerusalem 2001; Gnilka J., *Paweł z Tarsu*, Kraków 2001; Jelonek T., *Święty Paweł i jego listy*, Kraków 1992.

tko09. Egzegeza Nowego Testamentu 3/3

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 45 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – o. prof. dr hab. Tomasz Dąbek OSB, ćwiczenia – o. prof. dr hab. Tomasz Dąbek OSB, ks. dr Wiesław Alicki

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Problematyka związana z Ewangelią św. Jana, jego listami i Apokalipsą; ogólności powstania, treść, cechy literackie i teologiczne

Ogólne wprowadzenie i omówienie pism Janowych (Ewangelii, Listów i Apokalipsy), szczegółowe przedstawienie Prologu J, Mowy Pasterskiej, J 15, 1–12 (alegorii o winnym krzewie), tekstów o Duchu Paraklecie, Maryi w J, miłości braterskiej, teologicznych aspektów Pasji Janowej, problematyki związanej z Męką i zmartwychwstaniem Chrystusa.

Ćwiczenia.

(o. Dąbek)

Treść pism Janowych i teksty Starego Testamentu przygotowujące ich naukę.

Przewidziane tematy: 1. Dane NT o św. Janie Apostole; 2. Jedność tematyki teologicznej w Ewangelii i Listach Janowych wg U. Schnelle – analiza tekstów; 3. Język i styl J; 4. Kościół jako środowisko powstania J; 5. J a Ewangelie synoptyczne; 6. Analiza wybranych tekstów ukazujących tematy teologiczne J; 7. J 1, 1–14(18); 8. Nauka o Duchu Paraklecie; 9. Męka i zmartwychwstanie Chrystusa; 10. Mowa pasterska; 11. Alegoria o winnym krzewie; 12. Analiza wybranych tekstów ukazujących tematy teologiczne 1–3 J; 13. Apokaliptyka; 14. Analiza wybranych tekstów ukazujących tematy teologiczne Ap.

(ks. Alicki)

Ćwiczenia obejmują Ewangelię św. Jana oraz Listy Janowe.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Ogólna znajomość teologii, zwłaszcza dyscyplin biblijnych, odpowiadająca poziomowi alumnów po 4 latach studiów.

Ćwiczenia.

(o. Dąbek)

Ogólna znajomość teologii, zwłaszcza dyscyplin biblijnych, odpowiadająca poziomowi alumnów po 4 latach studiów.

(ks. Alicki)

Umiejętność posługiwania się dowolnym wydaniem krytycznym Nowego Testamentu, znajomość języka greckiego w stopniu podstawowym.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Umiejętność rozumienia i komentowania tekstów biblijnych, znajomość problematyki związanej z Pismami Janowymi.

Ćwiczenia.

(o. Dąbek)

Umiejętność rozumienia i komentowania tekstów biblijnych.

(ks. Alicki)

Zakłada się, iż student nabędzie umiejętności korzystania z wiedzy zdobytej na wykładzie poszerzonej na bazie dostępnej literatury. Szczególną uwagę kładzie się na komunikatywność w objaśnianiu zagadnień trudnych oraz umiejętność selekcji zagadnień akademickich i pastoralnych.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

(o. Dąbek)

Czytanie i omawianie tekstów biblijnych, lektura studentów.

(ks. Alicki)

Dyskusja w oparciu o referaty i prezentacje przygotowane przez uczestników ćwiczeń. Możliwość konsultacji indywidualnych.

Metody oceny:

Wykład: egzamin ustny.

Ćwiczenia: (o. Dąbek) egzamin; (ks. Alicki) zaliczenie z oceną na podstawie jednostronicowego referatu, prezentacji ustnej wybranego tematu (spośród ustalonych przez wykładowcę) oraz aktywności w dyskusji.

Spis zalecanych lektur:

Wykład i ćwiczenia.

(o. Dąbek)

Bartnicki R., Czajkowski M., Mędała S., Załęski J., *Ewangelia św. Jana, Listy Powszechne, Apokalipsa* (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 10), Warszawa 1992; Gądecki S., *Wstęp do Pism Janowych*, Gniezno 1991; Gryglewicz F. (red.), *Egzegeza Ewangelii św. Jana*, Lublin 1976, wyd. II 1992; Gryglewicz F., Mędała S., Chmiel J., *Tradycja Janowa*, [w:] Rubinkiewicz R. (red.), *Wstęp do Nowego Testamentu*, Poznań 1996, s. 445–538; Jankowski A., *Apokalipsa*, Poznań 1959; Jankowski A., *Jam jest Alfa i Omega (Ap 22, 13). Dopowiedzeń chrystologii biblijnej wydanie drugie, rozszerzone*, Kraków 2000; Jankowski A., Romaniuk K., Stachowiak L., *Komentarz praktyczny do Nowego Testamentu*, Poznań – Warszawa 1975, wyd. II Poznań – Kraków 1999; Mędała S., *Chrystologia Ewangelii św. Jana*, Kraków 1993; Mollat D., *Apokalipsa dzisiaj*, Kraków 1992; Ostański P., *Objawienie Jezusa Chrystusa. Praktyczny komentarz do Apokalipsy*, Zabki 2005; Stachowiak L., *Ewangelia według św. Jana*, Poznań – Warszawa 1975.

Ćwiczenia.

(ks. Alicki)

Skrypt wykładowcy oraz polecana przez niego aktualna literatura przedmiotu.

tko10. Egzegeza Starego Testamentu 1/4

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Wojciech Węgrzyniak, ćwiczenia – dr Marcin Majewski

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Księgi historyczne Starego Testamentu (wstęp i ogólna charakterystyka) oraz egzegeza następujących fragmentów: Joz 1, 1–9; 6, 1–21; Sdz 2, 11–19; 11, 29–40; Rt 1; 1 Sam 3; 16, 1–13; 2 Sam 11, 1–12, 26; 18, 24–19, 5; 1 Krl 3, 4–28; 18, 20–40; 2 Krl 3; 23, 1–15; 25, 1–10; 1 Krn 17, 1–14; 18, 1–13; 2 Krn 3, 1–17; 16, 1–14; 2 Krn 32, 1–23; Ezd 1; Ne 8, 1–18; Tb 3; Jdt 12, 16–13, 10; Est 7; 1 Mch 2, 15–28; 2 Mch 7.

Fragmenty zostały wybrane wg następującego klucza:

- a) przynajmniej jeden fragment z każdej księgi,
- b) fragment jest kluczowy (lub charakterystyczny) dla danej księgi,
- c) fragment jest czytany w Liturgii Słowa najważniejszych świąt Kościoła Katolickiego.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Ogólne wiadomości na temat Biblii. Studenci winni mieć zaliczony *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*.

Cele przedmiotu:

Poznanie treści Ksiąg historycznych ST. Poznanie ogólnych wiadomości na temat ksiąg historycznych i problematyki historyczności ksiąg biblijnych ST. Zaznajomienie się z niektórymi szczegółowymi problemami współczesnej egzegezy. Zapoznanie się z judaistyczną i chrześcijańską tradycją interpretacyjną Pisma. Wykształcenie umiejętności szukania i znajdowania odpowiedzi na pytania związane z Księgami historycznymi. Nabycie podstawowych umiejętności egzystencjalnej lektury tekstów biblijnych.

Metody oceny:

Kolokwia pisemne ze znajomości treści omawianych Ksiąg biblijnych.

Ilość: 9 kolokwiów.

Zakres materiału obowiązującego na poszczególnego kolokwia: 1) Joz; 2) Sdz; 3) Rt; 4) 1–2 Sam; 5) 1–2 Krl; 6) 1–2 Krn; 7) Ezd i Ne; 8) Tb, Jdt, Est; 9) 1–2 Mch.

Czas trwania: 10 min (na początku wykładu).

Studenci zaznajomieni są z wynikami ocen na następnym wykładzie.

Średnia z kolokwiów jest oceną końcową studenta.

System oceniania (skala 1–10): 1–5.99 = ndst; 6.00–7.00 = dst; 7.00–7.49 = +dst; 7.50–8.49 = db; 8,5–8.99 = +db; 9–10 = bdb.

Nieobecni w czasie kolokwiów mają możliwość powtórzenia kolokwium (jednego lub więcej) w czasie sesji egzaminacyjnej.

Spis zalecanych lektur:

Ze spisu lektur zalecane są części dotyczące Ksiąg historycznych.

Bright J., *Historia Izraela*, Warszawa 1994; Brown R. E. et al. (red.), *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001; Brzegowy T., *Księgi historyczne Starego Testamentu*, Tarnów 2002; Grant M., *Dawne dzieje Izraela*, Warszawa 1991; Łach S. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1973; Schedl C., *Historia Starego Testamentu*, t. I–V, Tuchów 1995; Stachowiak L. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990.

tko11. Egzegeza Starego Testamentu 2/4 (Exegesis of The Old Testament – The Prophets)

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 45 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bogdan Zbroja, ćwiczenia – dr Marcin Majewski, ks. dr Wojciech Węgrzyniak, ks. dr Bogdan Zbroja

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład i ćwiczenia.

(ks. Zbroja)

Księgi prorockie.

Prorocy Starego Testamentu, ich życie i działalność na tle epoki dziejów Izraela wraz z ponadczasowym przesłaniem ich ksiąg.

Terminologia pojęcia proroka i specyfika profetyzmu izraelskiego na tle kultur Bliskiego Wschodu (Mezopotamia, Kanaan i Egipt). Celem wykładów jest zapoznanie studentów z kontekstem historycznym i biografią poszczególnych proroków pisarzy Starego Testamentu. Analiza kluczowych tekstów poszczególnych ksiąg i ukazanie tematyki teologicznej. W trakcie ćwiczeń analiza wybranych tekstów z dzieł proroków w oparciu o oryginał hebrajski zawarty w *Biblia Hebraica Stuttgartensia*.

Ćwiczenia.

Ćwiczenia do wykładu *Księgi prorockie*.

Wprowadzenie do metodologii ćwiczeń na przykładzie Iz 6, 1–13 przygotowane przez wykładowcę oraz prezentacja fragmentów przygotowanych przez studentów: Iz 7, 1–17; Iz 52, 13–53, 12; Jr 20, 7–18; Ba 3, 9–15; 3, 32–4, 4; Ez 37, 1–14; Dn 3, 56–88; Am 8, 4–14; Mi 4, 1–5; 5, 1–4a; Jon 4; Ag 1, 1–9; Za 2, 14–17; 9, 9–10; 12, 9–11; Ml 1, 6–11.

Wymagania wstępne:

(ks. Węgrzyniak)

Ogólne wiadomości na temat Biblii na poziomie prezentowanym przez *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*.

Cele przedmiotu:

Wykład i ćwiczenia.

(ks. Zbroja)

Znajomość literatury biblijnej z zakresu ksiąg prorockich. Specyfikacja poszczególnych autorów i dzieł wraz z kontekstem historyczno – kulturowym. Aktualność myśli natchnionych.

Ćwiczenia.

Poznanie niektórych fragmentów Ksiąg prorockich. Wykształcenie umiejętności korzystania z publikacji biblijnych dostępnych w języku polskim a związanych z omawianymi fragmentami. Nabycie podstawowych umiejętności osobistej i egzystencjalnej lektury tekstów biblijnych.

Metody oceny:

Wykład: egzaminy ustne lub pisemne.

Ćwiczenia.

(ks. Węgrzyniak)

Na podstawie przygotowanych prezentacji tekstów. Każdy student winien przygotować przynajmniej 1 tekst.

(ks. Zbroja)

Ocenianie ciągle.

Spis zalecanych lektur:

Wykład i ćwiczenia.

(ks. Zbroja)

Brzegowy T., Frankowski J., Gołębiwski M., Strus A., *Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych. Wielki świat starotestamentalnych proroków*, cz. I i II, Warszawa 200; Brzegowy T., *Prorocy Izraela*, cz. I i II, Tarnów 1999; Gądecki S., *Wstęp do ksiąg prorockich Starego Testamentu*, Gniezno 1993; Gołębiwski M., *Prorocy mniejsi*, [w:] *Wprowadzenie do Starego Testamentu*, Poznań 1990; Salas A., *Prorocy. Zwiastuni Boga żywego*, Częstochowa 1999; Stachowiak L., *Profetyzm. Prorocy więksi*, [w:] *Wprowadzenie do Starego Testamentu*, Poznań 1990; Synowiec J. S., *Prorocy Izraela, ich pisma i nauka*, Kraków 1994; Witaszek G., *Moc słowa prorockiego*, seria: *Jak rozumieć Pismo święte?*, cz. 7, Lublin 1995.

Ćwiczenia.

1. Teksty: *Biblia Poznańska*, red. M. Peter – M. Wolniewicz, Poznań 2004; *Biblia Tysiąclecia*, red. A. Jankowski, Poznań 2005; *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, oprac. Zespół Biblistów Polskich z inicjatywy Stowarzyszenia św. Pawła, Częstochowa 2009.

2. Komentarze: Brown R. E. et al. (red.), *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001; Lach S. – Stachowiak L. (red.), *Pismo Święte Starego Testamentu*, Lublin 1962; Ravasi G., *Biblia dla każdego*, Kielce 1995; Walton J. H. et al. (red.), *Komentarz historyczno-kulturowy do Biblii hebrajskiej*, Warszawa 2005.
3. Historia: Peter M., *Dzieje Izraela*, Poznań 1966; Grant M., *Dawne dzieje Izraela*, Warszawa 1991; Bright J., *Historia Izraela*, Warszawa 1994; Schedl C., *Historia Starego Testamentu*, t. I–V, Tuchów 1995.
4. Atlasy: *Mały atlas biblijny*, Lublin 1990; *Mały atlas biblijny*, Warszawa 2001; Pritchard J. B., *Wielki Atlas Biblijny*, Warszawa 1994.
5. Encyklopedie – Słowniki: Achtemeier P. J. (red.), *Encyklopedia biblijna*, Warszawa 2004; Dąbrowski E. (red.), *Podręczna encyklopedia biblijna*, t. 1–2, Poznań 1959; Defour X.-L. (ed.), *Słownik teologii biblijnej*, wyd. 3, Poznań 1990.
6. Inne: Brzegowy T., *Prorocy Izraela*, cz. 1–2, Tarnów 1994; Gądecki S., *Wstęp do ksiąg prorockich Starego Testamentu*, Gniezno 1993; Peter M., *Wykłady Pisma Świętego Starego Testamentu*, Poznań 1959; Stachowiak L., *Prorocy – słudzy słowa*, Katowice 1980.
7. Online: <http://biblia.apologetyka.com/>, <http://www.bibliстыka.umk.pl/>, <http://biblijna.strona.pl/>, <http://www.biblia.pl/>.

tko12. Egzegeza Starego Testamentu 3/4 (Exegesis of the Old Testament – The Pentateuch)

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bogdan Zbroja

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Pięcioksiąg Mojżesza.

Dzieje ludzkości i początki Izraela zawarte w Pięcioksięgu. Przesłanie teologiczne fundamentalnych tekstów Starego Testamentu.

Autorstwo Pięcioksięgu, starsze i nowsze szkoły krytyczne o powstaniu Pięcioksięgu. Struktura księgi Rodzaju, treść teologiczna prehistorii biblijnej, historia i teologia tradycji Patriarchów; wyjście Izraela z Egiptu i Przymierze Synajskie, sylwetka przywódcy Izraela – Mojżesza; treści etyczne Kodeksu Kapłańskiego; obraz Izraela jako Ludu Bożego wędrującego po pustyni (Księga Liczb); teologia Deuteronomium. Na ćwiczeniach analizowane są pod względem formy literackiej, gatunku, kontekstu wybrane teksty z ksiąg Pięcioksięgu.

Cele przedmiotu:

Znajomość literatury biblijnej z zakresu Pięcioksięgu Mojżesza. Specyfikacja poszczególnych redakcji oraz dzieł wraz z kontekstem historyczno – kulturowym. Doszukiwanie się aktualności w najważniejszych tekstach.

Metody oceny:

Egzaminy ustne lub pisemne.

Spis zalecanych lektur:

Brzegowy T., Czy Bóg stworzył chaos?, „Collectanea Theologica” 64 (1994), f. 4, s. 5–21; Brzegowy T., Kosmologia (kosmogonia) biblijna, [w:] Duch i Oblubienica mówią: „Przyjdź”. Księga pamiątkowa ku czci O. Prof. A. Jan-kowskiego, oprac. W. Chrostowski, Warszawa 2001, s. 68–86; Brzegowy T., Pięcioksiąg Mojżesza. Wprowadzenie i egzegeza Księgi Rodzaju I–XI (Academica 27), wyd. 4, Tarnów 2002; Łach S., Pięcioksiąg, [w:] Łach S. (red.), Wstęp do Starego Testamentu, Poznań – Warszawa 1973, s. 55–250; Peter M., Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu, Poznań 1978; Rubinkiewicz R., Powstanie Pięcioksięgu w świetle najnowszych badań, RT 46 (1999), s. 111–123; Synowiec J., Pięcioksiąg. Wprowadzenie, Kraków 2000; Wypych S., Pięcioksiąg (Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych 1), Warszawa 1987.

tko13. Egzegeza Starego Testamentu 4/4 (Exegesis of the Old Testament – The Wisdom Books)

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bogdan Zbroja, ćwiczenia – dr Marcin Majewski, ks. dr Wojciech Węgrzyniak

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Księgi Mądrościowe Starego Testamentu i ich przesłanie historyczno-teologiczne.

Cechy literatury mądrościowej na tle kultur Bliskiego Wschodu (Mezopotamia, Kanaan i Egipt). Kluczowe gatunki literackie ksiąg mądrościowych wraz z ich zasadniczym przesłaniem teologicznym. Geneza Psalterza. Gatunki psalmów według H. Gunkela. Zarys teologii Psalterza: teocentryzm, Świątynia, mesjanizm. Egzegeza wybranych psalmów.

Ćwiczenia.

Ćwiczenia do wykładu *Księgi mądrościowe*.

Wprowadzenie do metodologii ćwiczeń na przykładzie Ps 14 przygotowane przez wykładowcę oraz prezentacje przygotowane przez studentów.

Wymagania wstępne:

(ks. Węgrzyniak)

Ogólne wiadomości na temat Biblii na poziomie prezentowanym przez *Wstęp ogólny do Pisma Świętego*.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Znajomość literatury biblijnej z zakresu ksiąg mądrościowych. Specyfikacja poszczególnych autorów i dzieł wraz z kontekstem historyczno-kulturowym. Aktualność myśli natchnionych.

Ćwiczenia.

Poznanie niektórych fragmentów Ksiąg dydaktycznych. Wykształcenie umiejętności korzystania z publikacji biblijnych dostępnych w języku polskim a związanych z omawianymi fragmentami. Poznanie różnorodnych metod (operacji egzegetycznych) współczesnej biblistyki. Nabycie podstawowych umiejętności osobistej i egzystencjalnej lektury tekstów biblijnych.

Metody nauczania:

Metody oceny:

Wykład.

Egzaminy ustne lub pisemne.

Ćwiczenia.

(ks. Węgrzyniak)

Na podstawie przygotowanych prezentacji poszczególnych operacji egzegetycznych (1. Bibliografia. 2. Problemy tekstualne. 3. Kontekst historyczno-geograficzny. 4. Struktura tekstu. 5. Analiza egzegetyczna. 6. Wirkungsgeschichte. 7. Aktualizacja). Każdy student winien przygotować przynajmniej jedną operację egzegetyczną dla każdego tekstu.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Borowski W., *Psalmi. Komentarz biblijno-ascetyczny*, Kraków 1983; Brzegowy T., *Psalmi i Księga Lamentacji*, *Academica* 65, Tarnów 2007; Filipiak M. (oprac.), *Księga Koheleta: wstęp, przekład z oryginału, komentarz, ekskursy*, Poznań – Warszawa 1980 (PŚST, VIII/2); Jelonek T., *Kohelet i Syrach: dwaj mędrcy Izraela*, Kraków 1992; Łach S., Łach S.-J., *Księga Psalmów. Wstęp – przekład z oryginału – komentarz – ekskursy* (PŚST VII/2), Poznań 1990; Ponیزی B., *Księga Mądrości: od egzegezy do teologii*, Poznań 2000; Potocki S. (oprac.), *Księga Przysłów. Wstęp. Przekład z oryginału. Komentarz. Ekskursy*, Poznań 2008 (PŚST, VIII/1); Potocki S., *Psalmi modlitwą ludu Bożego Starego i Nowego Przymierza*, [w:] Świerżawski W. (red.), *Liturgia uświęcenia czasu*, Kraków 1984, s. 125–154; Ravasi G., *Hiob: dramat Boga i człowieka*, t. 1, tłum. B. Rzepka, Kraków 2004; Ravasi G., *Hiob: dramat Boga i człowieka*, t. 2, tłum. K. Stopa, Kraków 2005; Ravasi G., *Kohelet: najbar-*

dziej oryginalna i „skandaliczna” księga Starego Testamentu, tłum. J. Skrzypnik, Kraków 2003; Ravasi G., *Pieśń nad Pieśniami: ...jak pieczęć na twoim sercu*, tłum. K. Stopa, Kraków 2005; Stachowiak L., *Księga Psalmów*, [w:] Stachowiak L. (red.), *Wstęp do Starego Testamentu*, Poznań 1990, s. 347–383; Tronina A., *Teologia Psalmów. Wprowadzenie do lektury Psalmów*, Lublin 1995; Witczyk H., *Teofania w Psalmach*, Kraków 1985.

Ćwiczenia

(ks. Węgrzyniak)

1. Teksty: *Biblia Poznańska*, red. M. Peter – M. Wolniewicz, Poznań 2004; *Biblia Tysiąclecia*, red. A. Jankowski, Poznań 2005; *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, oprac. Zespół Bibliistów Polskich z inicjatywy Stowarzyszenia św. Pawła, Częstochowa 2009.
2. Komentarze: Brown R. E. et al. (red.), *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001; Łach S. – Stachowiak L. (red.), *Pismo Święte Starego Testamentu*, Lublin 1962; Ravasi G., *Biblia dla każdego*, Kielce 1995; Walton J. H. et al. (red.), *Komentarz historyczno-kultowy do Biblii hebrajskiej*, Warszawa 2005.
3. Historia: Bright J., *Historia Izraela*, Warszawa 1994; Grant M., *Dawne dzieje Izraela*, Warszawa 1991; Peter M., *Dzieje Izraela*, Poznań 1966; Schedl C., *Historia Starego Testamentu*, t. I–V, Tuchów 1995.
4. Atlasy: *Mały atlas biblijny*, Lublin 1990; *Mały atlas biblijny*, Warszawa 2001; Pritchard J. B., *Wielki Atlas Biblijny*, Warszawa 1994.
5. Encyklopedie – Słowniki: Achtemeier P. J. (red.), *Encyklopedia biblijna*, Warszawa 2004; Dąbrowski E. (red.), *Podręczna encyklopedia biblijna*, t. 1–2, Poznań 1959; Defour X.-L. (ed.), *Słownik teologii biblijnej*, wyd. 3, Poznań 1990.
6. Inne: Brzegowy T., *Pisma Mądrościowe Starego Testamentu*, Tarnów 2007; Brzegowy T., *Psalterz i Księga Lamentacji*, Tarnów 2007; Peter M., *Wykłady Pisma Świętego Starego Testamentu*, Poznań 1959; Synowiec J. S., *Mędrzy Izraela, ich pisma i nauka*, Kraków 1997.
7. Online: <http://biblia.apologetyka.com/>; <http://www.bibliстыka.umk.pl/>; <http://biblijna.strona.pl/>; <http://www.biblia.pl/>.

tko14. Etyka filozoficzna 1/2

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Władysław Zuziak, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

W trakcie I semestru student zapoznaje się z głównymi pojęciami i kierunkami w etyce. Przedstawione zostają poglądy poszczególnych szkół etycznych:

etyka pitagorejczyków; przeciwstawienie prawa i natury u sofistów; intelektualizm etyczny Sokratesa; eudajmonizm agatyczny Platona; eudajmonizm perfekcjonistyczny Arystotelesa; moralizm stoików; hedonizm Epikura; etyka chrześcijańska; (św. Augustyn; św. Tomasz); racjonalizm w etyce (Kartezjusz, Spinoza, T. Hobbes); etyka formalna Kanta; etyka w ujęciu S. Kierkegaarda i F. Nietzschego, etyka utylitarystyczna (J. Bentham, J.-S. Mill); etyka materializmu dialektycznego (K. Marks); scjentyzm w etyce (E. Durkheim, Levy-Bruhl); hierarchia wartości według M. Schelera; emotywizm (A. J. Ayer.); intuicjonizm (G. E. Moore, W. D. Ross); personalizm K. Wojtyły.

Wymagania wstępne:

Znajomość podstawowych pojęć i kierunków filozoficznych w zakresie metafizyki i filozofii człowieka.

Cele przedmiotu:

W oparciu o zdobytą wiedzę student powinien umieć określić oraz uzasadnić własne poglądy etyczne.

Metody oceny:

Czynny udział w wykładach oraz pisemny sprawdzian znajomości wybranej szkoły etycznej. Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

MacIntyre A., *Krótką historia etyki*, tłum. A. Chmielewski, Warszawa 1995; Maritain J., *Dziewięć wykładów o podstawowych pojęciach filozofii moralnej*, tłum. J. Merecki, Lublin 2001; Podrez E., *W kregu dobra i zła*, Warszawa 1998; Szostek A., *Pogadanki z etyki*, Częstochowa 1993.

tko15. Etyka filozoficzna 2/2

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Władysław Zuziak, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

W drugim semestrze student powinien poznać najważniejsze pojęcia etyczne. W wykładach przedstawione są: metoda etyki tomistycznej i ogólne założenia antropologiczne; akt prosty i akt złożony; przeszkody aktualne i habitualne ograniczające dobrowolność aktów ludzkich; nauka o celu ostatecznym i immanentnym człowieka; moralna specyfikacja aktu ludzkiego (przedmiot aktu, cel sprawcy czynu); definicja wartości, ich status ontologiczny oraz poznanie wartości; przymioty wartości moralnych; konflikt wartości; obowiązek i wartość; definicja prawa moralnego, powszechność, niezmienność i obiektywność naturalnego prawa moralnego; prawo pozytywne a obowiązek sumienia; sumienie i jego rodzaje; cnota moralna. W perspektywie fenomenologicz-

no-tomistycznej omówione zostają: etyka materialna M. Schelera; i aksjologia D. v. Hildebranda.

Wymagania wstępne:

Dobra znajomość filozofii arystotelesowsko-tomistycznej, fenomenologii i personalizmu.

Cele przedmiotu:

Student poznaje i przyswaja podstawowe zagadnienia związane z eudajmonologią, aksjologią i prawem moralnym.

Metody oceny:

Czynny udział w wykładach oraz poznanie argumentów przemawiających za obiektywnym charakterem wartości moralnych i powszechnością oraz niezmiennością naturalnego prawa moralnego. Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Galarowicz J., *W drodze do etyki odpowiedzialności*, t. 1, Kraków 1997; Merecki J., *Spór o prawo naturalne*, Lublin 2000; Ślipko T., *Zarys etyki ogólnej*, Kraków 1984; Wojtyła K., *Człowiek w polu odpowiedzialności*, Rzym – Lublin 1991.

tko16. Etyka życia rodzinnego

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Antoni Świerczek

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Etyka życia małżeńskiego i rodzinnego.

Tematyka tego przedmiotu obejmuje problematykę ludzkiej płciowości, jej osobowy i oblubieńczy wymiar i znaczenie w realizacji życia małżeńskiego i rodzinnego. Następnie odniesienie się do działań przeciwnych oblubieńczy miłości oraz uprzedmiotowienia ludzkiej płciowości. Omówienie norm etyczno-moralnych stojących na straży ludzkiej płciowości oraz realizacji powołania do rodzicielstwa. Ocena etyczno-moralna działań seksualnych człowieka i postaw przeciwnych ludzkiej miłości i osobowej godności.

Wymagania wstępne:

Podstawowa wiedza filozoficzno-teologiczna oraz antropologiczna.

Cele przedmiotu:

Ukazanie wymagań etyczno-moralnych, jakie stawia przed małżonkami i rodziną prawo naturalne i prawo Boże oraz osobowa godność człowieka jako mężczyzny i kobiety.

Metody oceny:

Krytyczna ocena wiedzy założonej w celach i treści przedmiotu. Egzamin.

Spis zalecanych lektur:

Dokumenty Magisterium Kościoła mówiące o małżeństwie i rodzinie oraz dostępne do nich komentarze w języku polskim; Kopania J., *Etyczny wymiar cieleności*, Kraków 2002; Kosmala K., Krzyszczko H., *Odpowiedzialne rodzicielstwo*, Katowice 1995; *Małżeństwo i rodzina w świetle nauki Kościoła i współczesnej teologii*, pr. zbior., Lublin 1985; Marcol A., *Etyka życia seksualnego*, Opole 1995; *Miłość, małżeństwo i rodzina*, pr. zbior., Kraków 1988; Połoz W., *Etyka seksualna*, Warszawa 2003; Świerczek A., *Funkcje ciała w życiu małżeńskim w posoborowym nauczaniu Kościoła i teologów*, Kraków 1999.

tko17. Filozofia człowieka

Rok 2, semestr 3–4

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jarosław Jagiełło

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład składa się z dwóch części. Celem części pierwszej jest zapoznanie studentów z głównymi pojęciami, kategoriami ujmowania człowieka i jego świata, powstałymi na przestrzeni dziejów filozofii europejskiej. Dokonuje się to na drodze streszczania poglądów i komentowania pism wybranych filozofów, którzy najbardziej przyczynili się do powstania głównych kierunków myślenia o człowieku. Zapoznanie się z wieloma określeniami człowieka i różnorodnymi kategoriami antropologicznymi chroni przed możliwością przeabsolutyzowania jednego ujęcia człowieka kosztem innych i pozwala dostrzec ludzką istotę w jej niezgłębialnym, a zarazem dramatycznym charakterze.

W części drugiej wykładu przedstawione są wybrane zagadnienia głównie nowożytnej i współczesnej filozofii człowieka. Wybór dokonany jest w ten sposób, by możliwe było uwypuklenie niektórych aspektów istnienia człowieka jako istoty dramatycznej. Najpierw omawiane jest zagadnienie materializacji bytu ludzkiego. Uwaga prowadzącego wykład zwrócona jest następnie na „życie” jako kategorię kluczową w próbie rozumienia istoty człowieka. Kolejną część wykładu dotyczy krytyki pozytywistycznej wizji człowieka. Podjęta jest również kwestia znaczenia cielesności w kształtowaniu samoświadomości człowieka oraz związane z nią zagadnienie tzw. stadiów ludzkiej egzystencji. Przedmiotem analiz jest wreszcie kwestia wolności ludzkiej w filozofii idealizmu niemieckiego i sprawa wglądu w naturę człowieka w tzw. filozofii odpowiedzialności XX wieku. Wykład kończą rozważania dotyczące „śmierci podmiotu”. Z przedstawionej tu treści wynika, że pytaniem wiodącym wykładu nie jest pytanie „Czym/kim jest człowiek?”, lecz głównie pytanie fenomenologiczne „Jak istnieje człowiek?”.

Wymagania wstępne:

Przynajmniej pobieżna znajomość historii filozofii.

Cele przedmiotu:

Po odbyciu kursu student powinien:

- 1) wykazać się dobrą znajomością głównych kierunków rozumienia człowieka, jakie pojawiły się w historii filozofii;
- 2) z łatwością charakteryzować i odróżniać występujące w antropologii filozoficznej tendencje do ontologizowania człowieka od tendencji, w których uwzględnia się przede wszystkim aksjologiczne podstawy jego bytowania;
- 3) dysponować zasadniczą i krytyczną wiedzą dotyczącą obowiązkowej literatury przedmiotu.

Metody nauczania:

Wykłady, skrypt wykładów jest udostępniony studentom.

Metody oceny:

Na zakończenie semestru zimowego – egzamin pisemny, na zakończenie semestru letniego – egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Literatura obowiązkowa: Heidegger M., *Bycie i czas*, tłum. B. Baran, Warszawa 1994, s. 3–56; Plessner H., *Pytanie o conditio humana*, wybrał, opracował i wstępem opatrzył Z. Krasnodębski, tłum. M. Łukasiewicz, Z. Krasnodębski, A. Załuska, Warszawa 1988, s. 29–121; Tischner J., *Myślenie w żywiole piękna*, wyb. i oprac. W. Bonowicz, Kraków 2005, s. 145–158, 334–341; Wojtyła K., *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, Lublin 1994, s. 415–444.

Literatura uzupełniająca: Czerniak S., *Lorenz, Plessner, Habermas. Dylematy antropologiczne filozofii współczesnej*, Wydawnictwo Rolewski 2002; Spaemann R., *Osoby – o różnicy między czymś a kimś*, tłum. J. Merecki, Warszawa 2001.

tko18. Filozofia poznania

Rok 1, semestr I

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Roman Rożdżeński

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Treść wykładu obejmuje podstawowe zagadnienia z zakresu filozofii poznania, takie jak: (a) Problem istoty ludzkiego poznania w ujęciu Arystotelesa, św. Tomasza z Akwinu, Leibniza, Kanta oraz Husserla; (b) Problem istoty prawdy, rozróżnienie prawdy tzw. pierwotnej oraz prawdy poznania i wiedzy; (c) Problem kryteriów, na podstawie których można rozstrzygnąć kwestię prawdziwości naszego poznania; (d) Klasyczna koncepcja prawdy oraz jej koncepcje nieklasyczne; (e) Natura osiągniętych przez nas prawd.

Cele przedmiotu:

Zamierzone cele dydaktyczne: Przystwojenie przez studentów teologii podstawowych zagadnień, które przynależą do dziedziny filozofii poznania. Zainteresowanie ich tą problematyką, która wszak w ciągu wieków wzbudzała namiętne spory, a i dzisiaj nadal jest aktualna i pasjonująca.

Metody oceny:

Forma zaliczenia: egzamin jest ustny bądź pisemny, zależnie od tego, na jaki egzamin wystarczy czasu podczas krótkiej sesji zimowej.

Spis zalecanych lektur:

Rożdżeński R., *Filozofia poznania. Zarys problematyki*, Kraków 2003.

tko19. Filozofia religii

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – o. dr Grzegorz Chrzanowski OP

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Program: 1. Definicja religii i filozofii religii. 2. Redukcjonizm w badaniach nad religią: A) poznawczy (B. Spinoza, I. Kant, G. F. Hegel); B) ontyczny (L. Feuerbach, K. Marks, F. Nietzsche, Z. Freud). 3. Typologia religii: a) religia kosmiczna (historia pojęcia sacrum i morfologia sacrum – głównie M. Eliade); b) religie mistyczne (definicja mistyki i jej typy, gnoza); religia profetyczne (prorok a inne postacie religijne, personalistyczna wizja Boga i człowieka). 4. Zagadnienia języka religijnego: a) dwa stanowiska historyczne – teologia negatywna Pseudo-Dionizego Areopagity i teoria orzekania analogicznego św. Tomasza z Akwinu; b) problem weryfikacji i falsyfikacji a język teologii, racjonalność wiary; c) symbol w religii. 5. Zagadnienie pluralizmu religijnego (paradygmat ekskluzywistyczny, p. inkluzywistyczny i teologia pluralistyczna, warunki dialogu międzyreligijnego).

Cele przedmiotu:

Prezentacja głównych problemów i tematów filozofii religii (XIX–XX wiek).

Metody oceny:

Należy przeczytać dwie książki: 1. obowiązkowo: Jan Andrzej Kłoczowski OP, *Między samotnością a wspólnotą. Wstęp do filozofii religii*, 2. do wyboru: Paul Tillich, *Dynamika wiary* lub Mircea Eliade, *Sacrum i profanum*. Pozostałe lektury są polecane.

Spis zalecanych lektur:

Dupré L., *Inny wymiar. Filozofia religii*, Kraków 1989; Galarowicz J., *W poszukiwaniu istoty religii*, Kraków 1991; Kołalowski L., *Jeśli Boga nie ma...*, Kraków 1991; Zdybicka Z. J., *Człowiek i religia*, Lublin 1977.

tko20. Fonetyka

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – mgr Piotr Piecha

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

1. Normy poprawnej wymowy. 2. Mowa i jej mechanizmy. 3. Czynności narządów mowy. 4. Akcent, intonacja, rytm. 5. Zrozumienie treści tekstu, interpretacja, logiczne akcentowanie i frazowanie.

Wymagania wstępne:

Wiedza z zakresu szkoły średniej.

Spis zalecanych lektur:

Klemensiewicz Z., *Prawidła poprawnej wymowy polskiej*, Kraków 1995; Kotlarczyk M., *Podstawy sztuki żywego słowa*, Warszawa 1965; Styczek I., *Logopedia*, Warszawa 1980; Wieczorkiewicz B., *Sztuka mówienia*, Warszawa 1971.

tko21 Historia duchowości

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Machniak, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Historii duchowości podejmuje zagadnienia duchowości chrześcijańskiej w aspekcie rozwojowym: od duchowości Pisma świętego Starego i Nowego Testamentu, przez duchowość Kościoła pierwotnego po czasy współczesne. Zmierza do ukazania gnozy chrześcijańskiej: pojęcie gnozy, możliwość poznania Boga, drogi do Boga. Analizuje problematykę początków monastycyzmu na Wschodzie, monastycyzm benedyktyński, rys apostoelski reguły św. Augustyna, monastycyzm iro-szkocki, monastycyzm po ujednoczeniu monastycyzmu na Zachodzie – *Concordia regularum*, *Codex regularum* Benedykta z Aniane. Uwagę skupia na mistyce Ojców kapadockich: św. Bazyli Wielki, św. Grzegorz z Nazjanzu, św. Grzegorz z Nissy oraz zagadnieniach trzech etapów życia wewnętrznego, teologii katafaticznej i apofaticznej oraz teologii mistycznej. Przedstawia zagadnienie odkrycia Boga w duszy u św. Augustyna, duchowość chrześcijanina według św. Grzegorza Wielkiego. Podejmuje problem reformy życia zakonnego: kameduli, kartuzi, cystersi, zakony kanoniczne, zakony rycerskie, zakony żebracze. Ukazuje duchowość inkarnacyjną św. Bernarda z Clairvaux i jej rezonans w pojęciu stanów mistycznych u św. Bonawentury, w zakonach żebraczych, mistyce pasyjnej św. Franciszka z Asyżu i mistyce kobiecej (Hildegarda z Bingen). Ważne miejsce zajmuje mistyka reno-flamandzka, *devotio moderna*, oraz metody modlitwy myślanej – medytacja

ignacjańska, karmelitańska. Podejmuje zagadnienia mistyki karmelitańskiej: św. Teresa z Avila, św. Jan od Krzyża. Omawia duchowość szkoły francuskiej (XVIII w.), kwietyzm w duchowości i duchowość „małej drogi” św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Na koniec przedstawia ważne osiągnięcia polskiej duchowości XV–XVII wieku, nowe zgromadzenia polskie, duchowość św. Brata Alberta duchowość Bożego Miłosierdzia u św. Siostry Faustyny Kowalskiej. Przedstawia zagadnienia duchowości po Soborze Watykańskim II aż po zjawiska współczesne.

Wymagania wstępne:

Znajomość historii Kościoła, wiedza teologiczna z dziedziny dogmatów i nurtów teologicznych.

Cele przedmiotu:

Zdobycie wiedzy z historii duchowości chrześcijańskiej ze szczególnym uwzględnieniem głównych nurtów duchowości: duchowość zakonna, dziewictwo, celibat, szkoły duchowości, medytacja i jej rozwój, kontemplacja chrześcijańska, kwietyzm i modernizm, przedstawiciele duchowości chrześcijańskiej w Polsce.

Metody oceny:

Egzamin ustny i znajomość lektury do wyboru: Bernard z Clairvaux, *O umiłowaniu Boga i inne traktaty*, Tomasz a Kempie, *O naśladowaniu Chrystusa*, Ignacy Loyola, *Ćwiczenia duchowne*, św. Teresa z Avila, *Księga życia*, św. Jan od Krzyża, *Droga na Górę Karmel, Noc ciemna*, św. Franciszek Salezy, *Filotea*, św. Teresa od Dz. Jezus, *Dzieje duszy*, św. Edyta Stein, *Autobiografia*, św. Faustyna *Dzienniczek*.

Spis zalecanych lektur:

Ancilli E., *Dizionario Enciclopedico di Spiritualità*, Roma 1990; Aumann J., *Zarys historii duchowości*, Kielce 1993; Bouyer L., Ancilli E., *Storia della spiritualità*, t. I–X; Bouyer L.; Leclercq J., Vanderbroucke F., Cognet L., *Histoire de la spiritualité chrétienne*, t. I–III, Paris 1961; Górski K., *Zarys dziejów duchowości w Polsce*, Kraków 1986; Kanior M., *Historia monastycyzmu chrześcijańskiego*, t. I, Kraków 1993; Kłoczowski J., Kozak J. (red.), *Duchowość zakonna. Zakony w Polsce*, Kraków 1994; Misiurek J., *Zarys historii duchowości chrześcijańskiej*, Lublin 1992; Tenże, *Historia i teologia polskiej duchowości katolickiej*, t. I, Lublin 1994; Pourrat P., *La spiritualité chrétienne*, t. I–IV, Paris 1919–1928.

tko22. Historia filozofii 1/2

Rok 1, semestr 1–2

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Wojciech Paluchowski CM, ćwiczenia – ks. dr Piotr Andryszczak, ks. dr Wojciech Kowalski, ks. dr Andrzej Szczotka

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Historia filozofii starożytnej i średniowiecznej.

Studium historii filozofii alumni rozpoczynają od zapoznania się z dziedzictwem greckiej starożytności. Na tym etapie słuchacze przyswajają sobie ważniejsze poglądy kosmologiczne, psychologiczne, etyczne i metafizyczne, które bądź to pochodzą od przedstawicieli znanych szkół (np. eleaci, atomiści, sofisci, stoicy), bądź od takich autorytetów jak Sokrates, Platon i Arystoteles.

Wykład z historii filozofii średn. obejmuje przede wszystkim poglądy św. Augustyna, Boecjusza, Eriugeny, św. Anzelma, św. Tomasza czy Ockhama. Uwzględnią też liczne kierunki mistyczne oraz filozofię arabską i żydowską.

Wymagania wstępne:

Wiadomości wstępne nt. filozofii i jej działów.

Cele przedmiotu:

Zdobycie podstawowych wiadomości nt. życia i poglądów filozofów starożytnych i średniowiecznych.

Metody oceny:

Egzamin ustny, udział w ćwiczeniach oraz prace semestralne.

Spis zalecanych lektur:

Arystoteles, *Etyka nikomachejska, Metafizyka, O duszy Zachęta do filozofii*; Bocheński J. M., *Zarys historii filozofii*, Kraków 1993; Boecjusz, *O osobie i dwóch naturach*, Poznań 1926; Boecjusz, *O pocieszeniu jakie daje filozofia*, Warszawa 1962; Chesterton G. K., *Święty Tomasz z Akwinu*, Warszawa 1959; Copleston F., *Historia filozofii*, t. 2 i 3; Diogenes Laertios, *Żywoty i poglądy słynnych filozofów*, Warszawa 1968; Evans G. R., *Filozofia i teologia w średniowieczu*, Kraków 1996; Filon Aleksandryjski, *Pisma*, Warszawa 1986; Gilson E., *Elementy filozofii chrześcijańskiej*, Warszawa 1965; Gilson E., *Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich*, Warszawa 1966; Gilson E., *Wprowadzenie do nauki św. Augustyna*, tłum. S. Kalinowski, Warszawa 1953; Krońska I., *Sokrates*, Warszawa 1968; Ksenofont, *Pisma Sokratyczne*, tłum. L. Joachimowicz, Warszawa 1967; Legowicz J., *Filozofia starożytna Grecji i Rzymu*, Warszawa 1970; Mistrz Ekckhart, *Traktaty*, Poznań 1987; Papini G., *Święty Augustyn*, Warszawa 1958; *Pisma starożytnych pisarzy chrześcijańskich*, Warszawa 1981; Platon, *Obrona Sokratesa, Państwo, Timajos, Uczta*; Plotyn, *Enneady*, Warszawa 1959; Pseudo-Dionizy Areopagita, *Pisma teologiczne (Teologia mistyczna)*, Kraków 1977; Reale G., *Historia filozofii starożytnej*, Lublin 1994; Swieżawski S., *Człowiek średniowieczny*, Warszawa 1999; Św. Anzelm, *Monologion. Proslogion*, Warszawa 1992; Św. Augustyn, *Dialogi filozoficzne*, Kraków 1999; Św. Augustyn, *Wyznania*; Św. Tomasz z Akwinu, *Dzieła wybrane*, Poznań 1984; Św. Tomasz z Akwinu, *Suma teologiczna*; Św. Tomasz z Akwinu, *Summa contra gentiles (Prawda wiary chrze-*

ścijańskiej w dyskusji z poganami, innowiercami i błędzącymi), Poznań 2003; Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, t. 1.

tko23. Historia filozofii 2/2

Rok 2, semestr 3–4

Wymiar: 44 h (22/22) wykładu + 16 h (8/8) ćwiczeń, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Piotr Andryszczak, ćwiczenia – ks. dr Piotr Andryszczak, ks. dr Wojciech Kowalski, s. dr Tereza Obolevich, ks. dr Wojciech Paluchowski CM

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Dzieje filozofii nowożytnej i współczesnej, od jej początków po postmodernizm.

W I. części wykład prezentuje najważniejsze kierunki i poglądy filozoficzne nowożytności, które pojawiły się od XVI do początków XIX wieku. Szczególny akcent położony jest na poglądy Kartezjusza i jego następców, oświecenie angielskie i francuskie oraz na Kanta i idealizm niemiecki.

W II. części wykład przedstawia główne kierunki filozofii współczesnej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na postać Kierkegaarda, Marksa i Engelsa, Nietzschego, oraz takie kierunki jak pozytywizm, fenomenologia, egzystencjalizm, neoscholastyka, hermeneutyka, filozofia analityczna, filozofia dialogu i postmodernizm. W ramach ćwiczeń są analizowane i komentowane dzieła: Machiavellego (*Książę*), Kartezjusza (*Medytacje o pierwszej filozofii*), Pascala (*Myśli*) i Locke’a (*Drugi traktat o rządzie*, a także Kanta (*Uzasadnienie metafizyki moralności*), Kierkegaarda (*Bojaźń i drżenie*), Nietzschego (*Z genealogii moralności*) i Rorty’ego (*Pierwszeństwo demokracji wobec filozofii*).

Wymagania wstępne:

Znajomość filozofii starożytnej i średniowiecznej, podstawowych terminów filozoficznych i metod poznawczych.

Cele przedmiotu:

Student powinien posiadać gruntowną znajomość najważniejszych nurtów filozofii nowożytnej i współczesnej i dzięki temu umieć zająć stanowisko w kwestii nawiązującej do zaproponowanych przez nie rozstrzygnięć.

Metody oceny:

Udział w wykładach i ćwiczeniach. Przedłożenie pisemnej pracy semestralnej. Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Copleston F., *Historia filozofii*, t. IV–IX; Warszawa 1989–1997; Gadacz T., *Historia filozofii XX wieku. Nurty*, t. I i II, Kraków 2009; Kuderowicz Z., *Filozofia nowożytnej Europy*, Warszawa 1989; Miś A., *Filozofia współczesna. Główne nurty*, Warszawa 1998; Russell B., *Dzieje filozofii Zachodu*, Warszawa 2000; Tatarkiewicz W., *Historia filozofii*, t. II i III, Warszawa 1983

tko24. Historia i geografia biblijna

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Roman Mazur SDB

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład obejmuje prezentację ogólnej historycznej panoramy czasów biblijnych z uwzględnieniem źródeł pozabiblijnych. Zostanie zaprezentowana również ogólna geografia biblijna oraz szczegółowa w przypadku Ziemi świętej wąsko pojętej. Tak rozumiane środowisko biblijne zostanie uzupełnione o wyniki aktualnych badań archeologicznych i egzegetycznych.

Program: Ustalenie pojęcia „Ziemia święta” w sensie szerokim i ścisłym; prezentacja danych biblijnych w konfrontacji ze stanem wiedzy historycznej i geograficznej. Zapoznanie się z archeologią biblijną poprzez prezentację wybranych wykopalisk i ich efektów. Ukazanie kontekstu historyczno-geograficznego Narodu Wybranego i pierwotnego Kościoła.

Wymagania wstępne:

Ogólna znajomość historii i geografii powszechnej.

Cele przedmiotu:

Celem jest zaznajomienie z historią i geografią biblijną, wskazując na szczególne dla Objawienia środowisko, a także uzyskanie pomocy w rozumieniu treści Pisma świętego zależnych od kontekstu historycznego i geograficznego.

Metody oceny:

Egzamin końcowy pisemny obejmuje całą zaprezentowaną wiedzę. Należy odpowiedzieć na 4 pytania: dwa z historii i dwa z geografii biblijnej. Będą one obejmować zakres Starego i Nowego Testamentu.

Spis zalecanych lektur:

Jankowski S., *Geografia biblijna*, Warszawa 2007; Jelonek T., *Śladami Męki Pańskiej*, Kraków 1998; Tilbury N., *Izrael. Praktyczny przewodnik*, Bielsko Biała 1994; de Vaux R., *Instytucje Starego Testamentu*, Poznań 2002.

tko25. Historia Kościoła 1/3

Rok 1–2, semestr 1–3

Wymiar: 90 h (30/30/30) wykładu, ECTS: 4+4+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Jerzy Czerwień (sem. 1), ks. dr hab. Grzegorz Ryś (sem. 2–3)

Forma zaliczenia: e/e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

sem. 1

1. Pełnia czasów: 1.1 Świat hellenistyczny w czasach Jezusa; 1.2 Środowisko żydowskie w czasach Jezusa; 1.3 Jezus Chrystus Zbawiciel świata i Założyciel Kościoła.

2. Okres apostołski: 2.1 Kościół – matka w Jerozolimie; 2.2 Misje apostołskie w Palestynie; 2.3 Działalność misyjna św. Pawła; 2.4 Działalność misyjna św. Piotra i innych apostołów.
3. Rozszerzanie się chrześcijaństwa I–III w.: 3.1 Zasięg i charakter ewangelizacji I–III w.; 3.2 Opór wobec chrześcijaństwa; 3.3 Prześladowania chrześcijan.
4. Życie kościelne w I–III w.: 4.1 Organizacja Kościołów; 4.2 Kult; 4.3 Życie religijno-moralne; 4.4 Herezje i schizmy; 4.5 Rozwój teologii.
5. Przełom konstantyński. Od tolerancji do Kościoła państwowego: 5.1 Wybór chrześcijaństwa przez cesarza Konstantyna Wielkiego; 5.2 Konsekwencje cesarskiego wyboru; 5.3 Polityka państwa rzymskiego wobec Kościoła po przełomie konstantyńskim; 5.4 Problem arianizmu.
6. Życie Kościoła po przełomie konstantyńskim: 6.1 Ewangelizacja i organizacja Kościołów; 6.2 Rozwój życia liturgicznego, sztuka kościelna i udział w kulturze; 6.3 Początki monastycyzmu; 6.4 Życie społeczne i moralne chrześcijan.
7. Spory dogmatyczne i rozwój teologii w późnej starożytności: 7.1 Dyskusje teologiczne IV wieku – motor rozwoju teologii; 7.2 Nestorianizm; 7.3 Monofizytyzm; 7.4 Problemy pokrewne monofizytyzmu; 7.5 Donatyzm; 7.6 Pelagianizm.
8. Kościół w okresie przełomu starożytności i średniowiecza: 8.1 Wędrowki ludów; 8.2 Ewangelizacja i katolizacja narodów germańskich; 8.3 Islam; 8.4 Powstanie Państwa Kościelnego.

sem. 2–3

Wykład kursoryczny z dziejów Kościoła w średniowieczu.

Wymagania wstępne:

sem. 1

Znajomość historii powszechnej na poziomie szkoły średniej. Wiedza religijna na poziomie szkoły średniej.

Cele przedmiotu:

sem. 1

Student ma możliwość zapoznania się z dziejami chrześcijaństwa w wiekach I–VIII. Poznaje aspekty instytucjonalne, liturgiczne, społeczne Kościoła w podanym okresie.

Metody oceny:

sem. 1: 3 colloquia pisemne w trakcie wykładów . Egzamin ustny w sesji egzaminacyjnej według kalendarium UPJPII.

Spis zalecanych lektur:

sem. 1

Banaszak M., *Historia Kościoła katolickiego*, t. 1–2, Warszawa 1989; Bihlmeyer K., Tüchle H., *Historia Kościoła*, t. 1: *Starożytność chrześcijańska*, tłum. J. Klenowski, Warszawa 1971; *Historia Kościoła*, red. L. J. Rogier, R.

Aubert, M. D. Knowels, t. 1: Daniélou J., Marrou H. I., *Historia Kościoła od początków do roku 600*, tłum. M. Tarnowska, Warszawa 1986, t. 2: Knowels M. D., Obolensky D., *Historia Kościoła 600–1500*, tłum. R. Turzyński, Warszawa 1988; Kumor B., *Historia Kościoła*, t. 1–2, Lublin 20012; Żurek A., *Pierwsze wieki Kościoła*, Tarnów 2000.

sem. 2–3

Banaszak M., *Historia Kościoła katolickiego*, t. 1–2, Warszawa 1989; *Historia chrześcijaństwa*, J. M. Mayer, Ch i L Pietri, A. Vauchez, M. Venard, t. 4–5, Warszawa 1999–2001; *Historia Kościoła*, red. L. J. Rogier, R. Aubert, M. D. Knowles, t. 1–2, Warszawa 1986–1988; Kumor B., *Historia Kościoła*, t. 1–4, Lublin 2001; Olszewski D., *Dzieje chrześcijaństwa w zarysie*, Kraków 1999.

tko26. Historia Kościoła 2/3

Rok 2–3, semestr 4–5

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Jan Kracik

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Celem zajęć jest ukazanie historii Kościoła od XVI do XVIII wieku na tle przemian społeczno-polityczno-gospodarczych zachodzących w tym okresie w Europie. Tematyka wykładu oraz ćwiczeń obejmuje następujące grupy problemów: 1. Przemiany społeczno-gospodarcze oraz sytuacja polityczna w Europie XVI–XVIII w. jako podstawa do poznania i zrozumienia dziejów Kościoła. 2. Główne prądy intelektualne kształtujące mentalność ludzką od renesansu do oświecenia. 3. Historia Kościoła w poszczególnych państwach europejskich z uwzględnieniem specyfiki wynikającej z odmienności czynników warunkujących funkcjonowanie Kościoła w różnych systemach społeczno-politycznych. 4. Cechy religijności i pobożności ludzi epoki renesansu, baroku i oświecenia. 5. Sylwetki najważniejszych postaci kształtujących historię Kościoła. 6. Dzieje Kościoła w Polsce.

Spis zalecanych lektur:

Banaszak M., *Historia Kościoła katolickiego*, t. 3, Warszawa 1989; t. 3, Warszawa 1991; Kersten A., *Historia powszechna. Wiek XVII*, Warszawa 1987; Kumor B., *Historia Kościoła*, t. 5, Lublin 1984; t. 6, Lublin 1985; Rostworowski E., *Historia powszechna. Wiek XVIII*, Warszawa 2000; Wyczański A., *Historia powszechna. Wiek XVI*, Warszawa 1987.

tko27. Historia Kościoła 3/3

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Jacek Urban

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład kończący trzyletni kurs historii Kościoła dla kleryków. Dotyczy najnowszej historii Kościoła od rewolucji francuskiej do naszych dni. Najpierw omawia dzieje kolejnych pontyfikatów XIX w. Dla XX wieku szczególny akcent położono na dzieje Kościoła w latach I i II wojny światowej, na dzieje Kościoła w krajach dotkniętych komunizmem, na dzieło Soboru Watykańskiego II oraz problematykę misyjną Kościoła.

Spis zalecanych lektur:

Kumor B., *Historia Kościoła*, cz. 6, Lublin 1985, cz. 7, Lublin 1991, cz. 8, Lublin 1995.

tko28. Homiletyka

Rok 4–6, semestr 7–9, 11

Wymiar: 75 h (30/30/15/-) wykładu + 60 h (-/15/15/30) ćwiczeń, ECTS: 2+2+1+2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś, ćwiczenia – ks. dr Witold Ostafiński

Forma zaliczenia: zo/e/zo/z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

sem. 7 – Historia kaznodziejstwa.

sem. 8 – Homiletyka fundamentalna.

sem. 9 – Homiletyka formalna.

Homiletyka zapoznając z historią kaznodziejstwa, teologią przepowiadania, elementami konstytutywnymi kaznodziejstwa, językiem, stylem i kompozycją wypowiedzi kaznodziejskiej oraz ukazując różne typy kaznodziejskiego przepowiadania, przygotowuje studentów seminariów duchownych do posługi głoszenia słowa Bożego.

Ćwiczenia.

Przygotowanie i wygłoszenie homilii niedzielnej, kazania maryjnego, kazualnego, hagiograficznego, eschatologicznego, homilii dla dzieci w oparciu o metodę *Zeichenpredigt* oraz cykl kazań pasyjnych).

Wymagania wstępne:

Wykład.

Przygotowanie biblijne i humanistyczne.

Ćwiczenia.

Przygotowanie humanistyczne.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Homiletyka zapoznaje z rozwojem form głoszenia słowa Bożego w historii Kościoła. Student poznaje teologiczne podstawy kaznodziejstwa i jego miejsce w zbawczym planie Boga oraz elementy konstytutywne kaznodziejstwa (podmiot przekazu, słuchacz, treść). Homiletyka materialna zapoznaje go z założe-

niami różnych gatunków kaznodziejskich, a formalna zwraca uwagę na kompozycję, styl i język przekazu. W efekcie chodzi o to, aby student potrafił wygłosić kazanie z pamięci, dobrze i pięknie posługując się słowem (w myśl definicji retoryki Kwintyliana *ars bene dicendi*).

Ćwiczenia.

Przygotowanie do głoszenia słowa Bożego w pracy kapłańskiej.

Metody nauczania:

Wykład: wykłady, konsultacje (zarówno regularne, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach), seminaria i warsztaty grupowe, inne ćwiczenia/zajęcia praktyczne, inne metody / formy.

Ćwiczenia: seminaria i warsztaty grupowe, wygłaszanie i ocena przygotowanego kazania, praca z kamerą.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny lub pisemny, poprzedzony kolokwium z lektur oraz uzyskaniem zaliczenia z ćwiczeń. Polegają one terminowym przygotowaniu 6 różnych kazań (w skali roku) oraz na wygłoszeniu z pamięci dwóch z nich przed grupą i przed kamerą.

Ćwiczenia.

Wygłoszenie kazań z pamięci przed grupą i przed kamerą.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Broński W. (red.), *Integralne kształcenie kaznodziei*, Lublin 2006; Lewek A., *Współczesna odnowa kaznodziejstwa*, z. 1–2, Warszawa 1980; Panuś K., *Historia kaznodziejstwa*, Kraków 2007; Panuś K., *Sztuka głoszenia kazań*, Kraków 2008; Panuś K., *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele katolickim*, cz. 2: *Kaznodziejstwo w Polsce*, t. 1: *Od średniowiecza do baroku*, Kraków 2001, t. 2: *Od oświecenia do XX wieku*, Kraków 2001; Siwek G., *Blaski i cienie współczesnego przepowiadania*, Kraków 2007.

Ćwiczenia.

Grzegorski Z., *Problemy wartościowania kazań*, [w:] Tenże, *Homiletyka kontekstualna*, Poznań 1999, s. 161–185; Kreja B. (red.), *Tysiąc lat polskiego słownictwa religijnego*, Gdańsk 1999; Miodek J., *Przez lata ze słowem polskim*, Wrocław 1991; Panuś K., *Sztuka głoszenia kazań*, Kraków 2008; Perelman Ch., *Imperium retoryki. Retoryka i argumentacja*, Warszawa 2002; Zdunkiewicz-Jedynak D., *Językowe środki perswazji w kazaniu*, Kraków 1996; Zeffass R., *Od aforyzmu do kazania*, Kraków 1995; Zeffass R., *Od perykopy do homilii*, Kraków 1995.

tko29. Język grecki

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 1 pkt.

Prowadzący: wykład – mgr Bogusława Frontczak

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

1. Wiadomości wstępne: a) greka i jej historia, b) alfabet, akcent, przydech, interpunkcja, c) rodzajnik. 2. Wiadomości teoretyczne dotyczące znaczenia czasów w języku greckim. 3. *Indicativus, imperativus, infinitivus praes. act., med./pass.* czasowników na -ω. 4. *Masculina (feminina)* i *neutra* II deklinacji. *Indicativus praesentis* i *imperfecti activi* czasownika εἶμι. Orzeczenie imienne. 5. *Feminina* I deklinacji. 6. Przymiotniki II/I deklinacji: a) ἄ – *privativum*, b) szyk przydawki. 7. *Masculina* I deklinacji.

tko30. Język hebrajski

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 1 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Stanisław Wronka

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Alfabet hebrajski i znaki samogłoskowe, reguły dotyczące czytania i transliterowania słów hebrajskich, części mowy (rzeczownik, przymiotnik, czasownik, rodzajnik, zaimek, przyimek, spójnik, status absolutus i constructus, przyrostki zaimkowe) i najważniejsze elementy składni (szyk przydawkowy i orzeczeniowy, sekwencja narracyjna), podstawowe słownictwo, krótkie teksty biblijne (Rdz 1, 1–8, Ps 117/116, Pwt 6, 4–9).

Cele przedmiotu:

Umiejętność czytania i transliterowania słów hebrajskich opatrzonych samogłoskami, ogólna znajomość części mowy, elementarnych zjawisk gramatycznych i podstawowego słownictwa, umiejętność tłumaczenia prostych tekstów biblijnych hebrajskich.

Metody oceny:

Ocenianie ciągle, test pisemny w trakcie semestru i zaliczenie ustne z oceną na koniec semestru.

Spis zalecanych lektur:

Briks P., *Podręczny słownik hebrajsko-polski i aramejsko-polski Starego Testamentu*, Prymasowska Seria Biblijna 12, Warszawa 1999; *Hebrajsko-polski Stary Testament Księga Rodzaju, wydanie interlinearne z kodami gramatycznymi, transkrypcją oraz indeksem rdzeni*, Prymasowska Seria Biblijna 14, tłum. i oprac. A. Kuśmirek, Warszawa 2000; Wronka S., *Podstawy języka hebrajskiego biblijnego*, Kraków 2009 (skrypt).

tko31. Język łaciński

Rok 1–3, semestr 1–6

Wymiar: 210 h (30/30/30/30/30) wykładu, ECTS: 0+2+2+2+2+2 pkt.

Prowadzący: wykład – mgr Maria Banach (sem. 1–4), mgr Zofia Gaerthner, mgr Lidia Kosiniak,
mgr Bożena Tuszevska (sem. 5–6)

Forma zaliczenia: zo/zo/zo/zo/zo/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

sem. 1

1. Iloczas, akcent, wymowa w j. łacińskim. 2. Thema praesentis; czasowniki koniugacji 1–4 w zakresie czasów: praesens, imperfectum futurum primum (activum), czasownik: sum, esse, fui oraz verba composita. 3. System deklinacyjny: decl. 1, 2. 4. Zaimki: pronomina possessiva, personalia, pronomina reflexivum, interrogativum. 5. Składnia A.C.I. 6. Participium perfecti passivi, part. futuri activi. 7. Thema perfecti: czasowniki koń. 1–4, czasownik sum, esse, fui oraz verba composita w zakresie czasów: perfectum, plusquamperfectum, futurum exactum (activum). 8. Verba: eo, ire, ii, itum oraz fero, ferre, tuli, latum. 9. Składnia przypadków: dat. possessivus, gen. partitivus, acc. duplex, abl. temporis, abl. loci, abl. causae.

sem. 2

1. Declinatio tertia. 2. Participium praesentis activi. 3. Stopniowanie przymiotników i przysłówków. 4. Strona bierna czasów: praesens, imperfectum, futurum primum, perfectum, plusquamperfectum, futurum exactum. 5. Verba deponentia, semideponentia. 6. Zaimki: pronomina demonstrativa, indefinita, adiectiva pronominalia. 7. Declinationes: 4, 5. 8. Gerundium, gerundivum, coniugatio periphrastica passiva. 9. Składnia przypadków: nominativus duplex, dat. commodi, dat. incommodi, gen. obiectivus, gen. subjectivus, dat. auctoris, abl. comparationis, abl. auctoris, abl. rei efficientis.

sem. 3

1. Powtórzenie systemu deklinacyjnego, składnia nazw własnych miejscowości. 2. Infinitivi: bezokoliczniki (activum, passivum) w składni A.C.I. 3. Składnia N.C.I. 4. Numeralia ordinalia et cardinalia. 5. Składnia przypadków: abl. instrumenti, abl. qualitatis, abl. modi, abl. respectus, gen. possessoris, gen. qualitatis. 6. Ordo Missae.

sem. 4

1. Formy fleksyjne koniunktivów: con. praesentis, con. imperfecti, con. perfecti, con. plusquamperfecti. 2. Funkcja semantyczna koniunktivu (con. iussivus, prohibitivus, hortativus, optativus, potentialis, irrealis, dubitativus, concessivus). 3. Funkcja syntaktyczna koniunktivu (zdania celowe, dopełnieniowe, czasowe, pytające-zależne). Zasada consecutio temporum. 4. Ablativus absolutus. 5. Ordo Missae – c.d.

sem. 5

1. Zdania podrzędne: skutkowe, podmiotowe, warunkowe, przyzwalające, przyczynowe. 2. Czasowniki nieregularne: a) fio, fieri, factus sum, b) volo, velle, volui, c) nolo, nolle, nolui, d) malo, malle, malui, e) odi, meminī, coepi. 3. Ćwiczenia w tłumaczeniu tekstów oryginalnych: a) fragmenty – Tertullianus, *Apologeticus*, b) fragmenty – Sanctus Hilarius, *De Trinitate*, c) fragmenty – M. T. Cicero, *De bello Gallico*.

sem. 6

Ćwiczenia w tłumaczeniu tekstów (fragmenty): L. A. Seneca, *Epistulae morales*, Sanctus Augustinus, *Confessiones*, Sanctus Hieronymus, *De viris illustribus*, Sanctus Ambrosius, *De officiis*, Eusebius Caesariensis, *Historia ecclesiastica*, Eusebius Caesariensis, *Praeparatio evangelica*, fragmenty postanowień Vaticanum Secundum, fragmenty tekstów łacińskich odpowiadające tematyce prac magisterskich (problematyka odpowiednich seminariów).

tko32. Język nowożytny

Rok 1–3, semestr 1–6

Wymiar: 180 h (30/30/30/30/30/30) wykładu, ECTS: 0+2+2+2+0+2 pkt.

Prowadzący: j. angielski – mgr Celina Budzowska (sem. 1–4), mgr Estera Matuszewska (sem. 5–6), mgr Bożena Koczurek (sem. 3–6), dr Anna Majdanik (sem. 1–2); j. francuski – ks. dr Stanisław Basista; j. niemiecki – mgr Marta Krzanowska; j. włoski – dr Monika Małecka

Forma zaliczenia: zo/zo/zo/zo/zo/e

Studenci mają możliwość studiowania jednego z następujących języków nowożytnych:

- język angielski,
- język francuski,
- język niemiecki,
- język włoski.

Nauka języków nowożytnych odbywa się na wszystkich poziomach zaawansowania (A1, A2, B1, B2, C1, C2), a grupy konstruowane są w oparciu o poziom znajomości języka danej grupy studentów.

Większość grup ma charakter międzywydziałowy skupiając studentów z różnych kierunków, ale posiadających ten sam stopień znajomości języka. Taki kształt grup pozwala zoptymalizować proces nauczania języka i sfinalizować lektorat coraz większej grupie studentów na poziomie co najmniej B2.

Opisane niżej umiejętności na poszczególnych poziomach językowych dotyczą wszystkich języków nowożytnych i są zgodne z zasadami obowiązującymi w ramach europejskiego systemu kształcenia językowego (Common European Framework).

Poziom A1

Śłuchanie: Student rozumie słowa i bardzo proste zdania na swój temat, na temat tego co jest mu bliskie i znane, jeśli rozmówcy mówią powoli i wyraźnie.

Czytanie: Potrafi zrozumieć nazwy, słowa i bardzo proste zdania, na przykład w ogłoszeniach, na plakatach, w katalogach, w formularzach, najważniejsze polecenia w programie komputerowym.

Mówienie – interakcja: Potrafi porozumieć się, jeśli rozmówca zgadza się powtórzyć wolno lub uprościć swoje zdanie, a także pomóc w wypowiedzi studenta. Potrafi kogoś przedstawić, przywitać się i pożegnać. Potrafi postawić proste pytania na znany mu temat, lub na temat tego co jest mu niezbędnie potrzebne, a także odpowiedzieć na podobne pytania.

Mówienie – produkcja: Potrafi użyć słów i wyrażeń bardzo prostych po to, aby opisać siebie, swoje mieszkanie i ludzi, których zna.

Pisanie: Potrafi napisać krótką kartkę, np. z wakacji oraz wypełnić prosty formularz, wpisując imię, nazwisko, narodowość, wiek, adres. Potrafi napisać krótką notatkę o sobie.

Poziom A2

Śłuchanie: Student rozumie bardzo często używane słowa i wyrażenia na swój temat, swojej rodziny, na temat tego, co jest mu bliskie i znane, zakupów, szkoły, kolegów. Potrafi zrozumieć główną informację komunikatów i wiadomości przekazywanych ustnie.

Czytanie: Student rozumie teksty krótkie i bardzo proste. Potrafi domyślić się sensu informacji podanej w takich tekstach jak: reklamy, broszurki, menu, rozkłady jazdy oraz rozumie krótkie i proste teksty osobiste, opowiadania o codziennych sprawach, dotyczące znanych tematów.

Mówienie – interakcja: Student posiada umiejętność porozumiewania się w trakcie wykonywania znanych mu i prostych prac wymagających jedynie prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane tematy. Potrafi się porozumieć w trakcie krótkiej wymiany zdań, jeśli nawet nie potrafi prowadzić dłuższej rozmowy. Potrafi dokonać prostych zakupów w sklepie, uzyskać podstawowe informacje dotyczące podróżowania.

Mówienie – produkcja: Potrafi w kilku zdaniach opisać w prosty sposób swoją rodzinę lub innych ludzi, opisać to, co robi, swoje studia, obecny i poprzedni zawód, podać krótki podstawowy opis zdarzeń, opisać minione czynności i osobiste wydarzenia.

Pisanie: Potrafi zanotować i przekazać na piśmie proste i krótkie informacje, napisać osobisty, bardzo prosty list, np. podziękowania. Potrafi zaznaczyć chronologiczny porządek wydarzeń.

Poziom B1

Sluchanie: Student potrafi zrozumieć informacje podane w języku standardowym na temat domu, szkoły, pracy, wolnego czasu itd. Rozumie główną część większości programów telewizyjnych i radiowych dotyczących bieżących wydarzeń, interesujących studenta tematów, jeśli rozmówcy mówią względnie wolno i wyraźnie.

Czytanie: Student rozumie głównie teksty zredagowane w języku codziennym lub odnoszące się do pracy. Potrafi zrozumieć opis wydarzeń, opis przeżyć, a także życzenia zawarte w prywatnych listach.

Mówienie – interakcja: Student potrafi porozumieć się w większości sytuacji w jakich może się znaleźć podróżując po kraju, którego języka się uczy. Potrafi bez przygotowania wziąć udział w rozmowie na tematy osobiste lub dotyczące życia codziennego np. rodziny, czasu wolnego, pracy, podróży oraz bieżących wydarzeń.

Mówienie – produkcja: Potrafi w prosty sposób zrelacjonować wydarzenia, opowiedzieć o swoich doświadczeniach, marzeniach, celach. Udzielić krótkich wyjaśnień, podać przyczyny, wyrazić opinie lub przedstawić swoje plany. Potrafi opowiedzieć krótką historię, główną intrygę filmu, i wyrazić reakcję na jego temat.

Pisanie: Potrafi napisać prosty, zwięzły tekst na znany lub interesujący go temat. Napisać list opisujący swoje osobiste doświadczenia, przeżycia i wrażenia.

Poziom B2

Sluchanie: Student rozumie stosunkowo długie wypowiedzi i wykłady, potrafi śledzić złożony wywód, jeśli dotyczy tematu, który nie jest mu obcy. Potrafi zrozumieć dziennik oraz większość programów telewizyjnych dotyczących aktualnych tematów. Rozumie większość filmów, jeśli ich język jest standardowy.

Czytanie: Student potrafi zrozumieć artykuły i teksty opisujące problematykę współczesną, których autorzy przyjmują konkretną postawę lub szczególnie punkt widzenia. Rozumie współczesny tekst literacki napisany prozą.

Mówienie – interakcja: Student posiada umiejętność porozumiewania się w miarę swobodnie i spontanicznie w taki sposób, że interakcje z rdzennym użytkownikiem języka stają się naturalne. Potrafi uczestniczyć czynnie w rozmowie na tematy codzienne, przedstawić swoje poglądy i ich bronić.

Mówienie – produkcja: Potrafi wypowiadać się jasno i szczegółowo na wiele tematów dotyczących jego zainteresowań, potrafi przedstawić swój pogląd na aktualny temat oraz wyjaśnić korzyści i niedogodności różnych rozwiązań. Potrafi opisać i przeprowadzić jasną i płynną argumentację w stylu dostosowanym do kontekstu, przedstawić w sposób zwięzły i logiczny dany temat i przypomnieć słuchaczom główne punkty prezentacji.

Pisanie: Potrafi napisać tekst jasny, płynny i stylistycznie dostosowany do kontekstu sytuacyjnego oraz zredagować listy, sprawozdania, raporty i artykuły na złożone tematy, o jasnej strukturze pozwalającej czytelnikowi zrozumieć ich najważniejsze punkty. Student potrafi również streścić lub przedstawić pisemną krytykę tekstu naukowego lub literackiego.

Poziom C1

Sluchanie: Student potrafi zrozumieć długą wypowiedź, nawet jeśli jej struktura nie jest jasna i gdy zawiera ona niedopowiedzenia, rozumie programy telewizyjne i filmy bez specjalnego wysiłku, rozumie wykłady, rozmowy i opracowania dotyczące dziedzin jego akademickich lub zawodowych zainteresowań.

Czytanie: Potrafi zrozumieć długie i złożone teksty prasowe lub literackie o różnicowanym stylu jak również teksty specjalistyczne i długie instrukcje techniczne, nawet jeśli nie są związane z jego specjalizacją. Potrafi zrozumieć w tekstach ukryte znaczenia, myśli i relacje.

Mówienie – interakcja: Potrafi porozumiewać się swobodnie i spontanicznie nie szukając słów, skutecznie używając języka w kontaktach ogólnych, zawodowych i akademickich. Potrafi wyrażać swoje myśli i poglądy oraz nawiązać do wypowiedzi poprzednich rozmówców, wyrażać emocje, stosować aluzje oraz żartować.

Mówienie – produkcja: Potrafi opisać jasno i szczegółowo tematy złożone, odnosząc się przy tym do tematów z nimi związanych, rozwijając niektóre aspekty i odpowiednio kończąc wypowiedź.

Pisanie: Potrafi wypowiedzieć się poprzez jasno i dobrze skonstruowany tekst oraz rozwinąć w nim swój punkt widzenia. Potrafi wypowiedzieć się pisemnie w liście, eseju lub sprawozdaniu na tematy złożone, podkreślając ważne aspekty, dostosowując swój styl do stylu nadawcy. Potrafi zebrać informacje z różnych źródeł i zastosować je w spójnym i logicznym podsumowaniu. Potrafi dobrać styl odpowiednio do adresata.

Poziom C2

Sluchanie: Student nie ma żadnych trudności w rozumieniu języka mówionego, tak w przekazach bezpośrednich jak i poprzez media, ani gdy mówi się szybko. Potrzebuje tylko trochę czasu na oswojenie się z nowym akcentem.

Czytanie: Czyta bez wysiłku wszelkie teksty, nawet takie, których forma i treść posiadają duży stopień abstrakcji, np. podręcznik, artykuły na tematy specjalistyczne, dzieło literackie. Potrafi rozpoznać znaczenie wielu środków stylistycznych (gry słów, metafory, symbole, dwuznaczności).

Mówienie – interakcja: Potrafi uczestniczyć bez żadnego wysiłku we wszelkich rozmowach, dyskusjach, swobodnie stosując wyrażenia idiomatyczne i potoczne.

Mówienie – produkcja: Potrafi wypowiadać się płynnie i wyrażać precyzyjne niuanse znaczeniowe. W przypadku trudności potrafi zręcznie naprawić potknięcie tak, że manewr ten zostanie niemal niezauważony.

Pisanie: Potrafi opisać i przeprowadzić jasną i płynną argumentację w stylu dostosowanym do kontekstu, przedstawić w sposób zwięzły i logiczny dany temat i przypomnieć słuchaczom główne punkty prezentacji. Potrafi napisać tekst jasny, płynny i stylistycznie dostosowany do kontekstu sytuacyjnego oraz zredagować listy, sprawozdania, raporty i artykuły na złożone tematy, o jasnej strukturze pozwalającej czytelnikowi zrozumieć ich najważniejsze punkty. Student potrafi również streścić lub przedstawić pisemną krytykę tekstu naukowego lub literackiego.

tko33. Katechetyka fundamentalna

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Panuś, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami katechetyki jako naukowej refleksji nad katechezą, zarysem historii katechezy, współczesnymi kierunkami katechetycznymi, naturą i strukturą katechezy posoborowej.

Wymagania wstępne:

Zaliczenie sześciu semestrów w zakresie przedmiotów filozoficzno-teologicznych określonych w programie studiów przygotowujących do kapłaństwa. Aktywny udział w wykładach, prezentacja wybranych lektur, pozytywnie zdany egzamin.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu katechetyki, (definicją katechetyki, dokumentami katechetycznymi Kościoła; dzieje katechezy), ukazanie współczesnych kierunków katechezy, natury i wymiarów katechezy.

Metody oceny:

Praca studenta jest oceniana dwuetapowo. Pierwszy etap to pisemne colloquium, które zaliczają studenci w oparciu o przeczytane lektury, wybranych artykułów, które korespondują z problematyką przedmiotu. Drugi etap oceniania to egzamin pisemny, polegający na rozwiązaniu testu. Materiał do egzaminu składa się z treści zawartych w wygłoszonych wykładach, wybranych lektur dokumentów katechetycznych Kościoła.

Spis zalecanych lektur:

Alberich E., *Katecheza dzisiaj. Podręcznik katechetyki fundamentalnej*, Warszawa 2003; Chałupniak R., Kistorz J., *Wybrane zagadnienia z katechetyki*,

Opole 2002; Czekalski R., *Katecheza komunikacją wiary*, Płock 2006; *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 2002; Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium katechetyczne Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001; Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Poznań 1998; Koska W., *Katechetyka*, Poznań 1993; Majewski M., *Aktualne wyzwania katechetyczne*, Kraków 1997; Majewski M., *Tożsamość katechezy integralnej*, Kraków 1995; Panuś T., *Główne kierunki katechetyczne XX wieku*, Kraków 2001; Stala J. (red.), *Historia katechezy i katechetyka fundamentalna*, Tarnów 2003.

tko34. Katechetyka i dydaktyka

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 45 h (30+15) ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – ks. dr hab. Tadeusz Panuś, prof. UPJPII, ks. dr Grzegorz Godawa, ks. dr Tadeusz Nosek

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Katechetyka formalna i szczegółowa (30 h ćwiczeń).

Studenci zapoznawani są z podstawowymi metodami pracy w katechezie, programami i podręcznikami do nauczania religii, osobowo-wspólnotowymi uwarunkowaniami katechezy dzieci, młodzieży i dorosłych, wybranymi problemami duszpasterstwa katechetycznego w rodzinie, szkole i parafii, kościelno-państwowymi prawami i obowiązkami katechetów oraz kształtowanie praktycznych umiejętności związanych z tymi zagadnieniami.

Dydaktyka szczegółowa (15 h ćwiczeń).

Celem zajęć jest przygotowanie studentów do pracy z dziećmi i młodzieżą w szkole i w parafii, zwłaszcza ukazanie parafialnych sposobów dopełniania katechezy poprzez przygotowanie do I spowiedzi i Komunii świętej i poprzez przygotowanie do bierzmowania; poszukiwanie odpowiednich form wielkopostnych rekolekcji dla dzieci i młodzieży w parafii (rekolekcje szkolne); przybliżenie poprzez ćwiczenia zasad kierujących komunikacją z dziećmi i młodzieżą, sposobami tworzenia konspektów, prowadzenia w sposób aktywizujący zajęć; zapoznanie studentów z nowymi formami aktywizacji uczniów; umożliwienie studentom hospitacji lekcji religii i prowadzenia katechez w szkole z dziećmi w różnym wieku i we wszystkich typach szkół; studenci zapoznają się z dokumentami odnośnie reformy systemu oświaty, uczą się tworzyć plan rozwoju zawodowego.

Wymagania wstępne:

Zaliczona katechetyka fundamentalna. Aktywny udział w wykładach i ćwiczeniach stanowiący podstawę do zaliczenia z oceną oraz przeprowadzone i pozytywnie ocenione praktyki.

Cele przedmiotu:

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawowymi kryteriami doboru metod w katechezie, programami i podręcznikami do nauczania religii, oraz przygotowanie studentów do pracy z dziećmi i młodzieżą w szkole i w parafii, zwłaszcza ukazanie parafialnych sposobów dopełniania katechezy poprzez przygotowanie do sakramentów; kształtowanie w studentach umiejętności tworzenia konspektów, prowadzenia w sposób aktywizujący zajęć; uczenie tworzenia planu rozwoju zawodowego.

Metody oceny:

Formą oceny pracy studenta jest aktywny udział w zajęciach oraz przeprowadzone i pozytywnie ocenione praktyki.

Spis zalecanych lektur:

Katechetyka formalna i szczegółowa: Bagrowicz J., *Edukacja religijna współczesnej młodzieży. Źródła i cele*, Toruń 2000; Charytański J., *W kręgu zadań i treści katechezy*, Kraków 1992; Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, *Program nauczania religii*, Kraków 2001; Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, Kraków 2001; Łabendowicz S., *Aspekty prawne nauczania religii rzymskokatolickiej w polskim systemie oświatowym*, Radom 2001; Majewski M., *Pedagogiczno-dydaktyczne wartości katechezy integralnej*, Kraków 1995; Majewski M. (red.), *Katechizacja w szkole*, Lublin 1992; Panuś T., *Parafia uprzywilejowanym miejscem dla katechezy przygotowującej do sakramentu dojrzałości chrześcijańskiej*, [w:] Stala J. (red.), *Dzisiejszy bierzmowany*, Kielce 2005, s. 257–295; Szpet J., *Dydaktyka katechezy*, Poznań 1999; Śnieżyński M. (red.), *Struktury pedagogiczne w katechezie*, Kraków 2001.

Artykuły podejmujące aktualne problemy z zakresu katechetyki formalnej i szczegółowej zamieszczone na łamach polskich czasopism teologiczno-katechetycznych i pedagogiczno-dydaktycznych.

Dydaktyka szczegółowa: Barciński Z. (red.), *Metody aktywizujące w katechezie*, Lublin 2000; Guzek K. (red.), *Stopnie awansu zawodowego nauczyciela. Dokumenty, komentarze, plan rozwoju zawodowego*, Lublin 2000; Kubik W., *Zarys dydaktyki katechetycznej*, Kraków 1990; Panuś T., *Czynniki wpływające na efektywną katechizację młodzieży*, [w:] Stala J. (red.), *Katechizować dzisiaj*, Kielce 2004, s. 211–239; Panuś T., *Jak uczyć religii dzisiaj?*, cz. I i cz. II, „Wychowawca” 1997, nr 1–2; Panuś T., *Ocenić i docenić. O problemach wliczania oceny z religii do średniej ocen*, „Katecheta” 2007, nr 9; Szpet J., Jankowiak D., *Lekcje religii szkoła wiary*, Poznań 1996; Szpet J., *Vademecum katechety*, Poznań 2000; Śnieżyński M., *Zarys dydaktyki dialogu*, Kraków 1997.

tko35. Katechetyka – wybrane zagadnienia z duszpasterstwa katechetycznego

Rok 6, semestr II

Wymiar: 15 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – ks. dr hab. Tadeusz Panuś, prof. UPJPII, ks. dr Grzegorz Godawa, ks. dr Andrzej Kielian, ks. dr Tadeusz Nosek

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Nabywanie praktycznych umiejętności związanych z rozwiązywaniem aktualnych problemów duszpastersko-katechetycznych oraz ćwiczenia umiejętności dotyczących aktywnego udziału kapłanów w procesie integralnego wychowywania dzieci i młodzieży w rodzinie, szkole i parafii.

Wymagania wstępne:

Zaliczenie praktyk katechetycznych na roku czwartym i piątym w ramach przygotowania pedagogicznego przewidzianego dla studentów specjalności teologia kapłańska (oraz udział w diakońskich praktykach duszpastersko-katechetycznych). Systematyczny i aktywny udział w zajęciach.

Cele przedmiotu:

Celem zajęć jest pogłębienie umiejętności katechetycznego kontaktu z dziećmi i młodzieżą oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych i duszpasterskich.

Metody oceny:

Formą oceny pracy studenta jest aktywny udział w zajęciach oraz przygotowanie konspektów katechezy na wybrane zagadnienia, odpowiednio do wieku uczniów.

Spis zalecanych lektur:

Otrzymanie Jego moc, red. T. Śmiech, Kielce 1995; *Pierwsza Komunia Święta wielkim świętem rodziny*, Kraków 2003; *Sakrament bierzmowania. Przewodnik metodyczny*, red. J. Szpet, D. Jackowiak, Poznań 2003; *Wyphły na głębię... Materiały dla katechety*, cz. I: *Osoba*, cz. II: *Wspólnota*, cz. III: *Kościół*, red. T. Panuś, Kraków 2001; *Wyphły na głębię... Refleksje dla kandydatów do bierzmowania*, red. T. Panuś, Kraków 2001; *Życie Boże. Spotkanie grup domowych związane z przygotowaniem do sakramentu bierzmowania. Grupy domowe*, red. E. Dajczak, R. Sarek, Zielona Góra 1998; *Życie Boże. Spotkanie parafialne i celebracje liturgiczne związane z przygotowaniem do sakramentu bierzmowania. Grupy parafialne*, red. E. Dajczak, R. Sarek, Zielona Góra 1998.

tko36. Katolicka nauka społeczna

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński, ćwiczenia – ks. dr hab. Andrzej Muszala

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

W I semestrze: propedeutyka katolickiej nauki społecznej, czyli wprowadzenie w podstawowe pojęcia („nauka” – „nauczanie” społeczne; Kościół a świat; polityka; metoda i zakres społecznych zainteresowań Kościoła; instytucje społeczne: rodzina, naród, państwo, ludzkość; historia i rozwój nauczania Kościoła na tematy społeczne.

W II semestrze: etyka życia gospodarczego – podstawowe pojęcia ekonomii (potrzeby człowieka, dobra gospodarcze, gospodarka, historia ekonomii, ustrój gospodarczy); chrześcijańska koncepcja pracy – jej ochrona; elementy socjologii pracy, bezrobocie; związki zawodowe; konsumpcja; własność prywatna i jej obciążenia; bieda – bogactwo; koncepcja rozwoju świata.

Ćwiczenia.

Ćwiczenia z katolickiej nauki społecznej mają na celu zapoznanie uczestników z tekstami Magisterium Kościoła na tematy społeczne oraz umiejętność podejmowania dyskusji i argumentowania w kwestiach społecznych. Analizowane są teksty w kwestiach: osoby ludzkiej, rodziny, seksualności, praw człowieka i porządku społecznego.

Ćwiczenia obejmują analizę podstawowych dokumentów kościelnych i międzynarodowych w kwestiach społecznych i rodzinnych: konstytucja *Gaudium et spes*, Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Karta Praw Rodziny, encyklika *Humanae vitae*, encyklika *Evangelium vitae*, encyklika *Pacem in terris*, encyklika *Caritas in veritate*.

Wymagania wstępne:

Ćwiczenia.

Znajomość metodyki pisania pracy naukowej

Cele przedmiotu:

Celem ćwiczeń jest: znajomość podstawowych dokumentów Kościoła w kwestiach rodzinnych i społecznych; umiejętność prowadzenia rozmowy i dyskusji nt. rodzinne, społeczne i polityczne.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

Ćwiczenia połączone z prelekcjami w Power Point.

Metody oceny:

Ćwiczenia.

Studenci zobowiązani są do: 1) lektury powyższych dokumentów; 2) raz na dwa-trzy tygodnie przygotowanie pracy pisemnej z każdego z powyższych dokumentów w formie: konspektu lub streszczenia lub porównania dokumentów lub rozwiązywania poszczególnych przypadków; 3) zaliczenie na koniec semestru – na podstawie regularnie oddawanych prac pisemnych.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Borutka T., Mazur J., Zwoliński A., *Katolicka nauka społeczna*, Częstochowa 1999; Burghardt W. J., *Sprawiedliwość. Globalna perspektywa*, tłum. A. Krzyżówek, Kraków 2006; *Chrześcijaństwo a integracja europejska*, oprac. J. Sweency, J. V. Gerwen, Kraków 1997; Dokumenty społecznego nauczania Kościoła (do wyboru 2 dokumenty – konspekt); Klose M., *Chrześcijaństwo i ład społeczny*, tłum. Z. Kowalska, Kraków 2003; Langkammer H., *Życie człowieka w świetle Biblii*, Rzeszów 2004; Mariański J., *Religia i Kościół w społeczeństwie pluralistycznym*, Lublin 1993; Nowacka E. J., *Spoleczno-polityczna myśl Benedykta XVI*, Wrocław 2006.

Ćwiczenia.

Andryszczak P. i in., *Chrześcijanin wobec zagadnień społecznych*, Kraków 2002; Benedykt XVI, encyklika *Caritas in veritate*; Compagnoni F., *Prawa człowieka*, Kraków 2000; Jan Paweł II, encyklika *Evangelium vitae*; Jan XXIII, encyklika *Pacem in terris*; Karta Praw Rodziny opublikowana przez Stolicę Apostolską; Konstytucja duszpasterska Soboru Watykańskiego II *Gaudium et spes*; Papieska Rada „Iustitia et Pax”, *Program społeczny. Wybór tekstów Magisterium Kościoła*, Poznań 2000; Paweł VI, encyklika *Humanae vitae*; Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ.

tko37. Kierownictwo duchowe

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 1 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Machniak, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład zaznajamia z podstawowymi problemami kierownictwa duchowego – pojęcie, zakres, formy, historia kierownictwa duchowego, przymioty kierownika duchowego – *theodidaktos*, *pneumatikos*, *pneumatoforos*, *zdolność empatii*, osobowość kierownika duchowego, zadania kierownika duchowego, związek kierownictwa duchowego z sakramentem pokuty. Omawia zasady rozróżniania duchów, psychologiczne uwarunkowania kierownictwa duchowego: kryzys psychologiczny, kryzys osobowości, konflikt, stres, mechanizmy obronne oraz problem nerwicy i psychozy w kierownictwie duchowym. Przedstawia kierownictwo duchowe różnych stanów życia: dzieci, młodzież, dorośli, ludzie starsi, kierownictwo duchowe kobiet i mężczyzn; kierownictwo duchowe kapłanów, kierownictwo duchowe w odkrywaniu powołania, kierownictwo duchowe osób zakonnych. Zwraca uwagę na nowe formy kierownictwa duchowego jak kierownictwo duchowe grupowe – pojęcie grupy, wewnętrzne mechanizmy, możliwości i niebezpieczeństwa. Omawia formy kierownictwa

w ruchach religijnych i wykorzystanie metod psychologicznych w kierownictwie duchowym – counseling, logoterapia, dialog terapeutyczny.

Wymagania wstępne:

Kierownictwo duchowe wymaga posiadania podstawowej wiedzy z teologii dogmatycznej i moralnej oraz zapoznania się z problematyką psychologiczną – zagadnienia rozwoju psychicznego człowieka, stresu, kryzysu rozwojowego, dynamiki osobowości, charakteru.

Cele przedmiotu:

Zdobycie wiedzy na temat dynamiki rozwoju duchowego chrześcijanina, prawa nim rządzące i mechanizmy życia wewnętrznego. Posiadanie umiejętności towarzyszenia duchowego i udzielania porad w zdobywaniu dojrzałej osobowości.

Metody oceny:

Egzamin, zaznajomienie się z lekturą duchową.

Spis zalecanych lektur:

Ancilli E., *Mistagogia e direzione spirituale*, Roma 1985; Augustyn J., *Praktyka kierownictwa duchowego*, Kraków 1993; Barry W., Connolly W., *Kierownictwo duchowe w praktyce*, Kraków 1992; Gogola J., *Kierownictwo duchowe*, Kraków 1999; Kasztelan J., *Sprawowanie sakramentu pokuty*, Kraków 1993; Louf A., *Towarzyszenie duchowe*, Kraków 1991; Merton T., *Kierownictwo duchowe i medytacja*, Kraków – Niepokalanów 1995; Weron E., *Kierownictwo duchowe*, Poznań-Warszawa 1983.

tko38. Konserwacja zabytków

Rok 6, semestr II

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Andrzej Józef Nowobilski

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Konserwacja i ochrona zabytków sztuki kościelnej.

Teoretyczne i ustawodawcze podstawy ochrony zabytków sztuki sakralnej i najważniejsze dokumenty państwowe i kościelne dotyczące konserwacji i ochrony zabytków sztuki sakralnej w Polsce. Problemy związane z użytkowaniem zabytkowych kościołów i ich bieżąca konserwacja. Pielęgnacja i właściwe przechowywanie naczyń liturgicznych, ksiąg parafialnych, tworzenie przykościelnych skarbców.

Cele przedmiotu:

Celem jest zapoznanie księży z metodami konserwacji sposobami ich prowadzenia, troska o ich stan techniczny i estetyczny.

Metody oceny:

Obecność na zajęciach.

Spis zalecanych lektur:

Katalogi zabytków sztuki w Polsce: Marconi B., *O sztuce konserwacji*, Warszawa 1982; Ogrodzki B., *Ochrona i konserwacja zabytków*, biuletyn Ośrodka Ochrony i Konserwacji Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki, Warszawa; Pasierb J., *Ochrona zabytków sztuki kościelnej*, Warszawa 1996.

tko39. Liturgika 1/5

Rok 1, semestr I

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Janusz Mieczkowski

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Liturgika fundamentalna obejmuje zespół zagadnień dotyczących podstawowych pojęć i definicji w ramach tego przedmiotu (liturgia, kult) oraz treści związane z księgami liturgicznymi, prawem, językiem i symboliką liturgiczną.

Wykład obejmuje podstawowe zagadnienia liturgiczne takie jak: pojęcie i natura liturgii, miejsce liturgii w życiu Kościoła, pojęcie i przymioty kultu, język liturgii, księgi liturgiczne, prawo liturgiczne, znaki liturgiczne, gesty liturgiczne, elementy naturalne w liturgii, formy słowne, szaty i naczynia liturgiczne oraz kościoł i jego wnętrze.

Cele przedmiotu:

Celem wykładów jest wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia liturgiczne, które pozwolą im kontynuować naukę tego przedmiotu.

Metody oceny:

Zaliczenie trzech pisemnych kolokwiów, które odbywają po zakończeniu poszczególnych części wykładu (na początku listopada i grudnia, oraz w połowie stycznia).

Spis zalecanych lektur:

Clerck de P., *Zrozumieć liturgię*, Kielce 1997; Czerwik S., *Pojęcie i natura liturgii*, [w:] *Euntes docete*, red. S. Koperek CR, Kraków 1993, s. 41–59; Głowa W., *Znaki i symbole w liturgii*, Przemysł 1995; Kunzler M., *Liturgia Kościoła*, Poznań 1999; Nadolski B., *Liturgika*, t. I: *Liturgika fundamentalna*, Poznań 1989; Nadolski B., *W drodze do liturgii*, Poznań 1998; Sinka T., *Zarys liturgiki*, Kraków 1994, Sobeczko J. H., *Zgromadzeni w imię Pana. Teologia zgromadzenia liturgicznego*, Opole 2000.

tko40. Liturgika 2/5

Rok 2, semestr 4

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Przemysław Nowakowski CM

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład poświęcony jest historii liturgii Kościoła rzymsko-katolickiego od jej powstania w czasach Chrystusa i apostołów aż do współczesności. Ukazuje jak ukształtował się obrządek łaciński i jak stał się z biegiem czasu dominującym obrządkiem w Kościele katolickim. Liturgia obrządku łacińskiego w swych początkach przedstawiona jest na tle innych obrządków chrześcijańskich. Omówione zostają kolejne reformy liturgii Kościoła katolickiego i zmiany jakim liturgia uległa w ich wyniku. Uwzględnione są problemy związane z wprowadzaniem w życie liturgicznej reformy Soboru Watykańskiego II.

Historia liturgii: Chrystus dający początek kultowi chrześcijańskiemu, liturgia pierwszych chrześcijan od I do IV wieku, powstanie i rozwój obrządków i rodzin liturgicznych (wschodnich i zachodnich), liturgia epoki karolińskiej do Grzegorza VII, liturgia w okresie średniowiecza, liturgia po Soborze Trydenckim (rubrycystyka), ruch liturgiczny w Europie i w Polsce, reforma liturgii na Soborze Watykańskim II, posoborowa odnowa liturgii.

Wymagania wstępne:

Znajomość definicji liturgii wg nauczania Soboru Wartykańskiego II, wiedza z zakresu liturgiki fundamentalnej.

Cele przedmiotu:

Zdobycie wiedzy w zakresie genezy i historycznego rozwoju liturgii chrześcijańskiej, przede wszystkim obrządku rzymskiego, ale w kontekście innych obrządków.

Metody nauczania:

Wykłady, konsultacje.

Metody oceny:

Pisemne kolokwium pod koniec semestru.

Spis zalecanych lektur:

Baumstark A., *O historycznym rozwoju liturgii*, Kraków 2001; Boguniowski J., *Rozwój historyczny ksiąg liturgii rzymskiej do Soboru Trydenckiego i ich recepcja w Polsce*, Kraków 2001; Kunzler M., *Liturgia Kościoła*, Poznań 1999; Nadolski B., *Liturgika*, t. I–IV, Poznań 1989–92; Schenk W., *Z dziejów liturgii w Polsce*, [w:] *Księga Tysiąclecia katolicyzmu w Polsce*, t. 1, Lublin 1959, s. 139–209.

tko41. Liturgika 3/5

Rok 4, semestr 7–8

Wymiar: 30 h (15/15) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 0+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Stanisław Szczepaniec, ćwiczenia – ks. dr Andrzej Mojżeszko (sem. 8), ks. dr Jarosław Superson SAC (sem. 7)

Forma zaliczenia: zo/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Wykład ukazuje Eucharystii jako „źródło i szczyt” życia Kościoła. Poszczególne części Eucharystii omawiane są w ich znaczeniu teologicznym, w rozwoju historycznym, a także w ich odniesieniu do życia chrześcijańskiego.

Pierwsza część wykładu poświęcona jest konieczności i sposobie przygotowania Eucharystii. Część druga, najobszerniejsza, jest omówieniem ogólnej struktury Eucharystii i poszczególnych jej części. Ostatnia część jest poświęcona kultowi Eucharystii poza Mszą świętą. Każdy z tych tematów ma swoje odniesienie do historii i do codziennego życia członków Kościoła.

Ćwiczenia.

Ćwiczenia z historii Eucharystii.

Ćwiczenia ukazują na podstawie tekstów źródłowych historię i teologię Eucharystii jak i miejsce jej sprawowania. Główne tematy: biblijny kontekst ustanowienia Eucharystii, rys historyczny rozwoju liturgii mszalnej, anafory, szczegółowe omówienie poszczególnych źródeł patrystycznych i liturgicznych, miejsce celebracji Mszy św.

Podczas ćwiczeń student zaznajamia się z podstawowymi źródłami (biblijne, patrystyczne, liturgiczne), które wpłynęły na obecny kształt i rozumienie celebracji liturgii eucharystycznej.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Wykłady z liturgiki ogólnej oraz z historii liturgii.

Ćwiczenia.

Student powinien zaliczyć wcześniej przedmiot: Liturgika fundamentalna.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Wykład ma przygotować przyszłych kapłanów do sprawowania Eucharystii. Sluchacze poznają więc poszczególne jej części w aspekcie historycznym, teologicznym. Szczególny akcent położony jest na łączność między celebracją Eucharystii, a całym życiem chrześcijanina.

Ćwiczenia.

Zaprezentować na podstawie literatury źródłowej historię i teologię Eucharystii, jak też jej miejsce sprawowania, co pozwoli alumnowi nabyć umiejętność wydobywania treści strukturalnych i teologicznych, i dostrzeżenia ich rozwoju.

Metody oceny:

Wykład: zaliczenie z oceną w I semestrze, egzamin na zakończenie.

Ćwiczenia.

Podczas ćwiczeń student wykazuje się wiedzą i aktywnością. Prezentuje treści z wcześniej wskazanej literatury. Ma także zaliczyć jedno pisemne kolokwium (pierwsza połowa stycznia).

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Drozd J., *Ostatnia Wieczerza Nową Paschą*, Katowice 1977; Jan Paweł II, encyklika *Ecclesia de Eucharistia*; Jan Paweł II, *List do biskupów o tajemnicy i kulcie Eucharystii z 24 lutego 1980*; Kunzler M., *Liturgia Kościoła*, cz. III: *Sprawowanie Eucharystii*, s. 275–400, Poznań 1999; Nadolski B. (red.), *Msza księga życia chrześcijańskiego*, Poznań 1989; Nadolski B., *Liturgika*, t. 4: *Eucharystia*, Poznań 1993; Rak R., *Eucharystia w życiu chrześcijańskim*, Katowice 1984; Świerzawski W. (red.), *Msza Święta*, Kraków 1993; Świerzawski W., *Dynamiczna „Pamiętka Pana”*, Kraków 1980; Świerzawski W., *Eucharystia Chrystusa i Kościoła*, Kraków 1983.

Ćwiczenia.

Bouyer L., *Architektura i liturgia*, Kraków 2008; *Eucharystia pierwszych chrześcijan. Ojcowie Kościoła nauczają o Eucharystii*, (= *Ojcowie żywi*, t. 7, red. M. Starowieyski), Kraków 1987; Gładyszewski L. (red.), *Antologia modlitwy chrześcijańskiej* (= *Starożytne teksty chrześcijańskie*, t. 3, red. L. Małunowiczówna), Lublin 1993; Janicki J., *U początków liturgii Kościoła*. Kraków 2002; Kwiatkowski D., *Liturgika. Materiały do ćwiczeń dla studentów teologii*, (= *Biblioteka pomocy naukowych*, t. 25). Poznań 2003; Mieczkowski J., Superson J., *Teologiczne usytuowanie ołtarza w świątyni chrześcijańskiej*, „*Collectanea theologica*” 78 (2008), nr 1, 110–129; *Missale Romanum ex decreto SS. Concilii Tridentini restitutum summorum pontificum cura recognitum*, editio typica 1962, ed. anast. e introduzione a cura di M. Sodi, A. Tonio- lo, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2007; Mokrzycki B., *Droga chrześcijańskiego wtajemniczenia*, Warszawa 1983; Nowowiejski A., *Msza święta*, t. 1–2. Płock 1993; Paprocki H. (red.), *Wieczerza mistyczna. Anafory eucharystyczne chrześcijańskiego Wschodu*, Warszawa 1988; Superson J., *Pora Mszy św. w pierwszych wiekach chrześcijaństwa*, „*Liturgia Sacra*” 15 (2009), nr 1, s. 5–15; Superson J., *Świętowanie niedzieli przez udział w Eucharystii (panorama historyczna)*, RBL (2009), nr 3, s. 165–182.

tko42. Liturgika 4/5

Rok 5, semestr 9–10

Wymiar: 30 h (15/15) wykładu + 15 h (–/15) ćwiczeń, ECTS: 0+0 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Stanisław Szczepaniec, ćwiczenia – ks. dr Andrzej Mojżeszko

Forma zaliczenia: zo/zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład jest poświęcony liturgii sakramentów chrztu, bierzmowania, pokuty, namaszczenia chorych, świeceń i małżeństwa, a także liturgii sakramentaliów.

Kolejno omawiane są sakramenty wtajemniczenia, sakramenty uzdrowienia oraz sakramenty w służbie Komunii. Ostatnia część wykładów poświęcona jest sakramentaliom. Przypomniane jest znaczenie teologiczne wspomnianych obrzędów, a szczegółowo omawiane są poszczególne elementy każdej celebracji.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Wykłady z liturgiki ogólnej oraz z historii liturgii.

Cele przedmiotu:

Wykład ma pogłębić rozumienie każdego z sakramentów i sakramentaliów. Alumni będą w przyszłości tę naukę wyjaśniać innym, a sami będą większością sakramentów i sakramentaliów sprawować. Uzupełnieniem wykładu są ćwiczenia.

Metody oceny:

Wykład.

Zaliczenie z oceną

Spis zalecanych lektur:

Janicki J, *Sakramenty i sakramentalia według Konstytucji o Liturgii Świętej*, [w]: Koperek S. (red.), *Euntes docete. XXV lat Instytutu Liturgicznego na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie*, Kraków 1993, s. 103–135; Krakowiak Cz., *Katechumenat chrzcielny dorosłych w Kościele posoborowym*, Lublin 2003; Krakowiak Cz., *Sakramentalia i błogosławieństwa w liturgii Kościoła*, *Ateneum Kapłańskie* 152 (2008/3), s. 422–433; Kunzler M., *Liturgia Kościoła, cz. IV: Sprawowanie sakramentów*, s. 401–516, Poznań 1999; Nadolski B., *Liturgika, t. 3: Sakramenty, sakramentalia, błogosławieństwa*, Poznań 1992; Napiórkowski S. C., *Z Chrystusem w znakach*, Lublin 1984; Rosato P. J., *Wprowadzenie do posoborowej teologii sakramentów*, Kraków 1998.

tko43. Liturgika 5/5

Rok 6, semestr 11

Wymiar: 15 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – ks. dr Andrzej Mojżeszko

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Liturgia w duszpasterstwie.

Celem ćwiczeń jest praktyczne przygotowanie alumnów do sprawowania

poszczególnych sakramentów, sakramentaliów i błogosławieństw. Ćwiczenia te mają wskazać na warunki prawdziwego, godnego i owocnego sprawowania obrzędów sakramentalnych jak też sprawowania sakramentaliów i błogosławieństw. Przez te ćwiczenia mają się oni nauczyć jak udzielać poszczególnych sakramentów, jak celebrować liturgię Mszy Świętej, jak też w jaki sposób przygotować należy w parafii rodziny dzieci i młodzież do I Komunii Świętej, Bierzmowania. Winni też uzyskać odpowiednie wskazania, by dobrze sprawowali sakrament pokuty, sakrament namaszczenia chorych, sakrament małżeństwa. Nie tylko w ćwiczeniach tych zwraca się uwagę na przepisy dotyczące rytu, ale uwzględnia się sytuację i godność człowieka przyjmującego dany sakrament. Sprawowanie liturgii sakramentów wymaga nie tylko wiary, poczucia sacrum, odpowiedzialności, ale też i osobistej kultury, szacunku dla człowieka któremu się służy, sprawując poszczególne sakramenty Kościoła.

Metody oceny:

Uważna lektura rytuałów, opracowanie homilii na sprawowanie poszczególnych sakramentów ze szczególnym uwzględnieniem obrzędów i tekstów liturgicznych.

tko44. Logika

Rok 1, semestr I

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Zbigniew Liana

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wszystkie nauki, w tym teologia, by rozwiązywać swoje problemy, posługują się językiem oraz dokonują licznych czynności poznawczych (definiowanie, klasyfikowanie, rozumowanie i inne). Od samego niemal początku powstania nauk w starożytności wiadomo było, że nie każde użycie języka daje gwarancję poprawności myślenia i nie każde rozumowanie gwarantuje niezawodność w osiągnięciu prawdziwych konkluzji. Tradycyjna logika filozoficzna, rozumiana jako narzędzie wszystkich nauk, zajmuje się przede wszystkim badaniem poprawnych i niezawodnych (dedukcyjnych) rozumowań. W tym celu dokonuje również analizy języka i jego składników, badając językowe warunki poprawnych rozumowań. Z kolei współczesna logika matematyczna ujmuje tradycyjne zagadnienie rozumowania dedukcyjnego (niezawodnego) w ścisłe ramy języka sformalizowanego. Tego typu analiza umożliwia znacznie większą precyzję i niezawodność w prezentacji reguł rozumowań dedukcyjnych.

Program: 1. Ogólna teoria znaku: historia, definicje, struktura, klasyfikacje. 2. Język i znaki językowe. Metajęzyk. 3. Kategorie syntaktyczne: zdania w ujęciu syntaktycznym(definicja, podziały); funkcje zdaniowe; nazwy i deskrypcje; funktory i operatory. 4. Zagadnienia semantyczno-pragmatyczne:

zdania, nazwy (referencja, desygnowanie, denotowanie, konotowanie, nazywanie, spełnianie); problem prawdy i fałszu zdań; podział nazw, relacja zakres a treść nazwy; relacje zakresowe nazw; podział logiczny nazw. 5. Zagadnienie definicji nazw. Definicja klasyczna i inne. 6. Językowe błędy logiczne. 7. Definicja rozumowania dedukcyjnego. 8. Kwadrat logiczny. 9. Sylogistyka. 10. Logika formalna: Klasyczny rachunek zdań (konstrukcja języka formalnego, semantyczna interpretacja języka, definicja tautologii, sprawdzanie formuł logicznych, wynikanie logiczne). 11. Inne systemy logiki formalnej (krótka wzmianka). Błędy rozumowań.

Cele przedmiotu:

Student po ukończeniu tego kursu powinien zrozumieć wagę precyzji wypowiedzi oraz poprawnych rozumowań dedukcyjnych w kontekście uprawiania teologii. W tym celu powinien on rozbudować w sobie intuicję precyzji wypowiedzi oraz wynikania logicznego. Temu celowi ma służyć opanowanie podstawowych pojęć z zakresu semiotyki logicznej (analiza języka) oraz logiki rozumowań dedukcyjnych (kwadrat logiczny, sylogistyka, logika formalna).

Metody nauczania:

Zajęcia mają charakter wykładu połączonego z rozwiązywaniem licznych przykładów na tablicy (ze względu na brak ćwiczeń). Bardzo mile widziana merytoryczna interakcja studentów (pytania, odpowiedzi).

Metody oceny:

Wymagana jest przede wszystkim znajomość praktycznego zastosowania poznanych definicji i rozróżnień (rozwiązywanie zadań i problemów).

Egzamin pisemny.

Spis zalecanych lektur:

Ajdukiewicz K., *Zarys logiki*, Warszawa 1952 (oraz wiele wznowień); Kwiatkowski T., *Logika ogólna*, Lublin 1998; *Mala encyklopedia logiki*, pod red. W. Warciszewskiego, Wrocław 1988 (oraz wznowienia); Omyła M., *Zarys logiki*, Warszawa 1995 (logika formalna); Stanosz B., *Ćwiczenia z logiki*, Warszawa 1970 (oraz wznowienia); Żegleń U. M., *Wprowadzenie do semiotyki teoretycznej i semiotyki kultury*, Toruń 2000.

tko45. Logotechnika

Rok 2, semestr 3–4

Wymiar: 30 h (15/15) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 0+1 pkt.

Prowadzący: wykład – mgr Piotr Piecha, ćwiczenia – mgr Piotr Piecha

Forma zaliczenia: z/zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Przedmiot obejmujący swym zakresem nabycie umiejętności poprawnego mówienia.

Nauka odbywa się dwutorowo: 1) poznanie wiadomości z dziedziny teorii wymowy, niezbędnych do wykorzystania przy nauce poprawnego mówienia, 2) praktyczne zastosowanie zdobytych wiadomości teoretycznych.

Zasadniczy nacisk na zajęciach z logotechniki położony jest na praktyczne zastosowanie zdobytych wiadomości teoretycznych – na nauce poprawnego mówienia. Służą temu: a) ćwiczenia obejmujące rozgrzewkę aparatu wymawianiowo-głosowego, b) ćwiczenia pojedynczych głosek i trudnych zbitok głoskowych, z wykorzystaniem specjalnie przygotowanych zdań i zestawów dykcyjnych, c) ćwiczenia pojedynczych głosek i trudnych zbitok głoskowych, z wykorzystaniem specjalnie dobranych fragmentów wierszy i fragmentów prozy, d) ćwiczenia muzyczne z wykorzystaniem instrumentów muzycznych i sprzętu audio – śpiewanie piosenek i ćwiczenie na samogłoskach (w celu nauki poprawnego artykulacyjnego osadzenia samogłosek, prawidłowego gospodarowania oddechem), e) ćwiczenia z dziedziny impostacji głosu, ze szczególnym uwzględnieniem poznania tzw. podparcia oddechowego, f) ćwiczenia z wykorzystaniem sprzętu nagłaśniającego – poprawne mówienie z pomocą mikrofonu.

tko46. Metafizyka

Rok 2, semestr 3–4

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Dariusz Oko

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

sem. 3

Wykład, którego treścią jest historia metafizyki oraz podstawy jej współczesnego, transcendentalnego ujęcia. Dzieje metafizyki zostają zaprezentowane jako dialektyczne znoszenie się pozycji absolutystycznych i sceptycznych oraz semi-sceptycznych. Szczególna uwaga zostaje poświęcona filozofii Kanta i innych nowożytnych krytyków metafizyki. Jako współczesne (i tymczasowe) rozwiązanie proponowana jest metafizyka w ujęciu takich myślicieli, jak B. Lonergan, E. Coreth, J. B. Lotz, K. Rahner - zakorzeniona zarówno w tradycji klasycznej, jak i transcendentalnej filozofii niemieckiej.

1. Historia metafizyki i jej krytyki. 2. Metoda transcendentalna. 3. Antropologiczny punkt wyjścia w metafizyce. 4. Bycie jako horyzont duchowego aktu ludzkiego. 5. Relacja bycia i poznania.

sem. 4

Ciąg dalszy wykładu semestru 3, którego treścią jest metafizyka rozwijana przy pomocy metody transcendentalnej. Tradycyjna problematyka metafizyki klasycznej zostaje przedstawiona tutaj jako przedmiot ponadsystemowego myślenia metafizycznego i ujęta w perspektywie podmiotowej, a zarazem uboga-

cona o owoce nowożytnej refleksji ontologicznej. Szczególna uwaga jest poświęcona problemowi krytycznemu, własnościom transcendentalnym, metafizycznym podstawom rozumienia osoby, wolności i relacji interpersonalnych oraz drodze do Absolutu jako zwieńczeniu rozwoju ludzkiej intencjonalności.

1. Bycie w skończonym akcie. 2. Bycie duchowe. 3. Podstawowe prawa i własności bycia. 4. Bycie w świetle. 5. Bycie w pierwotnym akcie.

Wymagania wstępne:

sem. 3

Podstawowe wiadomości z filozofii uzyskane podczas studiów pierwszego roku.

sem. 4

Podstawowe wiadomości z filozofii uzyskane podczas studiów pierwszego roku oraz wykładu z metafizyki w poprzednim semestrze.

Cele przedmiotu:

sem. 3

Po ukończeniu kursu student powinien znać historię metafizyki, współczesne tendencje w niej panujące, metodę transcendentalną oraz sposób jej zastosowania w rozwijaniu podstaw metafizyki.

sem. 4

Po ukończeniu kursu student powinien znać podstawowe problemy, pojęcia i twierdzenia metafizyki klasycznej w ujęciu transcendentalnym.

Metody oceny:

Egzamin ustny

Spis zalecanych lektur:

sem. 3

Coreth E., *W kwestii uzasadnienia metafizyki*, „Przegląd Filozoficzny” II (1993), z. 2, s. 139–145; Oko D., *Metafizyka istnienia* (skrypt), Kraków 1993; Oko D., *Metoda transcendentalna jako metoda metafizyki po zwrocie antropologicznym*, „Analecta Cracoviensia” XXVIII (1996), s. 99–112; Oko D., *Struktura ducha ludzkiego według Bernarda Lonergana*, „Analecta Cracoviensia” XXIX (1997), s. 283–297.

sem. 4

Oko D., *Lonerganowskie rozwiązanie kantowskiego problemu krytycznego*, „Analecta Cracoviensia” XXX–XXXI (1998–1999), s. 37–60; Stróżewski W., *Istnienie i sens*, Kraków 1994.

tko47. Metodologia nauk

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Zbigniew Liana

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

O ile logika bada wyłącznie język i rozumowania w aspekcie niezawodności rozumowań dedukcyjnych, o tyle ogólna metodologia nauk zajmuje się wszelkimi czynnościami i metodami poznawczymi wspólnymi wszystkim naukom, ich strukturą i wiarygodnością. Ponadto zajmuje się ona również zagadnieniem charakteru rozwoju nauki.

Wykład przedstawi te zagadnienia w odniesieniu zarówno do nauk empirycznych, jak i teologii (z uwzględnieniem jej specyfiki). Na zakończenie podjęta zostanie próba pokazania wzajemnych relacji między naukami empirycznymi a teologią.

Program: 1. Definicja rozumowania. 2. Rozumowania dedukcyjne, redukcyjne, odkrywcze, uzasadniające. Wnioskowanie, tłumaczenie, dowodzenie, sprawdzanie. Pojęcie indukcji. 3. Pojęcie analizy i syntezy (w kontekście klasyfikacji rozumowań). 4. Definicja nauki, metody. Poznanie naukowe a poznanie potoczne. Elementy koncepcji naukowych (dane, fakt, teoria, hipoteza, prawa i inne). 5. Metoda indukcyjna. Metoda dedukcyjna. (W naukach empirycznych i w naukach humanistycznych). 6. Zagadnienie teoretycznego wyjaśniania. 7. Spór indukcjonizmu z dedukcjonizmem. 8. Zagadnienie rozwoju nauk. 9. Problem teoretycznego uwarunkowania poznania faktualnego. 10. Zagadnienie sporu internalizmu z eksternalizmem. 11. Teologia wobec osiągnięć metodologii nauk empirycznych. 12. Teologia a nauki empiryczne: aspekt metodologiczny (list Jana Pawła II do George'a Coyne'a)

Wymagania wstępne:

Opanowanie kursu logiki filozoficznej i matematycznej (I semestr).

Cele przedmiotu:

Student po ukończeniu tego kursu powinien zrozumieć różnicę między poznaniem naukowym (w tym teologicznym) a poznaniem potocznym. Powinien również znać w stopniu podstawowym charakter i ograniczenia metody indukcyjno-redukcyjnej oraz metody dedukcyjnej w budowaniu i sprawdzaniu teorii zarówno w naukach empirycznych, jak i w teologii. Powinien również być świadom charakteru wpływu kontekstu pozamerytorycznego na rozwój nauk.

Metody oceny:

Student powinien opanować prezentowany materiał w sposób gwarantujący umiejętność posługiwania się ze zrozumieniem odpowiednimi pojęciami. Student powinien rozumieć i umieć wyartykułować zasadnicze problemy, jakie wiążą się z metodami występującymi w nauce oraz znać w podstawowym zakresie argumenty za i przeciw stawianym problemom. Zaliczenie pisemne w formie rozbudowanego testu.

Spis zalecanych lektur:

Bocheński J. M., *Współczesne metody myślenia*, Poznań 1992; Chalmers A., *Czym jest to, co zwiemy nauką?*, Wrocław 1993 (oraz liczne wznowienia);

Hajduk Z., *Ogólna metodologia nauk*, Lublin 2000; Życiński J., *Elementy filozofii nauki*, Tarnów 1996.

tko48. Metodyka pisania pracy naukowej

Rok 1, semestr 1

Wymiar: 15 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – ks. dr Wiesław Alicki

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zajęcia teoretyczne obejmują wiedzę o dostępie do informacji naukowej, o sposobach jej gromadzenia z zastosowaniem współczesnych środków technicznych i elektronicznych, o metodach jej przetwarzania tradycyjnych i nowoczesnych, o celach pracy naukowej (ze szczególnym uwzględnieniem nauk teologicznych) oraz o uwarunkowaniach osobowościowych i społecznych studenta/pracownika naukowego. Zajęcia praktyczne obejmują ćwiczenia w przetwarzaniu informacji naukowej (selekcja informacji, czytanie, rozumienie, analiza, wyciąg, streszczenie, recenzja, konspekt, plan).

Cele przedmiotu:

Zakłada się, iż student nabędzie lub udoskonali już wcześniej posiadane umiejętności zdobywania i przetwarzania informacji naukowej.

Metody nauczania:

Ćwiczenia praktyczne z elementami wykładu i możliwością konsultacji indywidualnych.

Metody oceny:

Zaliczenie bez oceny przyswojonej wiedzy i nabytych umiejętności – na podstawie frekwencji na zajęciach i czynnego udziału.

Spis zalecanych lektur:

Selye H., *Od marzenia do odkrycia naukowego. Jak być naukowcem*, Warszawa 1967; Tatarkiewiczowie T. i W., *Wspomnienia*, Warszawa 1979; Zenderowski R., *Technika pisania prac magisterskich*, Warszawa b.d.

tko49. Muzyka kościelna

Rok 1–6, semestr 1–11

Wymiar: 120 h (15/15/-/15/-/15/15/15/15) wykładu + 90 h (15/15/15/15/15/15/-/15/-/15/-) ćwiczeń, ECTS: 0+1+0+2+0+2+0+2+0+1+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Robert Tyrąła (sem. 7–11), mgr Marcin Wasilewski-Kruk (sem. 1–4), ćwiczenia – ks. mgr Paweł Kummer (sem. 5–6), mgr Marcin Wasilewski-Kruk (sem. 1–4)

Forma zaliczenia: z/z0/-/z0/-/z0/z/z0/z/z0/z

Treści merytoryczne przedmiotu:

sem. 1–4

Wykłady i ćwiczenia prowadzone w ramach tego przedmiotu mają na celu zaznajomienie z podstawowymi wiadomościami z muzyki i śpiewu oraz zdobycie umiejętności ich praktycznego zastosowania. Przyswojenie możliwie szerokiego repertuaru śpiewów wykonywanych przy sprawowaniu liturgii będzie pomocne w godnym sprawowaniu świętych obrzędów.

Semestr I: Msza VIII „De Angelis”, Pieśni okresowe roku liturgicznego; Głos ludzki i jego działanie: Budowa i działanie narządu głosu; Patologia głosu; Higiena głosu.; Zasady muzyki: Podstawowe elementy notacji muzycznej; Rytm muzyczny; Metrum muzyczne; Wybrane zjawiska metryczno-rytmiczne /przedtakt, synkopa; System temperowany: skala, interwały, gama, tonacje.

Semestr II: Okresowe śpiewy łacińskie; Polskie pieśni roku liturgicznego; Praktyczna metoda pracy nad głosem: Fonacja; Oddychanie; Rezonans; Artykulacja; Zasady muzyki: Tempo; Dynamika; Artykulacja; Frazowanie; Skróty pisowni muzycznej.

Semestr III: Msza XI „Orbis Factor”; Msza XVIII „Pro defunctis”; Śpiewy okresowe; Zasady poprawnej wymowy polskiej (wybór); Zasady muzyki: Taktowanie; Diatonika; Chromatyka; Enharmonia; Wybrane ćwiczenia z: „Mały Solfeż” Lasocki – Ćwiczenia wokalne.

Semestr IV: Credo III; Śpiewy okresowe; Zagadnienia techniki wokalnej (wybór); Czytanie zapisu nutowego z: „Mały Solfeż” i „Exsultate Deo”.

sem. 5–6

Ćwiczenia prowadzone w ramach tego przedmiotu mają na celu nabycie sprawności w wykonywaniu śpiewu chóralu gregoriańskiego oraz ich praktycznego zastosowania. Odbywa się to przez przyswojenie możliwie szerokiego repertuaru śpiewów gregoriańskich wykonywanych przy sprawowaniu liturgii. Podczas zajęć studenci poszerzają także znajomość psalmów responsyjnych wykonywanych podczas liturgii w ciągu całego roku liturgicznego.

Tony psalmowe, Msze gregoriańskie: IV, IX, XVII; Antyfony: Alma Redemptoris Mater, Ave Maria, Ave Regina, Regina caeli, Salve Regina (greg. i ludowe), Adeste fideles, Creator Alma, Puer natus, Attende Domine, Requiem, In paradysum, Rorate caeli, Stabat Mater, Surrexi Dominus, Tantum ergo, Veni Creator, śpiewy kapłana podczas Mszy łacińskiej, psalmy responsoryjne.

Wymagania wstępne:

sem. 5–6

Podstawowe informacje z zasad muzyki, krótka teoria i historia chóralu gregoriańskiego

Cele przedmiotu:

sem. 1–4

Umiejętność możliwie najdoskonalszego śpiewu w trakcie sprawowania liturgii.

sem. 5–6

Biegłe wykonywanie śpiewów gregoriańskich (mszy, antyfon związanych z danym okresem liturgicznym, śpiewów kapłana podczas mszy łacińskiej).

Metody nauczania:

sem. 1–4

Wykłady i ćwiczenia praktyczne.

sem. 5–6

Ćwiczenia, zajęcia praktyczne.

Metody oceny:

sem. 1–4

Egzamin ustny pod koniec każdego semestru.

sem. 5–6

Ocenianie ciągłe.

Spis zalecanych lektur:

sem. 1–4

Lasocki J., *Mały solfeż*, Kraków 1976; Portier F., *Liber Cantualis*, Francja 1978; Siedlecki J., *Śpiewnik Kościelny*, Kraków 1990; Tarasiewicz B., *Mówię i śpiewam świadomie*, Kraków 2003; Toczyńska B., *Elementarne ćwiczenia dykcji*, Gdańsk 1998.

sem. 5–6

Hinz E., *Chorał gregoriański*, wyd. Bernardinum; Tyrała R., *Chorał gregoriański wciąż pierwszym śpiewem Kościoła*.

tko50. Patrologia

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Witold Żelazny, prof. UPJPII (sem. 5), ks. dr hab. Arkadiusz Baron (sem. 6), ćwiczenia – ks. dr hab. Jan Witold Żelazny, prof. UPJPII (sem. 5), s. dr Sylwia Kaczmarek (sem. 6)

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

sem. 5

Wykład i ćwiczenia.

Zaznajomienie z pierwszymi pismami chrześcijańskimi od I do IV wieku /umownie kończąc na Soborze w Nicei 325 i ruchu monastycznym/

Nie ma teologii bez źródeł. Tym co kształtuje naszą wiarę jest nie jakiś określony system filozoficzny, ale doświadczenie wiary przekazane przez Apostołów uczniom. To doświadczenie i ten przekaz staje się inspiracją dla ludzi wierzących w ich codziennych wysiłkach, w ich przeżywaniu wiary i własnej egzystencji. Dokumenty z tej epoki, o różnym charakterze, pozwalają nam lepiej zrozumieć nie tylko postawy współbraci, ale i samych siebie, pozwalają jednocześnie oprzeć teologię na tekstach, w których dochodzi do głosu

rozumienie prawd wiary u pierwszych chrześcijan. Przy postulatcie odczytania źródeł w duchu, w jakim były napisane, jest oczywiste, że bez spotkania z tymi świadkami naszej wspólnej tradycji nie ma poważnego studium teologicznego.

sem. 6

Wykład.

Patrologia II ujmowana jest z perspektywy historii dogmatu i obejmuje okres od początku IV wieku do Soboru Nicejskiego II w 787 roku: 1. Czasy Konstantyna Wielkiego oraz rozwój kontrowersji ariańskiej; Sobór Nicejski I i Sobór Konstantynopoliński I (381); 2. Ojcowie Kapadoccy; 3. Cyryl Jerozolimski; 4. Kontrowersja nestoriańska; sobór w Efezie w 431 roku; 5. Antiocheńska szkoła egzegetyczna ze szczególnym uwzględnieniem Jana Chryzostoma oraz Teodoreta z Cyru; 6. Egzegeza zachodnia: Mariusz Wiktoryn, św. Hieronim, św. Ambroży, Pryscylian, św. Augustyn; 6. Św. Augustyn i kontrowersja pelagiańska; 7. Sobory: Chalcedon (451), Konstantynopol II (553), Konstantynopol III (680–1) i Nicea II (787).

Ćwiczenia.

Analizowane są teksty pierwszych Soborów powszechnych, ze zwróceniem uwagi na kształtowanie się dogmatów

W trakcie ćwiczeń wspólnie czyta się i analizuje wrywyki poszczególnych dokumentów pierwszych Soborów powszechnych. W analizie zwraca się uwagę na formę literacką dokumentów i na kontekst ich powstania, pomagające lepiej odczytać treść. Lektura odbywa się w języku polskim, ale pojęcia kluczowe sprawdza się też w tekście oryginalnym (greckim lub łacińskim). Studenci przygotowują też dodatkową pracę pisemną na temat lektury dotyczącej kształtowania się dogmatów w pierwszych wiekach chrześcijaństwa, a także wykazują się znajomością mapy basenu Morza Śródziemnego.

Wymagania wstępne:

sem. 5

Wykład i ćwiczenia.

Znajomość historii powszechnej, umiejętność posługiwania się nazewnictwem łacińskim i greckim

sem. 6

Ćwiczenia.

Podstawowa znajomość łaciny i greki.

Cele przedmiotu:

sem. 5

Wykład i ćwiczenia.

Zapoznanie z literaturą patrystyczną kręgu języka: łacińskiego, greckiego i syryjskiego, nauka samodzielnej analizy tekstu patrystycznego jako źródła do studiów teologicznych w każdej dyscyplinie.

sem. 6

Wykład.

Celem wykładu jest zdobycie przez słuchacza wiedzy patrystycznej od czasów Konstantyna Wielkiego do Soboru Nicejskiego II.

Ćwiczenia.

Umiejętność analizowania tekstu i formułowania problemów badawczych.

Metody nauczania:

sem. 6

Wykład: Wykład, trzy testy.

Ćwiczenia: Analiza tekstów w formie ćwiczeniowej.

Metody oceny:

sem. 5

Wykład i ćwiczenia: Ćwiczenia – kolokwium wraz z zaliczeniem mapy, ocena ciągła (kolokwia cotygodniowe). Wykład – egzamin ustny.

sem. 6

Wykład: Średnia z testów i egzamin pisemny.

Ćwiczenia: Szereg zaliczeń, z których wyłaniania jest średnia.

Spis zalecanych lektur:

sem. 5

Wykład i ćwiczenia.

Michalski M., *Antologia Literatury Patrystycznej*, t. I, Warszawa 1975; Pelikan J., *Początki wspólnej tradycji*, Kraków 2008; Pietras H., *Początki teologii Kościoła*, Kraków 2000; Staniek E., *W skarbcu Starożytnego Kościoła*, Kraków 1997; Wilken R. L., *Duch myśli wczesnochrześcijańskiej*, Kraków 2009.

sem. 6

Wykład.

Acta synodalia ab anno 50 ad annum 381, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2006; Baron A., *Spór o Pawła, spór o człowieka czy spór o Boga*, Źródła Myśli Teologicznej 15, Kraków 1999; *Constitutiones apostolorum*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2007; *Dokumenty Soborów Powszechnych*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, t. 1 i 2, Kraków 2001–2002; *Kanony Ojców Greckich (tekst grecki i polski) Atanazego i Hipolita (tekst arabski i polski)*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2009; Pietras H., *Początki teologii Kościoła*, Myśl Teologiczna 28, Kraków 2000; Simonetti M., *Między dosłownością a alegorią*, Myśl Teologiczna 26, Kraków 2000.

Ćwiczenia.

Dokumenty Soborów powszechnych, t. I (ŻMT 24), oprac. H. Pietras, A. Baron, Kraków 2001; Wicks J., *Wprowadzenie do metody teologicznej*, tłum. J. Ożóg, Kraków 1995.

tko51. Pedagogika – dydaktyka ogólna

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład dotyczy najważniejszych pojęć z dydaktyki ogólnej. Ponadto tematyka zajęć zogniskowana jest wokół podstawowych ogniw procesu nauczania – uczenia się. Na zajęciach omawiane są także podstawowe metody i zasady nauczania

1. Dydaktyka ogólna jako subdyscyplina pedagogiczna. 2. Historia rozwoju dydaktyki ogólnej. Główne nurty myślenia o szkolnej edukacji i szkole. 3. Teleologia dydaktyczna. 4. Treści i wyniki kształcenia – ich pomiar oraz ocena. 5. Metody dydaktyczne, proces nauczania- uczenia się w szkole. 6. Formy organizacji uczenia. 7. Środki dydaktyczne. 8. Zasady dydaktyczne. 9. Klasa szkolna i kierowanie nią. 10. Szkoła i jej program. System szkolny.

Wymagania wstępne:

Podstawowa wiedza z zakresu psychologii ogólnej i rozwojowej oraz katechetyki.

Cele przedmiotu:

Nabywanie przez studenta umiejętności i kompetencji w zakresie: samodzielnego opisu i interpretacji podstawowych nurtów myślenia o szkolnej edukacji i szkole oraz związanych z nimi pojęć; analizy i oceny rozwiązań dydaktycznych wraz z ich składnikami; posługiwania się podstawowymi metodami kształcenia; rozwiązywania współczesnych problemów dydaktycznych.

Metody oceny:

Treści kształcenia są przekazywane poprzez wykład problemowo programowany, a także pracę z tekstem oraz burzę mózgów.

Spis zalecanych lektur:

Adamek I., *Podstawy edukacji wczesnoszkolnej*, Kraków 2000; Bereźnicki F., *Dydaktyka kształcenia ogólnego*, Kraków 2001; Budajczak M., *Edukacja domowa*, Gdańsk 2004; Christopher C. J., *Nauczyciel – rodzic*, Gdańsk 2004; Covington M. V., *Motywacja do nauki*, Gdańsk 2004; Grzesiak E., Janicka-Szyszkó R., Steblecka M., *Edukacja medialna*, Gdańsk 2005; Kostera M., Rosiak A., *Zajęcia dydaktyczne*, Gdańsk 2005; Kupisiewicz Cz., *Podstawy dydaktyki ogólnej*, Warszawa 2004; Niemierko B., *Między oceną szkolną a dydaktyką*, Warszawa 1997; Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1995; Pólturzycki J., *Dydaktyka dla nauczycieli*, Toruń 1998; Śleziński K., *Zarys dydaktyki filozofii*, Kraków 2000; Śnieżyński M., *Zarys dydaktyki dialogu*, Kraków 1997; Żegnałek K., *Dydaktyka ogólna*, Warszawa 2005.

tko52. Pedagogika – teoria wychowania

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski, ćwiczenia – vacat

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład dotyczy najważniejszych pojęć z zakresu teorii wychowania. Ponadto tematyka zajęć zogniskowana jest wokół podstawowych ogniw procesu wychowania. Na zajęciach omawiane są także podstawowe metody i zasady wychowawcze.

1. Istota, przedmiot i zakres badań teorii wychowania. 2. Istota wychowania, podstawowe właściwości procesu wychowawczego. 3. Najważniejsze systemy wychowawcze. 4. Aksjologia wychowawcza. 5. Teleologia wychowawcza. 6. Metody i techniki wychowawcze. 7. Realizacja procesu wychowania w środowiskach wychowawczych. 8. Wychowawca i zakresy jego odpowiedzialności. 9. Błędy wychowawcze. 10. Rola samowychowania w wychowaniu społeczno-moralnym.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Podstawowa wiedza z zakresu psychologii ogólnej i rozwojowej oraz katechetyki.

Cele przedmiotu:

Wykład.

1. Poznanie podstaw teoretycznych wychowania. 2. Opanowanie umiejętności krytycznego analizowania dyskursów o istocie wychowania. 3. Biegłość w stosowaniu zasad i metod wychowawczych.

Metody oceny:

Wykład.

Treści kształcenia są przekazywane poprzez wykład problemowo programowany, a także pracę z tekstem oraz burzę mózgów.

Spis zalecanych lektur:

Bińczycka J., *Między swobodą a przemocą w wychowaniu*, Kraków 1997; Brezinka W., *Wychowanie i pedagogika w dobie przemian kulturowych. Podręcznik akademicki*, Kraków 2005; Brühlmeier A., *Edukacja humanistyczna*, Kraków 1991; Dudzikowa M., *Praca młodzieży nad sobą*, Warszawa 1993; Gurycka A., *O sztuce wychowania dla wychowawców i nauczycieli*, Warszawa 1997; Kubiak-Szymborska E., Zajac D., *Podstawowe problemy teorii wychowania. Kontekst współczesnych przemian*, Bydgoszcz 2006; Łobocki M., *Teoria wychowania w zarysie*, Kraków 2003; Mastalski J., *Zarys teorii wychowania*, Kraków 2002; *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, red. Bogusław Śliwerski, t. 1, Gdańsk 2006; Śliwerski B., *Program wychowawczy szkoły*, Warszawa 2002.

tko53. Pedagogika specjalna

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – dr Barbara Oszustowicz

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Przedmiotem pedagogiki specjalnej jest teoria i praktyka wychowania rewalidacyjnego lub resocjalizującego jednostek z zaburzeniami fizycznymi lub psychicznymi, które bez specjalnej pomocy wychowawczej nie zdołałyby osiągnąć pełni możliwego dla nich rozwoju osobowości oraz przystosowania do zadań społecznych i zawodowych.

Realizowanie integracyjnego wychowania i nauczania jednostek niepełnosprawnych wymaga od nauczycieli znajomości podstaw pedagogiki specjalnej, które pozwolą im przygotować ucznia z określonym rodzajem niepełnosprawności do możliwie pełnego życia poprzez rewalidację uwzględniającą oddziaływanie w zakresie sfery fizycznej, psychicznej, umysłowej i społecznej.

W tym celu w ramach bloku tematów ogólnych uwzględniono:

- przedmiot i zakres pedagogiki specjalnej,
- zasady i metody pracy z osobami odchylonymi od normy,
- założenia i warunki pomyślnej realizacji idei integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.

Tematyka wykładów z zakresu pedagogiki specjalnej szczegółowej obejmuje omówienie wszystkich rodzajów niepełnosprawności z uwzględnieniem terminologii, etiologii, klasyfikacji, charakterystyki osób z danym rodzajem niepełnosprawności oraz specyficznych problemów związanych z edukacją właściwej grupy dzieci niepełnosprawnych.

Spis zalecanych lektur:

Czasopisma: „Szkoła Specjalna”, „Światło i cienie”, „Integracja”.

Doroszewska J., *Pedagogika specjalna*, t. II, 1981; Dykcik W. (red.), *Pedagogika specjalna*, Poznań 1997; Hulek A. (red.), *Pedagogika rewalidacyjna*, Warszawa 1988; Obuchowska I. (red.), *Dziecko niepełnosprawne w rodzinie*, Warszawa 1991; Sękowska Z., *Pedagogika specjalna – zarys*, Warszawa 1982; Sękowska Z., *Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej*, Warszawa 1998.

tko54. Praktyki duszpasterskie

Rok 6, semestr 12

Wymiar: 150 h ćwiczeń, ECTS: 15 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – zgodnie ze skierowaniem Wydziału Katechetycznego

Forma zaliczenia: zo

tko55. Praktyki katechetyczne

Rok 6, semestr 12

Wymiar: 150 h ćwiczeń, ECTS: 15 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – zgodnie ze skierowaniem Wydziału Katechetycznego

Forma zaliczenia: zo

tko56. Prawo administracyjne

Rok 6, semestr 11

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Piotr Majer

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Ogólne zasady posługi duszpasterskiej w kancelarii parafialnej. Normy i zasady prowadzenia ksiąg metrykalnych, wydawania odpisów, sporządzania dokumentów ze szczególnym akcentem na formalno-prawny aspekt przygotowania do zawarcia małżeństwa (protokół przedślubny, zapowiedzi, dyspensy, delegacje, licencje, inne zezwolenia). Formalności związane z zawarciem małżeństwa konkordatowego.

Wymagania wstępne:

Znajomość prawa kanonicznego w zakresie materiału wykładanego na latach III–V studiów magisterskich.

Cele przedmiotu:

Zapoznanie studentów z przepisami prawa kanonicznego i praktyką kano-niczną w zakresie spraw urzędowych prowadzonych przez duchownego w kancelarii parafialnej oraz wypracowanie rzetelności i odpowiedzialności za tę część posługi kapłańskiej w parafii, unikając błędnej antytezy „prawo – duszpasterstwo”.

Metody oceny:

Ocena na podstawie egzaminu ustnego z wyłożonego materiału, z akcentem na umiejętność rozwiązywania praktycznych przypadków.

Spis zalecanych lektur:

Konferencja Episkopatu Polski, *Instrukcja dla duszpasterzy dotycząca małżeństwa konkordatowego*, 22 października 1998 r., Biuletyn Katolickiej Agencji Prasowej, nr 46 z 17.11.1998, s. 15–17; Konferencja Episkopatu Polski, *Instrukcja o przygotowaniu do zawarcia małżeństwa w Kościele katolickim*, 5 września 1986 r., Kraków 1990; Krakowiak C., Adamowicz L. (oprac.), *Dokumenty duszpastersko-liturgiczne Episkopatu Polski (1966–1998)*, Lublin 1999; Wenz W., *Kancelaria parafialna jako przestrzeń kościelnego posługiwania. Studium kanoniczno-pastoralne*, Wrocław 2008.

tko57. Prawo kanoniczne 1/3

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Piotr Majer

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład obejmuje wprowadzenie do nauki prawa kanonicznego oraz wykładnie kanonów z I Księgi Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. „Normy ogólne”.

Wprowadzenie do nauki prawa kanonicznego. Ważniejsze zagadnienia z teorii prawa. Uzasadnienie istnienia i cel prawa kanonicznego w Kościele. Źródła prawa kanonicznego. Zarys historii źródeł prawa kanonicznego. Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. i 1983 r. Źródła pozakodeksowe. Kanony wstępne. Ustawy kościelne. Zwyczaj prawny. Dekrety ogólne i inne ogólne akty normatywne. Poszczególne akty administracyjne. Osoby fizyczne i prawne. Czynności prawne. Władza rządzenia. Urzędy kościelne. Przedawnienie i obliczanie czasu.

Cele przedmiotu:

Zapoznanie się z podstawowymi pojęciami dotyczącymi prawa i prawa kanonicznego, uzasadnienie istnienia prawa w Kościele oraz zaznajomienie się z normami ogólnymi Kodeksu Prawa Kanonicznego.

Spis zalecanych lektur:

Dudziak J, *Prawo kanoniczne. I. Normy ogólne*, Tarnów 2002; Dudziak J., *Wprowadzenie do nauki prawa kanonicznego. Pomoc akademicka dla studentów teologii*, Tarnów 1999; *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, t. I: *Księga I. Normy ogólne*, red. J. Krukowski, Poznań 2003.

tko58. Prawo kanoniczne 2/3

Rok 4, semestr 7

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Józef Rapacz

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład ma zapoznać studentów z przepisami prawa Kościoła katolickiego dotyczącymi małżeństwa. Podstawowe zagadnienia: pojęcie małżeństwa, sakramentalność małżeństwa chrześcijańskiego, istotne przymioty i cele małżeństwa, rozrywające przeszkody małżeńskie, zgoda małżeńska, kanoniczna forma zawarcia małżeństwa, małżeństwa mieszane, uważnienie małżeństwa.

Metody oceny:

Egzamin w formie testu.

Spis zalecanych lektur:

Pawluk T., *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, t. III, Olsztyn 1996; Pieronek T. (oprac.), *Instrukcja Episkopatu Polski o przygotowaniu do zawarcia małżeństwa w Kościele katolickim*, Kraków 1990; Szafronowski E., *Podręcznik prawa kanonicznego*, t. IV, Warszawa 1986; Żurowski M., *Kanoniczne prawo małżeńskie Kościoła katolickiego*, Katowice 1987.

tko59. Prawo kanoniczne 3/3

Rok 4, semestr 8

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Andrzej Wójcik

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Analiza Księgi II Kodeksu Prawa Kanonicznego: „Lud Boży”

Cele przedmiotu:

Znajomość praw i obowiązków wiernych świeckich i duchownych. Znajomość struktur i urzędów składających się na instytucjonalny wymiar Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Dokumenty Stolicy Apostolskiej podawane i analizowane w trakcie wykładu.

tko60. Prawo kanoniczne I

Rok 5, semestr 9–10

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Jan Dyduch

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Powszechnie i partykularne prawodawstwo kościelne.

Ta część prawa kanonicznego posiada następujący zakres tematyczny: posługa nauczania, posługa uświęcania bez prawa małżeńskiego, kanoniczne prawo majątkowe i karne oraz wybrane zagadnienia z prawa procesowego.

Celem wykładu prawa kanonicznego jest ukazanie norm prawodawstwa powszechnego zawartych w Kodeksie Prawa Kanonicznego (KPK). Normy te są zaprezentowane w optyce nauczania Vaticanum II, gdyż Kodeks jest na nich oparty. W wykładzie jest, w pewnej mierze, uwzględniony Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich dla porównania obydwu porządków prawnych. Niezbędne jest także ukazanie norm polskiego prawa partykularnego, ze względów praktycznych, aby studenci mogli się nim posługiwać.

Wymagania wstępne:

Znajomość norm ogólnych KPK.

Cele przedmiotu:

Umiejętność posługiwania się prawem kanonicznym i korzystanie z dokumentów kościelnych.

Metody nauczania:

Wykłady i konsultacje stwarzające możliwość dyskusji.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Pawluk T., *Prawo Kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 1986, t. II, s. 328–480, Olsztyn 1990, t. IV, s. 1–159; Szafrowski E., *Podręcznik Prawa Kanonicznego*, Warszawa 1986, t. III oraz t. IV, s. 182–368.

tko61. Prawo kanoniczne II

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Piotr Majer, ćwiczenia – ks. dr hab. Piotr Majer, ks. dr Andrzej Wójcik

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:Wykład.

Wykład: Prawo kanoniczne – Prawo konkordatowe.

Omówienie ogólnie relacji Kościół – państwo, szczególnie po Soborze Watykańskim II; modele współczesnych relacji Kościół – państwo; zasady relacji Kościół – państwo; szczegółowe omówienie Polskiego Konkordatu z 1993 roku.

Ćwiczenia.

(ks. Majer)

Kanoniczne prawo małżeńskie.

Funkcjonowanie trybunałów kościelnych. Analiza najczęstszych tytułów nieważności małżeństwa w oparciu o wyroki trybunałów kościelnych opublikowanych w literaturze specjalistycznej bądź udostępnionych z archiwum Sądu Metropolitalnego w Krakowie.

(ks. Wójcik)

Aplikacja kanonów prawa małżeńskiego do konkretnych przypadków występujących w pracy duszpasterskiej.

Wymagania wstępne:Ćwiczenia.

(ks. Majer)

Znajomość matrialnego prawa małżeńskiego w oparciu o wykłady.

(ks. Wójcik)

Znajomość kanonicznego prawa małżeńskiego na poziomie teologicznych studiów magisterskich.

Cele przedmiotu:

Ćwiczenia.

(ks. Majer)

Uzyskanie podstawowej wiedzy w zakresie procesów o stwierdzenie nieważności małżeństwa. Wypracowanie należytej postawy duszpasterza w relacji do kościelnego wymiaru sprawiedliwości w sprawach małżeńskich.

(ks. Wójcik)

Umiejętność aplikacji kanonów prawa małżeńskiego do konkretnych przypadków występujących w pracy duszpasterskiej

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

(ks. Wójcik)

Analiza konkretnych kazusów.

Metody oceny:

Ćwiczenia.

(ks. Majer)

Ocena na podstawie pracy pisemnej na zadany temat.

(ks. Wójcik)

Pisemne zaliczenie z oceną.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Krukowski J., *Konkordaty współczesne*, Warszawa 1993; Krukowski J., *Kościół i państwo*, Lublin 1993; *Tekst Polskiego Konkordatu z 1993 r.*

Ćwiczenia.

(ks. Majer)

Bianchi P., *Kiedy małżeństwo jest nieważne? Poradnik dla duszpasterzy, konsultantów i wiernych*, Kraków 2006; Gręźlikowski J., *Czy w Kościele są rozwody? Informator dla wnoszących sprawę o nieważność małżeństwa*, Włocławek 2001.

(ks. Wójcik)

Kodeks Prawa Kanonicznego; Instrukcja Stolicy Apostolskiej *Dignitas Conubi*.

tko62. Prawo wyznaniowe

Rok 6, semestr 11

Wymiar: 15 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bronisław Fidelus

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Tematyka wykładów obejmuje zagadnienia prawne z zakresu stosunku Kościoł – Państwo zawarte w Konkordacie i Ustawie o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego z dnia 17 maja 1989 r. Także ważniejsze akty prawne z zakresu prawa cywilnego, finansowego i pracy.

Wykłady oparte na tle historii Kościoł – Państwo.

tko63. Psychologia ogólna

Rok 1, semestr 1–2

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 0+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Dziedzic

Forma zaliczenia: –/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład z psychologii ogólnej koncentruje się wokół następującej problematyki: 1) Zagadnienia wstępne: definicja, przedmiot i cel, działy, metody psychologii. 2) Kierunki psychologii: a) behawioryzm (Watson, Tolman, Skinner), b) psychoanaliza (klasyczna: Freud; głębi: Jung; indywidualna Adler; kulturowa: Horney; neopsychoanaliza E. Fromma; analiza transakcyjna E. Berne) b) psychologia humanistyczna (A. H. Maslow, C. R. Rogers, G. W. Allport), c) analiza egzystencjalna V. E. Frankla, d) psychologia poznawcza G. Kelly; regulacyjna teoria osobowości J. Reykowskiego; transgresyjna koncepcja człowieka Kozielskiego). 3) Biologiczne podstawy zachowania: układ nerwowy, układ wydzielania wewnętrznego. 4) Emocje: interpretacja i określanie emocji, emocje podstawowe, funkcje emocji, komunikowanie emocji, kształtowanie uczuć. 5) Procesy poznawcze: wrażenia, spostrzeżenia, wyobrażenia, uwaga, pamięć, myślenie. 6) Działanie ludzkie: podmiotowe uwarunkowania, motywacja, proces działania. 7) Kształtowanie dojrzałej osobowości.

Wykład rozpoczyna się od przedstawienia działów i metod psychologii. Następnie omawia się jej podstawowe kierunki i wreszcie charakteryzuje się procesy psychiczne człowieka: działanie, procesy poznawcze, emocjonalne, motywacyjne i osobowość.

Cele przedmiotu:

Po ukończeniu kursu student potrafi: scharakteryzować poszczególne kierunki współczesnej psychologii, lepiej zrozumieć i analizować swoje własne postawy, wejść na drogę kształtowania dojrzałej osobowości.

Metody oceny:

Każdy ze studentów jest zobowiązany przeczytać przynajmniej jedną publikację najważniejszych przedstawicieli poszczególnych kierunków psychologicznych, w oparciu o którą przygotowuje pracę pisemną. Do takich lektur zaliczają się m.in.: E. L. Thorndike, *Uczenie się ludzi*, Warszawa 1990; Z. Freud, *Wstęp do psychoanalizy*, Warszawa 1982; C. G. Jung, *Typy psycho-*

logiczne, Warszawa 1999; K. Horney, *Autoanaliza*, Poznań 2000; E. Fromm, *Mieć czy być*, Poznań 1999; E. Berne, *Dzień dobry... i co dalej*, Poznań 1999; C. R. Rogers, *Sposób bycia*, Poznań 2002; A. H. Maslow, *Motywacja i osobowość*, Warszawa 1990; G. W. Allport, *Osobowość i religia*; V. E. Frankl, *Homo patiens*, Warszawa 1998, J. Koziński, *Psychotransgresjonizm. Nowy kierunek psychologii*, Warszawa 2001.

W I semestrze student przygotowuje prace pisemną w oparciu o wybranego klasyka psychologii. Ponadto pisze kolokwium nt. biologicznych podstaw zachowania.

Spis zalecanych lektur:

Anastasi A., Urbina S., *Testy psychologiczne*, Warszawa 1999; Hall C. S., Lindzey G., *Teorie osobowości*, Warszawa 1994; Koziński J., *Koncepcje psychologiczne człowieka*, Warszawa 1997; Makselon J. (red.), *Psychologia dla teologów*, Kraków 1995; Mietzel G., *Wprowadzenie do psychologii*, Gdańsk 1998; Płużek Z., *Psychologia pastoralna*, Kraków 1991; Strelau J. (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki. Psychologia ogólna*, t. II, Gdańsk 2000; Szewczyk W., *Rozumieć siebie i innych. Zarys psychologii*, Tarnów 1998; Tomaszewski T., *Główne idee współczesnej psychologii*, Warszawa 1998; Trzcieniecka-Grienen A., *Psychologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych*, Kraków 2006; Zimbardo P., *Psychologia i życie*, Warszawa 1999.

tko64. Psychologia pastoralna

Rok 6, semestr 11

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Dziedzic

Forma zaliczenia: z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Prezentacja głównych zagadnień psychologicznych, jakie mogą występować w rozmaitych sytuacjach duszpasterskich. Głównie są analizowane następujące wymiary pracy duszpasterskiej: pomoc w kształtowaniu dojrzałej osobowości, rozmowa duszpasterska, praca grupowa, sprawowanie sakramentów, spotkanie z chorobą, cierpieniem i śmiercią.

Uwzględnia się też problematykę rozmaitych uzależnień oraz patologię religijności.

Metody oceny:

Aktywny udział.

Spis zalecanych lektur:

Bless H., *Zarys psychiatrii duszpasterskiej*, Warszawa 1980; Cenciki A. Marenti, *Psychologia a formacja*, Kraków 2002; Chlewiński Z. (red.), *Wybrane zagadnienia z psychologii pastoralnej*, Lublin 1989; Klissmann M. *Pastoralpsychologie. Ein Lehrbuch*, Neukirchen 2004; Krzyszczyk H., *Pomoc w doj-*

rzewaniu do miłości, małżeństwa i rodziny, Katowice 2000; Makselon J. (red.), *Poradnictwo psychologiczno-religijne. Teoria i praktyka*, Kraków 2001; Nowak A. J., *Identyfikacja postaw*, Lublin 2000; Nowak A. J., *Psychologia eklezjalna*, Lublin 2005; Płużek Z., *Psychologia pastoralna*, Kraków 1991; Rudin J., *Psychoterapia i religia*, Warszawa 1992; Szentamartoni M., *Psychologia pastoralna*, Kraków 1995.

tko65. Psychologia religii

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Józef Makselon

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

W wykładach omawiane są kolejno następujące zagadnienia: metodologia współczesnej psychologii religii, rozumienie religijności w głównych kierunkach współczesnej psychologii, rozwój religijności i jego uwarunkowania, typologia postaw religijnych i ich związek z osobowością, społeczne i indywidualne przejawy religijności, funkcje grupy religijnej, fenomen sekt, ateizm, apostazja oraz niektóre przejawy patologii religijności.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest wprowadzenie w obszerną już dzisiaj wiedzę z zakresu psychologii religii.

Metody oceny:

Uzupełnieniem wykładów są kolokwia. W celu uzyskania wyższej oceny student może wykonać dodatkową pracę (teoretyczną bądź empiryczną). Zaliczenie kolokwium.

Spis zalecanych lektur:

Chlewiński Z. (red.), *Psychologia religii*, Lublin 1982; Grzymała-Moszczyńska H., *Psychologia religii. Wybrane zagadnienia*, Kraków 1991; Kozielecki J., *Z Bogiem albo bez Boga. Psychologia religii: nowe spojrzenie*, Warszawa 1991; Kuczkowski S., *Psychologia religii*, Kraków 1998; Makselon J. (red.), *Poradnictwo psychologiczno-religijne. Teoria i praktyka*, Kraków 2001; Makselon J. (red.), *Psychologia dla teologów*, Kraków 1995; Prężyna W., *Funkcja postawy religijnej w osobowości człowieka*, Lublin; Rudin J., *Psychoterapia i religia*, Warszawa 1992; Wulff D. M., *Psychologia religii*, Warszawa 1999.

tko66. Psychologia rozwojowa

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marcin Cholewa

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Definicja i zadania psychologii rozwojowej, osiągnięcia charakterystyczne dla poszczególnych okresów rozwoju (prenatalny, niemowlęcy, przedszkolny, szkolny, dorastania, dorosłości, wiek dojrzały), proces przejścia na emeryturę, stadia umierania i żałoby, etapy rozwoju umysłowego, religijnego i moralnego, wybrane zagadnienia odnoszące się do wychowania, manipulacji i ingracji oraz kontaktu pomocnego.

Wymagania wstępne:

Podstawowe informacje z zakresu psychologii procesów poznawczych i teorii osobowości.

Cele przedmiotu:

Celem wykładu jest zapoznanie studentów z podstawową wiedzą w zakresie psychologii rozwojowej. Studenci powinni znać następujące zagadnienia: definicja i zadania psychologii rozwojowej, osiągnięcia charakterystyczne dla poszczególnych okresów rozwoju (prenatalny, niemowlęcy, przedszkolny, szkolny, dorastania, dorosłości, wiek dojrzały), proces przejścia na emeryturę, stadia umierania i żałoby, etapy rozwoju umysłowego, religijnego i moralnego, wybrane zagadnienia odnoszące się do wychowania, manipulacji i ingracji oraz kontaktu pomocnego.

Metody oceny:

Egzamin pisemny.

Spis zalecanych lektur:

Brzezińska A., *Psychologia rozwoju*, Warszawa 2000; Dembo M., *Stosowana psychologia wychowawcza*, Warszawa 1997; Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.), *Psychologia rozwoju człowieka*, t. 2, Warszawa 2000; Przetacznik-Gierowska M., Tyszkowa M., *Psychologia rozwoju człowieka*, t. 1, Warszawa 1996; Turner J., Helis D., *Rozwój człowieka*, Warszawa 1999; Vasta R., Haith M., Miller S., *Psychologia dziecka*, Warszawa 1995.

tko67. Religologia

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Krzysztof Kościelniak

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

We współczesnym świecie podstawowa znajomość wielkich religii świata jest niezbędna dla każdego kandydata do kapłaństwa. Dlatego religologia dla alumnów seminarium podejmuje najważniejsze zagadnień religio logiczne. Wykład prezentuje najpierw temat natury religii jako fenomenu ogólnoludzkiego, następnie ukazuje największe religie świata w aspekcie ich rozwoju historycznego i dogmatycznego, uniwersalizm i oryginalność chrześcijaństwa,

wybrane zagadnienia z problematyki sekt i statystyki religii oraz miejsce poszczególnych religii w nauczaniu Kościoła, ich status teologiczny, możliwości i granice dialogu.

Metody nauczania:

W ramach wykładu prezentowane są również fragmenty tekstów źródłowych, przedmioty, zdjęcia i plansze związane z kultem i zwyczajami poszczególnych religii.

Metody oceny:

Podstawą egzaminu (zaliczenia) jest znajomość wiadomości ze wskazanych przez wykładowcę fragmentów podręcznika: K. Kościelniak, *Chrześcijaństwo w spotkaniu z religiami świata*, oraz uzupełnienia podawane na poszczególnych wykładach.

Spis zalecanych lektur:

Banek K. i inni, *Religie Wschodu i Zachodu*, t. I–II, Warszawa 1992; Kościelniak K., *Chrześcijaństwo w spotkaniu z religiami świata*, Kraków 2002; *Religie świata a chrześcijaństwo, Teologia fundamentalna*, t. II, Kraków 1998; Ringgren H., Strom A. V., *Religie w przeszłości i dobie współczesnej*, Warszawa 1975.

tko68. Seminarium naukowe

przedmiot obowiązkowy

Rok 3–5, semestr 5–10

Wymiar: 180 h (30/30/30/30/30/30), ECTS: 0+0+0+0+2+2 pkt.

Prowadzący: wybór

Forma zaliczenia: z/z/z/z/-/z

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wybór seminariów naukowych – patrz „Informacje o proseminariach i seminariach” (strona 419).

tko69. Socjologia religii

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. prof. dr hab. Tadeusz Borutka

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Propedeutyka socjologii ogólnej i socjologii religii, omówienie metod i technik, zapoznanie się z objawami kryzysu religijnego oraz próbami przeciwdziałania, poznanie zagadnień związanych z socjologia parafii i wyzwaniem duszpasterskimi.

Program: introdukcja (pojęcie, przedmiot, definicje, metody socjologii religii); typy religii i organizacji religijnych, religia a problemy społeczne wspól-

czesnego świata; Kościół i człowiek w społeczności miejskiej; religijność w społeczeństwach miejskich; Zarys historii parafii, teologiczne aspekty parafii, parafia jako naturalna społeczność; społeczno-gospodarcza struktura parafii; dynamika i mobilność społeczności parafialnej; parafia jako społeczność religijna, parafia jako układ funkcjonalny; ośrodki życia religijnego w parafii; znaczenie ośrodka pielgrzymkowego, społeczna rola proboszcza w parafii, zagadnienie parafialnych czynności społecznych, zjawisko subkultury młodzieżowej na tle cywilizacji industrialnej; symptomy przemian świadomości moralnej młodzieży po roku 1989.

Wymagania wstępne:

Orientacja w teologii pastoralnej.

Cele przedmiotu:

Student zdobywa ogólną wiedzę w zakresie socjologii ogólnej a szczególnie socjologii religii. Poznaje metody i źródła oraz najważniejsze zagadnienie dotyczące sytuacji Kościoła w Polsce i świecie.

Metody nauczania:

Wykłady, konsultacje (zarówno regularne godzina przed wykładami, jak też organizowane w indywidualnych przypadkach), inne ćwiczenia/zajęcia praktyczne.

Metody oceny:

Egzaminy ustne (2 razy w roku), prace roczne, ćwiczenia praktyczne, ocenianie ciągle.

Spis zalecanych lektur:

Adamski F. (red.), *Socjologia religii*, Kraków 1983; Altermatt U., *Katolicyzm a nowoczesny świat*, Kraków 1995; Borowik I., Zdaniewicz W., *Od Kościoła ludu do Kościoła wyboru*, Kraków 1996; Borutka T., *Socjologia religii. Skrypt dla studentów teologii*, Kraków 2004; Brożek P., *Tradycja religijna w środowisku pluralistycznym*, Lublin 2000; Dobek-Ostrowska R., Wiszniowski R., *Teoria komunikowania publicznego i politycznego*, Wrocław 2001; Kehrer G., *Wprowadzenie do socjologii religii*, Kraków 1997; Majka J., *Socjologia parafii*, Lublin 1971; Piwowski W., *Religijność wiejska w warunkach urbanizacji*, Warszawa 1971; Święs K., *Socjologia religii a teologia pastoralne*, [w:] Kamiński R. (red.), *Teologia pastoralna*, t. I, Lublin 2000, s. 45–58; Weber M., *Szkice z socjologii religii*, Warszawa 1995; Zaręba S., *Dynamika świadomości religijno-moralnej młodzieży w warunkach przemian ustrojowych w Polsce (1988–1998)*, Warszawa 2003; Zaręba S., Zdaniewicz W. (red.), *Kościół Katolicki na początku trzeciego tysiąclecia w opinii Polaków*, Warszawa 2004; Zdaniewicz W. (red.), *Religijność Polaków 1991–1998*, Warszawa 2001.

tko70. Spowiednictwo

Rok 5–6, semestr 10–11

Wymiar: 45 h (15/30) wykładu + 30 h (–/30) ćwiczeń, ECTS: 2+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marek Leśniak, ćwiczenia – ks. dr hab. Krzysztof Gryz, ks. dr Jan Kalniuk MS, ks. dr Marek Leśniak

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Przedmiot spowiednictwo jest naukową refleksją nad praktyką posługi w konfesjonale i ma za zadanie przygotować przyszłych spowiedników do pełnienia posługi pojednania w duchu Kościoła katolickiego.

Program: Grzech człowieka i Boże dzieło odkupienia (mysterium iniquitatis et mysterium pietatis); Boże wezwanie do nawrócenia; szczegółowe omówienie cnoty pokuty. Sakrament pokuty i pojednania: jego ustanowienie, natura, formy sprawowania, historia, skutki; akty penitenta; posługa spowiednika: jego władza, świętość, wiedza, obowiązki; „trudne spowiedzi”: okazjonariusze, nałogowcy i recydywiści; nadużycia; rozwiązywanie „kazuśów”.

Ćwiczenia.

(ks. Gryz)

Analiza i komentarz do szczegółowych sytuacji, z którymi spowiednik może się spotkać w konfesjonale

Charakterystyka upoważnienia (*facultas*) do spowiadania: warunki otrzymania i zakres; Warunki udzielenia rozgrzeszenia oraz jego odmówienia; Spowiedź małżonków i rodziców; Miejsce i forma sprawowania sakramentu pokuty.

(ks. Kalniuk)

Ćwiczenia ze spowiednictwa stanowią praktyczne przygotowanie dla diakonów przygotowujących się do kapłaństwa w celu podjęcia m.in. posługi spowiednika. Na ćwiczeniach rozpatrywać będziemy konkretne „kazuśy” i uczyć się jak je rozwiązywać. Pomocą będą dokumenty Ojca św.: Penitencjaria Apostolska, Rota Rzymska oraz dokumenty Papieskiej Rady ds. Rodziny – *Vademecum* dla spowiedników, a także *Duszpasterstwo* w konfesjonale – ks. Stanisława Witka.

(ks. Leśniak)

Ćwiczenia ze spowiednictwa mają pomóc w dobrym przygotowaniu się diakonów do podjęcia posługi spowiednika. Stąd na zajęciach tych następuje konfrontacja teorii z konkretnymi problemami życia codziennego. Dobra znajomość nauczania Kościoła, który udziela kapłanowi władzy rozgrzeszenia, a także poznanie warunków, jakie winien spełnić nawracający się grzesznik są punktem wyjścia do tego, by można było ważnie i godziwie sprawować posługę pojednania.

Przyszły spowiednik uczy się rozeznawać stan ducha penitenta, jego potrzeby, ale także poznaje sposoby, by skutecznie pomóc w wychodzenie z niewoli grzechu nawracającemu się grzesznikowi. Do tego potrzebna mu jest obszerna wiedza, ale także miłosierna i pełna roztropności umiejętność towarzyszenia w tym trudnym procesie przebudowy życia wracającego do Boga człowieka.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Znajomość Teologii moralnej.

Ćwiczenia.

(ks. Gryz)

Znajomość teologii moralnej ze szczególnym uwzględnieniem sakramentu pokuty i pojednania.

(ks. Kalniuk)

Wiadomości z etyki teologii moralnej i prawa kanonicznego co do życia moralnego katolika, uzyskane na wcześniejszych latach studiów.

(ks. Leśniak)

Znajomość Teologii moralnej, Teologii dogmatycznej, prawa kanonicznego, psychologii, pedagogiki.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Teoretyczne i praktyczne przygotowanie do posługi w konfesjonale.

Ćwiczenia.

(ks. Gryz)

Teoretyczne i praktyczne przygotowanie do posługi spowiedniczej.

(ks. Kalniuk)

Właściwie pojęta umiejętność posługi spowiedniczej.

(ks. Leśniak)

Praktyczne przygotowanie do posługi w konfesjonale.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

(ks. Gryz)

Wykład + ćwiczenia praktyczne

(ks. Kalniuk)

Zajęcia praktyczne wsparte uzupełnieniem teoretycznym.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny, w czasie którego student winien wykazać się znajomością nauczania Kościoła w zakresie sprawowania sakramentu pokuty i pojednania oraz umiejętnością rozwiązywania problemów dotyczących kierowania sumieniem powracającego do Boga penitenta.

Ćwiczenia.

(ks. Gryz)

Praca semestralna.

(ks. Kalniuk)

Ćwiczenia praktyczne i wypracowanie.

(ks. Leśniak)

Student jest oceniany na ćwiczeniach z tego w jaki sposób przygotował się do zajęć, oraz z uczestnictwa i merytorycznego zaangażowania. Píše także pracę zaliczeniową która polega na rozwiązaniu 4 kasusów spowiedniczych.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Ciccola G. OFMConv, *Poradnik spowiednika*, Kraków 2000; Jan Paweł II, adhortacja apostolska *Reconciliatio et paenitentia*, 1984; Jan Paweł II, list apostolski *Misericordia Dei*, 2002; Jan Paweł II, *Przemówienia do Penitencjarii Apostolskiej (1981–2002)*; *Katechizm Kościoła Katolickiego i Kodeks Prawa Kanonicznego*; Marcol A., *Pokuta i sakrament pokuty*, Opole 1992; Orzeszyna J., *Sakrament pojednania i pokuty*, Kraków 1993; Papieska Rada ds. Rodziny, *Vademecum dla spowiedników*, 1997; Paweł VI, Konstytucja apostolska *Paenitemini*, 1966; Witek S., *Duszpasterstwo w konfesjonale*, Pallottinum, Poznań 1988; Witek S., *Sakrament pojednania*, Poznań 1979

Ćwiczenia.

(ks. Gryz)

Augustyn J., Cyran S. (red.), *Sztuka spowiedania*, Kraków 2005; Jan Paweł II, *Reconciliatio et paenitentia*, 1984; Papieska Rada ds. Rodziny, *Vademecum dla spowiedników*, 1997; Pastuszko M., *Sakrament pokuty i pojednania*, Kielce 1999; Płatek J. S., *Sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania*, Częstochowa 2001; Witek S., *Duszpasterstwo w konfesjonale*, Poznań 1988; Witek S., *Sakrament pojednania*, Poznań 1979.

(ks. Kalniuk)

Ciccola G., *Poradnik spowiednika*, Kraków 2000; Jan Paweł II, adhortacja apostolska *Reconciliatio et paenitentia*, 1984; Jan Paweł II, list apostolski *Misericordia Dei*, 2002; Jan Paweł II, *Przemówienia do Penitencjarii Apostolskiej (1981–2002)*; *Katechizm Kościoła Katolickiego i Kodeks Prawa Kanonicznego* (stosowne numery); Marcol A., *Pokuta i sakrament pokuty*, Opole 1992; Orzeszyna J., *Sakrament pojednania i pokuty*, Kraków 1993; Papieska Rada ds. Rodziny, *Vademecum dla spowiedników*, 1997; Paweł VI, konstytucja apostolska *Paenitemini*, 1966; Witek S., *Duszpasterstwo w konfesjonale*, Pallottinum, Poznań 1988; Witek S., *Sakrament pojednania*, Poznań 1979.

(ks. Leśniak)

Jan Paweł II, adhortacja apostolska *Reconciliatio et paenitentia*, 1984; Jan Paweł II, list apostolski *Misericordia Dei*, 2002; Jan Paweł II, *Przemówienia do*

Penitencjarii Apostolskiej (1981–2002); Katechizm Kościoła Katolickiego i Kodeks Prawa Kanonicznego; Machoń H. (red.), Sztuka spowiedania. Poradnik dla księży, Kraków 2005; Papieska Rada ds. Rodziny, Vademecum dla spowiedników, 1997; Pastuszko M., Sakrament pokuty i pojednania, Kielce 1999; Paweł VI, konstytucja apostolska Paenitemini, 1966; Płatek J. S., Sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania, Częstochowa 2001; Witek S., Duszpasterstwo w konfesjonale, Poznań 1988; Witek S., Sakrament pojednania, Poznań 1979.

tko71. Teologia biblijna

Rok 5, semestr 10

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bogdan Zbroja

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Przesłanie historyczno – teologiczne tekstów Pisma Świętego.

Cechy literatury biblijnej na tle kultur Bliskiego Wschodu (Mezopotamia, Kanaan i Egipt). Kluczowe gatunki literackie ksiąg Biblii wraz z ich zasadniczym przesłaniem teologicznym. Egzegeza wybranych tekstów.

Cele przedmiotu:

Znajomość przesłania teologicznego tekstów biblijnych. Specyfikacja poszczególnych autorów i dzieł wraz z kontekstem historyczno-kulturowym. Aktualność myśli natchnionych.

Metody oceny:

Egzaminy ustne lub pisemne.

Spis zalecanych lektur:

Dufour X.-L., *Słownik teologii biblijnej*, Poznań 1973; Gnilka J., *Teologia Nowego Testamentu*, Kraków 2002; Harington W., *Teologia biblijna*, Warszawa 1977; von Rad G., *Teologia Starego Testamentu*, Warszawa 1986; Schelkle K. H., *Teologia Nowego Testamentu*, Kraków 1984; Schreiner J., *Teologia Starego Testamentu*, Warszawa 1999.

tko72. Teologia fundamentalna – chrystologia

Rok 3, semestr 5

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Dzidek, prof. UPJPII, ćwiczenia – ks. dr Marian Półchłopek, ks. dr Damian Wąsek

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

1) Teologia fundamentalna jako dyscyplina teologiczna; 2) Ateizm – droga negacji Boga; 3) Filozoficzne drogi afirmacji Boga; 4) Fenomen religii; 5) Religie świata; 6) Chrześcijaństwo wobec innych religii; 7) Krytyka chrześcijańskiej koncepcji Objawienia i wiary; 8) Jezus w ujęciu akatolickim; 9) Możliwość dotarcia do historii Jezusa; 10) Jezus w świetle swej nauki i czynów; 11) U źródeł wiary Kościoła.

Ćwiczenia.

Idea Boga (trudności porozumienia między ateistą a wierzącym, określenie znaczenia słowa „Bóg”, osobowy charakter Boga), ateizm (geneza i formy współczesnego ateizmu), dowody na istnienie Boga (kosmologiczne, antropologiczne), Bóg a zło (definicje, redukcjonizm, teodycea), teologia Objawienia i wiary (idea Objawienia i wiary, historia doktryny, prezentacja systematyczna), Jezus w ujęciu akatolickim (filozofów, Żydów, w religiach świata), możliwość dotarcia do historii Jezusa (świadczenia pozachrześcijańskie, Ewangelie kanoniczne), Jezus w świetle swej nauki i czynów. Teksty Nietzschego, Rorty'ego, Suzuki, Biedrzyckiego, Garewicza. Opinie teologiczne m. in. Tillicha, Życińskiego, Plantingi, Bułgakowa, Bultmana, Guardiniego, Forte, Vermesa, Kaspera.

Cele przedmiotu:

Ćwiczenia.

(ks. Wąsek)

Znajomość opinii i komentarzy teologów na poruszane tematy.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

Dyskusja nad tekstami źródłowymi z pism klasyków teologii.

Metody oceny:

Ćwiczenia.

(ks. Wąsek)

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Dzidek T., Kamykowski Ł., Kubiś A. (red.), *Teologia fundamentalna*, t. I: *Człowiek – filozofia – Bóg*, wyd. 2 poszerzone, Kraków 1999; t. II: *Religie świata a chrześcijaństwo*, Kraków 1997; t. III: *Objawienie i Chrystus*, Kraków 1999; Seweryniak H., *Świadcstwo i sens. Teologia fundamentalna*, Płock 2001; Waldenfels H., *O Bogu, Jezusie Chrystusie i Kościele dzisiaj*, Katowice 1993.

Ćwiczenia.

Teologia fundamentalna, t. I: Dzidek T., Kamykowski Ł., Napiórkowski A. (red.), *Człowiek, filozofia, Bóg*, Kraków 2004; *Teologia fundamentalna*, t. III: Dzidek T., Kamykowski Ł., Kubiś A. (red.), *Objawienie i Chrystus*, Kraków 1999.

tko73. Teologia fundamentalna – eklezjologia

Rok 3, semestr 6

Wymiar: 30 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Józef Morawa, ćwiczenia – o. dr Marek Piotr Chojnacki OCist, ks. dr Józef Morawa, ks. dr Marian Półchłopek

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Biblijna geneza Kościoła, jego tworzenie przez Jezusa Chrystusa i oparcie na posłaniu apostołów; historia refleksji teologicznej nt. Kościoła z zaakcentowaniem eklezjologii instytucjonalnej i przedstawieniem eklezjologii Vaticanum II. Obszernie są omawiane znamiona Kościoła, maryjny jego wymiar, a także ekumeniczne spojrzenie na niekatolickie Kościoły i wspólnoty chrześcijańskie.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Zadaniem ćwiczeń jest uzupełnienie wykładów, które są prowadzone jednocześnie z teologii fundamentalnej-eklezjologii. Dokonuje się poprzez lekturę fragmentów współczesnej literatury teologicznej o Kościele. Zgodnie z zasadami współczesnej hermeneutyki studenci zapoznają się z tekstem i wypowiadają swoje poglądy. Zadaniem jest wyprowadzenie wniosków na podstawie własnego doświadczenia i tekstów. Należy także poznać ewentualne wypowiedzi Magisterium Kościoła i przyjąć je jako obowiązujące.

Poruszane zagadnienia: ogólne pytanie o Kościół i jego niezbędność; rozwój eklezjologii katolickiej; geneza, natura i posłanie Kościoła, Znaki prawdziwości Kościoła, misja ludzi świeckich w Kościele.

(ks. Morawa)

Zakres tematyczny zakłada równoległy dział w wykładzie z eklezjologii, co staje się podstawą podejmowania bardziej szczegółowych tematów, wybranych przez całą grupę lub przez referującego studenta.

Nauka korzystania z wybranych tekstów dotyczących Kościoła, ich interpretacji jak też i sposobu przekazywania. Praca indywidualna z każdym z uczestników grupy, przygotowującym materiały jak i prowadzenie tematu na spotkaniu.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Znajomość podstaw teologii fundamentalnej i jej metody, zaliczenie religiologii jak też znajomość chrystologii fundamentalnej.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Jednoczesne uczestnictwo w wykładach.

(ks. Morawa)

Równoległe uczestnictwo w wykładzie eklezjologii fundamentalnej.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Przyswojenie podstawowych wiadomości z teologii eklezjo-genezy a poprzez to zrozumienie istoty posłania Kościoła, jego roli w świecie jak też troski o jego jedność.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Poznanie natury i posłania Kościoła za pomocą lektury tekstów, poznanie umiejętności dyskusji teologicznej.

(ks. Morawa)

Student musi przekonać wykładowcę jak i całą grupę spotkania co do właściwego odczytania wybranych tekstów jak i poprawności jego zrozumienia i umiejętności przekazania wg wskazanego wzoru (np. do dzieci, do młodzieży, do studentów, itp.) z umiejętnością prowadzenia dyskusji na podjęty temat.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Lektura tekstów (generalnie przed zajęciami, studenci przychodzą przygotowani na ćwiczenia), dyskusja z prowadzącym i między studentami, próba interpretacji tekstu pod kierunkiem przewodniczącego, poznanie zdania Magisterium Kościoła na poruszane zagadnienia, elementy krótkiego wykładu.

Metody oceny:

Wykład.

Egzaminy ustne.

Ćwiczenia.

Ocenianie ciągłe z pracy w ciągu semestru.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Napiórkowski S. C., *Wierzę w jeden Kościół*, Tarnów 2003; Ratzinger J., *Kościół. Pielgrzymująca wspólnota wiary*, Kraków 2005; Seweryniak H., *Święty Kościół powszedni*, Warszawa 1996.

Ćwiczenia.

(o. Chojnacki)

Dzidek T., Kacykowski Ł., Kubiś A., Napiórkowski A. (red.), *Kościół Chrystusowy, Teologia Fundamentalna*, t. IV, Kraków 2003; Napiórkowski A., *Homo Ecclesiasticus, Szkice z antropologii teologicznej*, Kraków 2007; Napiórkowski A., *Misterium Communionis, Eklezjalny paradygmat dziejów zbawienia*, Kraków 2006; Ratzinger J., *Kościół, Pielgrzymująca wspólnota wiary*, Kraków 2005; Sobór Watykański II, *Konstytucja Dogmatyczna o Kościele „Lumen Gentium”* (dowolne wydanie).

(ks. Morawa)

Lektury do pracy w grupie wybierają wg propozycji uczestniczy ćwiczeń. Najczęściej chodzi o jakąś aktualną pozycję lub też pojawiający się w szerszym przekazy społeczny temat związany z teologią Kościoła.

tko74. Teologia moralna 1/3

Rok 3, semestr 5–6

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 3+3 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Bogusław Mielec

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia moralna ogólna.

Wprowadzenie w charakterystykę przedmiotu materialnego i formalnego, źródła, metodę oraz zarys historii tej dziedziny. Następnie omawia się elementy antropologii moralnej, do której należą działanie ludzkie, cnoty, sumienie, grzech oraz prawo moralne i łaska.

Wymagania wstępne:

Wykład: etyka filozoficzna oraz inne dziedziny filozoficzne.

Cele przedmiotu:

Wiedza na temat podstaw moralności chrześcijańskiej. Wiedza o biblijnym źródle moralności (tematy podstawowe, kryteria prowadzenia refleksji moralnej). Umiejętność przekazu treści moralnych ogólnych w różnych formach (katecheza, kazanie, pogadanka, pouczenie spowiednicze itp.).

Metody nauczania:

Wykład + dyskusja.

Metody oceny:

Egzaminy ustne.

Spis zalecanych lektur:

Ashley B. M., *Życ prawdą w miłości, Biblijne wprowadzenie do teologii moralnej*, Poznań 2008; Jan Paweł II, encyklika *Veritatis splendor*, Rzym 1993; *Katechizm Kościoła Katolickiego*, cz.III: *Życie w Chrystusie*, dz. 1: *Powołanie człowieka: życie w Duchu Świętym*, nr 1691–2051, Poznań 2002; Merino E. C.,

de Haro R. G., *Teologia moralna fundamentalna*, Kraków 2004; Olejnik S., *Dar. Wezwanie. Odpowiedź. Teologia moralna*, t. 1–3, Włocławek 1999; Papińska Komisja Biblijna, *Biblia a moralność*, Kielce 2009; Piegsa J., *Człowiek – istota moralna. Teologia moralna fundamentalna*, t. 1, Opole 2002; Sobór Watykański II, konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, Poznań 2002; Tremblay R., Zamboni S. (red.), *Synowie w Synu. Teologia moralna fundamentalna*, Warszawa 2009.

tko75. Teologia moralna 2/3

Rok 4, semestr 7–8

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Krzysztof Gryz

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Teologia moralna szczegółowa.

Przedmiotem wykładu jest prezentacja trzech cnót teologalnych: wiary, nadziei i miłości oraz cnoty religijności z uwzględnieniem konsekwencji moralnych jakie one rodzą dla życia chrześcijańskiego.

Program: Najważniejsze ujęcia materiału teologii moralnej szczegółowej; wybór układu opartego na podstawowych relacjach i kategoriach dóbr. Szczegółowe omówienie trzech cnót teologalnych (wiera, nadzieja, miłość) i cnoty religijności: ich biblijne fundamenty, refleksja teologiczna nad naturą poszczególnych cnót, powinności moralne z nich wypływające oraz grzechy im przeciwne.

Wymagania wstępne:

Znajomość teologii moralnej fundamentalnej.

Cele przedmiotu:

Ukazanie, w jaki sposób podstawowe założenia moralności chrześcijańskiej, o których mowa w teologii moralnej fundamentalnej, winny się urzeczywistniać i konkretyzować we wszystkich dziedzinach życia ludzkiego, zarówno w jego wymiarze osobowym jak i wspólnotowym.

Metody oceny:

Egzamin ustny.

Spis zalecanych lektur:

Ćmiel H., *Teologia moralna szczegółowa*, Częstochowa 2005; Drożdż A., *Człowiek Bogu. Teologia moralna szczegółowa*, Tarnów 2000; Drożdż A., *Wiara, nadzieja, miłość. Teologia moralna szczegółowa*, Tarnów 1993; Olejnik S., *Teologia moralna życia osobistego*, Włocławek 1999; Pieper J., *O miłości, nadziei, wierze*, Poznań 2000; Wichrowicz C. J., *Zarys teologii moralnej w ujęciu tomistycznym*, Kraków 2002.

tko76. Teologia moralna 3/3

Rok 5, semestr 9–10

Wymiar: 90 h (45/45) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Marek Leśniak, ćwiczenia – ks. dr Bogusław Mielec, ks. dr Robert Nęcek (sem. 9)

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Teologia moralna szczegółowa.

Relacje intra- i interpersonalne. Szczegółowe omówienie miłości i sprawiedliwości jako podstawowych zasad wspomnianych odniesień; cnoty roztropności, sprawiedliwości, umiarkowania i męstwa. Troska o nadprzyrodzone dobra zbawienia i grzechy jej przeciwne (upomnienie braterskie; zgorszenie, współdziałanie w grzechu); odpowiedzialność za życie i zdrowie (tak własne jak i bliźniego), grzechy przeciw tym podstawowym dobrom osoby; realizacja miłości i sprawiedliwości w dziedzinie niematerialnych dóbr osobowych (prawda, sekret, cześć, dobre imię) i w odniesieniu do dóbr materialnych (prawo własności), ich naruszenie i obowiązek naprawy.

Ćwiczenia.

(ks. Mielec)

Ćwiczenia polegają na wprowadzeniu studenta w samodzielny przekaz treści moralnych nauczania Kościoła katolickiego. W I semestrze jest to rozdział I trzeciej części Katechizmu Kościoła Katolickiego, w II wybrana przez studenta moralna kwestia szczegółowa. Zwraca się uwagę na wierność merytoryczną przy jednoczesnej różnorodności formy przekazu.

(ks. Nęcek)

Społeczne encykliki Jana Pawła II i Benedykta XVI. Problematyka społeczna.

Wymagania wstępne:

Wykład.

Znajomość Teologii moralnej fundamentalnej.

Ćwiczenia.

(ks. Mielec)

Wykład: etyka filozoficzna oraz inne dziedziny filozoficzne.

(ks. Nęcek)

Znajomość encyklik.

Cele przedmiotu:

Wykład.

Ukazanie, jak podstawowe założenia moralności chrześcijańskiej, o których mowa w Teologii moralnej fundamentalnej, winny się urzeczywistniać i kon-

kretyzować we wszystkich dziedzinach życia ludzkiego, zarówno w jego wymiarze osobowym, jak i wspólnotowym.

Ćwiczenia.

(ks. Mielec)

Wiedza na temat podstaw moralności chrześcijańskiej. Wiedza o biblijnym źródle moralności (tematy podstawowe, kryteria prowadzenia refleksji moralnej). Umiejętność przekazu treści moralnych szczegółowych w różnych formach (katecheza, kazanie, pogadanka, pouczenie spowiednicze itp.).

(ks. Nęcek)

Biegłe poruszanie się w tematyce społecznych encyklik Jana Pawła II i Benedykta XVI.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

(ks. Mielec)

Dyskusja na temat przekazu treści przez studenta.

(ks. Nęcek)

Ćwiczenia, analiza tekstów, umiejętność formułowania wniosków.

Metody oceny:

Wykład.

Egzamin ustny. Kolokwium ze znajomości dokumentów Kościoła – m.in. encyklik społecznych oraz dotyczących obrony życia.

Ćwiczenia.

(ks. Mielec)

Eseje/ wypracowania, prace semestralne, ćwiczenia praktyczne.

(ks. Nęcek)

Umiejętność rozmowy na tematy społeczne w duchu nauczania społecznego Kościoła.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Bołoz W., *Życie w ludzkich rękach*, Warszawa 1997; Günthör A., *Chiamata e risposta, III – le relazioni verso il prossimo*, Edizioni Paoline 1977; Jan Paweł II, encyklika *Evangelium vitae*, 1995; *Katechizm Kościoła Katolickiego* (stosowne numery); Kongregacja Nauki Wiary, deklaracja o eutanazji *Iura et bona*, 1980; Kongregacja Nauki Wiary, Instrukcja *Donum vitae*, 1987; Olejnik S., *Teologia moralna życia społecznego*, Włocławek 2000; Piegsa J., *Człowiek – istota moralna, III: Prawda i wierność, godność życia ludzkiego, prawo do życia i ochrona życia, płciowość jako dar i zadanie*, Opole 2000.

Ćwiczenia.

(ks. Mielec)

Ashley B. M., *Żyć prawdą w miłości, Biblijne wprowadzenie do teologii moralnej*, Poznań 2008; Jan Paweł II, encyklika *Veritatis splendor*, Rzym 1993;

*Katechizm Kościoła Katolickiego, cz.III: Życie w Chrystusie, dz. 1: Powołanie człowieka: życie w Duchu Świętym, nr 1691–2051, Poznań 2002; Merino E. C., de Haro R. G., Teologia moralna fundamentalna, Kraków 2004; Olejnik S., Dar. Wezwanie. Odpowiedź. Teologia moralna, t. 1–3, Włocławek 1999; Papieska Komisja Biblijna, Biblia a moralność, Kielce 2009; Piegsa J., Człowiek – istota moralna. Teologia moralna fundamentalna, t. 1, Opole 2002; Sobór Watykański II, konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, Poznań 2002; Tremblay R., Zamboni S. (red.), *Synowie w Synu. Teologia moralna fundamentalna*, Warszawa 2009.*

(ks. Nęcek)

Wykaz encyklik społecznych i ich znajomość.

tko77. Teologia pastoralna 1/3

Rok 4, semestr 7–8

Wymiar: 30 h (15/15) ćwiczeń

Prowadzący: ćwiczenia – o. dr Jerzy Brusilo OFMConv, ks. dr Jan Klimek

Forma zaliczenia: –/z

Treści merytoryczne przedmiotu:

(o. Brusilo)

Ćwiczenia stanowią praktyczne uzupełnienie wykładów z teologii pastoralnej (praktycznej) i podejmują wybór zagadnień, z którymi duszpasterz spotka się w pracy parafialnej. Są to zarówno zagadnienia z zakresu duszpasterstwa zwyczajnego jak również – w węższym zakresie – duszpasterstwa specjalistycznego.

1. Teologia pastoralna wg Jana Pawła II – duszpasterstwo młodzieży, kryzys chrześcijaństwa europejskiego, dialog międzyreligijny, duszpasterstwo małżeństw, rodzin i ochrona życia ludzkiego. 2. Ogłoszenia duszpasterskie w parafii, gablotka przykościelna, wykorzystanie mediów w parafii, strona internetowa parafii. 3. Ewangelizacja wizualna. Kapłan i duszpasterstwo pod uwaga mediów. 4. Kołęda – wizyta duszpasterska, pastoralny wymiar Adwentu Wigilii, opłatka. 5. Parafia – analiza definicji soborowej, współczesne cechy parafii. Parafia – problemy szczegółowe. 6. Powstawanie, funkcjonowanie i problemy małych grup parafialnych. 7. Przygotowanie do małżeństwa – ślub cywilny czy sakrament? Przygotowanie do małżeństwa – motywy wspólnego zamieszkania narzeczonych, problem czystości przedślubnej. 8. Charakterystyka kursów przedmażeńskich, treść i styl kursów przedmażeńskich. Ocena planów i programów kursów przedmażeńskich. 9. Duszpasterstwo małżeństw i rodzin.

(ks. Klimek)

1. Sobór Watykański II a teologia pastoralna (Soborowe cechy teologii pastoralnej w zakresie duszpasterstwa, sytuacji świata i wspólnoty teandrycznej;

Teologia pastoralna w ujęciu Jana Pawła II (*Pastores dabo vobis 57*); Na czym polega „praktyczność” teologii pastoralnej? Zasadnicze pytanie teologii pastoralnej w zakresie misji Kościoła). 2. Kościół a powołanie człowieka – godność osoby ludzkiej, zadanie Kościoła w świecie współczesnym (Godność osoby ludzkiej w stworzeniu; Godność człowieka w jego naturze, rozumie i sumieniu; Godność człowieka w wolności; Godność człowieka w Osobie Chrystusa; Zaprzeczenie godności człowieka; Pomocniczy charakter posłannictwa Kościoła w świecie). 3. Pontyfikat Jana Pawła II – aspekt pastoralny (Młodzież i jej rola w III tysiącleciu; Wykorzystanie tworzywa ewangelicznego (Mk 10); Rola niezmiennych wartości w życiu młodzieży; Problem relatywizmu i szansa w radykalizmie; Praca nad sobą – „Więcej być”; Dialog międzyreligijny i ekumenizm; Sobór Watykański na temat religii niechrześcijańskich – *Nostra aetate*); Centrum duchowe i społeczne religii niechrześcijańskich – Azja i Daleki Wschód). 4. Wstęp do encykliki *Veritatis Splendor* i *Evangelium vitae* (kontekst pastoralny) (Prawda i dobro postawą orędzia ewangelicznego i ludzkiego; Problemy życia ludzkiego kluczem do przyszłości cywilizacji; Rola Kościoła katolickiego w kreowaniu cywilizacji życia; Szczegółowe problemy etyczne w praktyce duszpasterskiej). 5. Praktyka listów pasterskich Episkopatu i Biskupów diecezji (założenia ogólne) (Jakiego rodzaju zagadnienia są podejmowane w listach (podać przykłady), okolicznościowe, informacyjne, liturgiczne, duszpasterskie, organizacyjne; Forma i treść listów Episkopatu i Biskupów diecezji). 6. Kolęda – wizyta duszpasterska (Przygotowanie teoretyczne: podstawy historyczno-prawne wizyty duszpasterskiej, wskazania Kościoła dotyczące „kolędy”; Przygotowanie do wizyty kolędowej; Przebieg wizyty kolędowej; Praktyka wizyty duszpasterskiej w mojej rodzinnej parafii (powierzchnia, liczba parafian, zwyczaje, poruszane problemy, plan kolędy, czas, tematy rozmów, problemy)). 7. Sakrament małżeństwa – aspekt pastoralny (Przygotowanie teoretyczne: podstawy teologiczno-historyczno-prawne małżeństwa chrześcijańskiego, wskazania Kościoła dotyczące przygotowania i celebracji sakramentu małżeństwa; Duszpasterski problem wspólnego zamieszkania młodych ludzi (przyczyny wspólnego mieszkania chłopaka i dziewczyny (przed ślubem); Motywacje młodych ludzi do odkładania czasu zawarcia sakramentu małżeństwa; Problem współżycia przedślubnego (nie tylko we wspólnym zamieszkanu); Czystość przedślubna i czystość przedmałżeńska – rozmowy duszpasterskie (Argumenty wysuwane przez młodych za rozpozyciem współżycia przed zawarciem sakramentu małżeństwa; Argumenty, które można wykorzystać w przekonywaniu do czystości przedślubnej i przedmałżeńskiej: pastoralne (duszpasterskie), psychologiczne, socjologiczne, medyczne, zdroworoządkowe, inne); Nauczanie Kościoła katolickiego dotyczące etyki seksualnej). 8. Program duszpasterski w parafii (grupie) (Elementy konstrukcyjne programu duszpasterskiego; Hasło przewodnie wprowa-

dzające w duchową atmosferę czasu objętego programem, np. „Rok Eucharystii”; Ogólny temat nawiązujący do hasła programowego; Cel lub cele duszpasterskie (ewentualnie cel zasadniczy i cele drugorzędne) jaki ma być związany z realizacją określonego programu; Opis miejsca i czasu, który ma wypełnić program duszpasterski (np. rok katechetyczny, rok kalendarzowy); Określenie podmiotu realizującego założony program duszpasterskie (diecezja, dekanat, parafia, grupa religijna, proboszcz, duszpasterz); Syntetyczna charakterystyka, metody i środki realizacji programu duszpasterskiego; Szczegółowy plan realizacji założonego tematu na podstawie jego charakterystyki; Uwagi i przewidywane problemy związane z zamierzoną realizacją programu duszpasterskiego, spodziewane trudności, doświadczenia z realizacją podobnych zamierzeń duszpasterskich w przeszłości; Sprawozdanie z wykonania programu duszpasterskiego, próba podsumowania osiągniętych zamierzeń i celów, analiza me rytoryczna i formalna realizacji programu duszpasterskiego). 9. Małe wspólnoty parafialne (założenia i funkcje). Opis duszpasterski i znaczenie. Kościół jako „wspólnota wspólnot”.

Wymagania wstępne:

(o. Brusilo)

Kwerenda dokumentów źródłowych, zbieranie danych i przygotowywanie pytań do dyskusji w obszarze przedmiotów pastoralnych (wykłady, seminaria).

Cele przedmiotu:

(o. Brusilo)

Przygotowanie do pracy duszpasterskiej w parafiach, umiejętność prowadzenia grup. Praktyczna poznanie problemów w duszpasterstwie. Umiejętność odczytywania znaków czasu w duszpasterstwie.

(ks. Klimek)

Celem przedmiotu jest ukazanie teologii pastoralnej jako tej dyscypliny teologicznej, która odpowiada na generalne pytanie co Kościół ma robić dzisiaj oraz zaktywizowanie studentów do działalności apostołskiej w Kościele.

Metody nauczania:

(o. Brusilo)

Ćwiczenia opracowywane przez prowadzącego w formie konspektu problemów i na tej podstawie przygotowywane przez studentów. Niektóre zajęcia są połączone z prezentacjami zaproszonych gości (grup duszpasterskich) i przeprowadzone w formie dyskusji. Studenci opracowują również – jako formy uzupełniające – analizy parafii, opisy duszpasterstw, opracowania dokumentów kościelnych i wywiady z duszpasterzami.

Metody oceny:

(o. Brusilo)

Prace semestralne jako podsumowanie pracy własnej, aktywność na forum dyskusyjnym, ocenianie ciągle na wszystkich zajęciach. Zaliczenie w skali semestru – na zakończenie ćwiczeń.

(ks. Klimek)

Pisemne prace kontrolne: notatki duszpasterskie, analizy pastoralne wybranych parafii, streszczenia lektur o charakterze duszpasterskim (dokumenty Kościoła, podręczniki, artykuły).

Spis zalecanych lektur:

(o. Brusilo)

Biela B., *Kościół – Wspólnota*, Katowice 1993; Duszpasterstwo Rodzin Archidiecezji Wrocławskiej, *Małżeństwo-powołaniem*, cz. 1: *Teologia małżeństwa i rodziny. Materiały pomocnicze dla duszpasterzy*, Wrocław 1982; Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei. Jan Paweł II odpowiada na pytania Vittoria Messori*, Lublin 1994; Kamiński R. (red.), *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006; Kamiński R., *Przynależność do parafii katolickiej. Studium pastoralne*, Lublin 1987; Kamiński R., *Teologia pastoralna*, t. 1–2, Lublin 2002; Meissner K., Suszka B., *A tak już nie są dwoje lecz jedno ciało. Rozmowy z narzeczonymi i młodymi małżeństwami*, Wrocław 1991; *Parafia jako dom*, „Pastores” 33 (4) 2006; Puchała S., Maliczy T. i E., *Narzeczeni czyli dziewięciospotkaniowie bezpośrednio przygotowanie do małżeństwa prowadzone metodą dialogową*, Katowice 2004; Wandrasz M. (red.), *Przygotowanie bliższe do małżeństwa*, Katowice 2004; *Wy jesteście moją nadzieją. Wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży*, Warszawa 1991.

(ks. Klimek)

Bourgeios D., *Duszpasterstwo Kościoła*, Poznań 2001; *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii. Zasady i wskazania*, Poznań 2003; Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei. Jan Paweł II odpowiada na pytania Vittoria Messori*, Lublin 1994; Kamiński R. (red.), *Teologia pastoralna*, t. 1: *Teologia pastoralna fundamentalna*, Lublin 2000; Kamiński R., *Wprowadzenie do teologii pastoralnej*, Kraków 2001; Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* Soboru Watykańskiego II; Paweł VI, adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* 58; Program na rok liturgiczny; „Głosić Ewangelię nadziei” – z programu Komisji Duszpasterstwa Ogólnego Konferencji Episkopatu Polski na rok 2004/2005; *Teologia praktyczna*, t. 4, 2003; *Wy jesteście moją nadzieją. Wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży*, Warszawa 1991.

tko78. Teologia pastoralna 2/3

Rok 5, semestr 9–10

Wymiar: 60 h (30/30) wykładu + 30 h (15/15) ćwiczeń, ECTS: 4+4 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Andrzej Baczyński, prof. UPJPII, ćwiczenia – o. dr Jerzy Brusilo OFMConv, ks. dr Wiesław Popielarczyk (sem. 10)

Forma zaliczenia: e/e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykład.

Cel przedmiotu: Ukazać istotę i dialogiczny charakter zbawczego posłannictwa Kościoła w świecie, uwzględniając kontekst aktualnych znaków czasu oraz określić sposoby realizacji tego posłannictwa przez hierarchię, instytuty życia konsekrowanego i katolików świeckich.

Ćwiczenia.

Ćwiczenia stanowią praktyczne uzupełnienie wykładów z teologii pastoralnej (praktycznej), są kontynuacją ćwiczeń z IV roku koncentrując się na duszpasterstwie specjalistycznym. Na tym poziomie (rok V) dochodzą jeszcze zagadnienia związane z kulturowymi uwarunkowaniami duszpasterstwa.

1. Źródła teologii pastoralnej: Pismo św., Magisterium Kościoła, Kościół w społeczeństwie pluralistycznym. 2. Kościół a powołanie człowieka – godność osoby ludzkiej – *Gaudium et spes*. 3. Zagrożenia uzależnieniami w duszpasterstwie – zarys teoretyczny. 4. Praktyka pomocy w uzależnieniach – alkoholizm, narkomania. 5. Duszpasterstwo trzeźwości i duszpasterstwo narkomanów. 6. Kultury publiczności w aspekcie pastoralnym: typy i charakterystyka. 7. Program duszpasterski – wzór roczny. 8. Program duszpasterski – analiza przykładów, wstęp do spotkania dla rodziców. 9. Program duszpasterski – spotkania z rodzicami dzieci I komunijnymi. 10. Program spotkania ministrantów. 11. Program duszpasterski w parafii. 12. „Wczesna” Komunia św. – założenia i problemy praktyczne. 13. Problemy w przygotowaniu do bierzmowania. 14. Duszpasterstwa specjalistyczne: zasady i formy pastoralne.

Wymagania wstępne:

Ćwiczenia.

Kwerenda dokumentów źródłowych, zbieranie danych i przygotowywanie pytań do dyskusji w obszarze przedmiotów pastoralnych (wykłady, seminaria).

Cele przedmiotu:

Ćwiczenia.

Przygotowanie do pracy duszpasterskiej w parafiach, umiejętność prowadzenia grup. Praktyczna poznanie problemów w duszpasterstwie. Umiejętność odczytywania znaków czasu w duszpasterstwie.

Metody nauczania:

Ćwiczenia.

Ćwiczenia opracowywane przez prowadzącego w formie konspektu problemów i na tej podstawie przygotowywane przez studentów. Studenci opracowują również – jako formy uzupełniające – wtórne analizy parafii, problemy duszpasterstw, streszczenia artykułów i opracowań na tematy pastoralne oraz wywiady ze świeckimi liderami wspólnot i duszpasterstw.

Metody oceny:

Ćwiczenia.

Prace semestralne jako podsumowanie pracy własnej, aktywność na forum dyskusyjnym, ocenianie ciągle na wszystkich zajęciach. Zaliczenie w skali semestru – na zakończenie ćwiczeń.

Spis zalecanych lektur:

Wykład.

Baczyński A., *Telewizja a świat wartości*, Kraków 2003; Baczyński A., *Telewizja w służbie ewangelizacji*, Kraków 1998; Bourgeois D., *Duszpasterstwo Kościoła*, Poznań 2001; *Duszpasterstwo a wyzwania XXI wieku*, pod red. J. Ostrowskiego, Kielce 2001; Karniński R., *Przynależność do parafii katolickiej*, Lublin 1987; Karniński R., *Wprowadzenie do teologii pastoralnej*, Kraków 2001; Narecki Z., *Duszpasterstwo zwyczajne w parafii a urzeczywistnianie Kościoła*, Lublin 2001; Paweł VI, *Ecclesiam suam*, Paris 1967; Paweł VI, *Evangelii nuntiandi*, [w:] Jan XXIII, Paweł VI, Jan Paweł II, *Encykliki*, Warszawa 1981; Peterowa-Wasilewicz A., *Leksykon ruchów i stowarzyszeń w Kościele*, Warszawa 2000; Szafrąński L., *Kairologia*, Lublin 1990; *Teologia pastoralna*, pod red. R. Kamińskiego, t. I–II, Lublin 2000, 2002; Wal J., *Vademecum dialogu*, Kraków 1998; *Wczoraj – dziś – jutro Akcji Katolickiej*, pod red. T. Borutki, Kraków 2004; Woronowski F., *Zarys teologii pastoralnej*, t. I–III, Warszawa 1984, 1986, 1988; Zulehner P., *Pastoraltheologie*, B. I–IV, Düsseldorf 1991.

Ćwiczenia.

Baniak J., *Desakralizacja kultu religijnego i świąt religijnych w Polsce. Studium socjologiczne*, Kraków 2007; Biela B., *Parafia miejscem urzeczywistniania się w komunii Kościoła*, Katowice 2006; Borowik I., Doktor T., *Pluralizm religijny i moralny w Polsce. Raport z badań*, Kraków 2001; Bourgeois D., *Duszpasterstwo Kościoła*, Poznań 2001; Guerreschi C., *Nowe uzależnienia*, Kraków, Salwator 2006; Kamiński R. (red.), *Leksykon teologii pastoralnej*, Lublin 2006; Kamiński R., *Teologia pastoralna*, t. 1–2, Lublin 2002; Napiórkowski S. C., *Jak uprawiać teologię*, Wrocław 1994; Olszewski M., *Duszpasterstwo parafialne*, Białystok 2005; Petrowa-Wasilewicz A., *Leksykon ruchów i stowarzyszeń w Kościele*, Warszawa 2000; Polak M., *Parafia dzisiaj*, Poznań 2007; *Program Duszpasterski Komisji Duszpasterstwa Ogólnego Kon-*

ferencji Episkopatu Polski na rok 2009/2010; Próchniewicz J., Wczesna Komunia święta. Wprowadzenie dzieci przedszkolnych w sakrament pojednania i Eucharystii, Warszawa – Poznań 2005; Sobór Watykański II, Konstytucje, Dekrety, Deklaracje, Poznań 2002.

tko79. Teologia pastoralna 3/3

Rok 6, semestr 11

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 4 pkt.

Prowadzący: wykład – o. dr Jerzy Brusilo OFMConv

Forma zaliczenia: e

Treści merytoryczne przedmiotu:

Wykłady dla VI roku (diakoni) są ostatnim etapem formacji pastoralnej i stanowią punkt wyjścia do praktyk pastoralnych na wybranych parafiach. W programie wykładu znajduje się więcej zagadnień szczegółowych i uzupełniających oraz analiza wybranych dokumentów Kościoła katolickiego na temat duszpasterstwa.

1. Parafia jako wspólnota wspólnot. 2. Duszpasterska Rada Parafialna. 3. Planowanie duszpasterskie. 4. Duszpasterstwo charytatywne. 5. Duszpasterstwo wobec sekt. 6. Duszpasterstwo wobec ekologii. 7. Duszpasterstwo zwyczajne i nadzwyczajne. 8. Duszpasterstwo indywidualne. 9. Duszpasterstwo rodzin.

Wymagania wstępne:

Materiał wykładowy z poprzednich lat studiów. Notatki z ćwiczeń na IV i V roku. Znajomość dokumentów Kościoła katolickiego w zakresie bieżących tematów.

Cele przedmiotu:

Przygotowanie do pracy duszpasterskiej w parafiach. Praktyczna odniesienie do problemów w duszpasterstwie. Umiejętność wykorzystania dokumentów Kościoła katolickiego na tematy pastoralne.

Metody nauczania:

Podstawową formą jest wykład z możliwością zadawania pytań i porównania zagadnień teoretycznych z doświadczeniami studentów z odbytych już praktyk diakańskich i codziennej pracy duszpasterskiej na przydzielonych parafiach.

Metody oceny:

Kolokwium w połowie semestru z lektury wybranych dokumentów na tematy pastoralne. Egzamin ustny na końcu semestru.

Spis zalecanych lektur:

Adhortacje apostolskie Ojca Świętego Jana Pawła II, Kraków 1996; Bajda J., Rodzina miejscem Boga i człowieka. Wokół zagadnienia integralnego powołania rodziny, Łomianki 2005; Kamiński R., Teologia pastoralna, t. 1–2, Lublin 2002; Kamiński R. (red.), Leksykon teologii pastoralnej, Lublin 2006; Olszew-

ski M., *Duszpasterstwo parafialne*, Białystok 2005; „Pastores” 33 (4) 2006; *Rodzina wiosną dla Europy i świata. Wybór tekstów z IV Światowego Kongresu Rodzin*, Łomianki 2008; Sobór Watykański II, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, Poznań 2002; Stala J., Osewska E., *Rodzina. Bezcenny dar i zadanie*, Radom 2006.

tko80. Wprowadzenie do teologii duchowości

Rok 1, semestr 2

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Jan Machniak, prof. UPJPII

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Antropologiczna wizja chrześcijanina, mechanizmy psychiczne i duchowe, etapy rozwoju duchowego, modlitwa i medytacja, stany mistyczne. podstawowe pojęcia z teologii duchowości: definicja, przedmiot, relacja do innych dziedzin teologicznych, źródła, metoda; istotę życia duchowego chrześcijanina, cechy specyficzne w odróżnieniu od innych typów życia wewnętrznego, zakres. Ukazuje problem powszechnego powołania do świętości według Soboru Watykańskiego II (LG 39–42); pojęcie świętości, udział w życiu trynitarnym Boga, aktualizację życia Bożego - doświadczenie obecności Bożej, stopnie udziału w życiu Bożym. Przedstawia ludzkie uwarunkowania życia duchowego: grzech, upadek, słabość natury ludzkiej, temperamenty. Proponuje środki w dążeniu do świętości: sakramentalny, rady ewangeliczne, śluby zakonne, uczynki miłosierdzia, czytanie duchowne, *lectio divina*, medytacja i jej formy w ujęciu historycznym. Omawia stany życia – zakonne, świecki i kapłański. Przedstawia formy zaangażowania świeckich w życie duchowne: stowarzyszenia, instytuty świeckie, ruchy kościelne. Analizuje pojęcia jak modlitwy: definicja, podmiot, przedmiot, warunki modlitwy, formy modlitwy, postawy modlitewne, medytacja chrześcijańska, asceza chrześcijańska, życie mistyczne, pojęcie kontemplacji, kontemplacja nabyta i wlana.

Wymagania wstępne:

Ogólna wiedza humanistyczna, znajomość historii Kościoła i katechizmu.

Cele przedmiotu:

Zdobycie ogólnej wiedzy z teologii duchowości, która pozwoli studentowi rozpoznawać stan duchowy chrześcijanina i podać środki do doskonałości.

Metody oceny:

Egzamin ustny, przygotowanie lektury z duchowości chrześcijańskiej: Augustyn, *Wyznania*, św. Benedykt, *Reguła*, J. Machniak, *Chrześcijaнин wobec*, bł. Jan XXIII, *Dziennik*, T. Merton, *Znak Jonasza*.

Spis zalecanych lektur:

Aumann J., *Spiritual Theology*, London 1980; Bochenek J., *Zarys ascetyki*, Warszawa 1972; Bouyer L., *Wprowadzenie do życia duchowego*, Warszawa 1982; Garrigou-Lagrange R., *Trzy okresy życia wewnętrznego*, t. I–II, Poznań 1967–62; Gogola J. W., *Teologia komunii z Bogiem*, Kraków 2001; Machniak J. (red.), *Asceza chrześcijańska*, Kraków 1996; Machniak J. (red.), *Medytacja chrześcijańska*, Kraków 1994; Machniak J., *Chcę żyć miłością. Mistyka św. Faustyny Kowalskiej*, Kraków 2002; Słomka W. (red.), *Podręcznik duchowości katolickiej*, Lublin 1993; Spidlik T., *U źródeł światłości*, Warszawa 1991; Świerzawski W., *Mistrzu, gdzie mieszkasz?*, Sandomierz 1995; Tanquerey A., *Zarys teologii ascetycznej i mistycznej*, Kraków 1928; Thils G., *Existence et sainteté chrétienne*, Paris 1982.

tko81. Wstęp do Pisma św.

Rok 2, semestr 3

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr Wiesław Alicki

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Zajęcia teoretyczne obejmują cztery podstawowe działy: historię i teologię natchnienia biblijnego, historię kanonu biblijnego, historię i krytykę tekstu oraz hermeneutykę biblijną. Ponieważ z przedmiotem nie są związane ćwiczenia, szczególną uwagę poświęca się wprowadzeniu do krytyki tekstu biblijnego, umiejętności posługiwania się środkami informatycznymi oraz najważniejszymi metodami interpretacji.

Wymagania wstępne:

Znajomość historii Kościoła w zakresie pierwszych trzech semestrów bieżących studiów, znajomość historii powszechnej w zakresie szkoły średniej.

Cele przedmiotu:

Zakłada się, iż student nabędzie znajomości przedmiotu, umiejętności korzystania z aparatu krytycznego, ogólnej orientacji w metodach interpretacji Biblii oraz zostanie zmotywowany do stosowania środków informatycznych w pracy z tekstem biblijnym.

Metody nauczania:

Wykład z elementami prezentacji multimedialnej i możliwością konsultacji indywidualnych.

Metody oceny:

Zaliczenie z oceną na podstawie testu obejmującego całość wykładanego materiału.

Spis zalecanych lektur:

Skrypt wykładowy (aktualna wersja udostępniana studentom w PDF) oraz:

Aland K., Aland B., *The Text of the New Testament. An Introduction to the Critical Editions and to the Theory and Practice of Modern Textual Criticism*, Grand Rapids 1995; Leks P., „*Słowo Twoje jest prawdą...*” *Charyzmat natchnienia biblijnego*, Katowice 1997; Metzger B. M., *The Canon of the New Testament*, Oxford 1997; Rubinkiewicz R. (red.), *Interpretacja Biblii w Kościele. Dokument Papieskiej Komisji Biblijnej z komentarzem biblistów polskich*, Warszawa 1999; Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o objawieniu Bożym „Dei verbum”*; Tov E., *Textual Criticism of the Hebrew Bible*, Minneapolis 1992.

tko82. Wstęp do teologii

Rok 1, semestr I

Wymiar: 15 h wykładu + 15 h ćwiczeń, ECTS: 2 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Dzidek, prof. UPJPII, ks. dr Damian Wąsek, ćwiczenia – ks. dr hab. Tadeusz Dzidek, prof. UPJPII, ks. dr Damian Wąsek

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

(ks. Dzidek)

1) Czym jest teologia?; 2) Teologia Soboru Watykańskiego II – Objawienie; 3) Josef Ratzinger – teologia jako nauka; 4) Jean Daniélou – Pismo Święte i liturgia jako źródła teologii; 5) John Henry Newman – rola tradycji w teologii; 6) Melchior Cano – miejsca teologicznego poznania; 7) Mikołaj z Kuzy – teologia i tajemnica; 8) Św. Tomasz z Akwinu – teologia jako system i jako rozmowa z Bogiem o Bogu; 9) Św. Bernard z Clairvaux – serce w teologii; 10) Św. Anzelm z Canterbury – wiara szuka zrozumienia; 11) Św. Augustyn – teologia i filozofia.

(ks. Wąsek)

Zajęcia obejmują tematykę historycznych koncepcji teologii, natury, źródeł teologii, rozwoju dogmatów oraz metod stosowanych w uprawianiu tej nauki.

Program: Historyczne koncepcje teologii (przedchrześcijańskie, Nowego Testamentu, partystyczna, scholastyczna, pozytywno-kontrowersyjna, historyczno-kontrowersyjna), natura teologii (przedmiot, język, wymiary i zadania), źródła teologii (Pismo Święte, Tradycja, zmysł wiary, Magisterium), rozwój dogmatów (ewolucja dogmatu, modele, przykłady), metody (dogmatyczna, historyczna, egzystencjalna). Opinie teologiczne m. in. Grzegorza z Nazjanzu, Abelarda, Bonawentury, Rahnera, Cano, Newmana, Danielou, Kaspera, Rosato, Balthasara.

Cele przedmiotu:

(ks. Wąsek)

Znajomość zmian podstawowych założeń teologicznych i elementów koncepcji teologii.

Metody nauczania:

(ks. Wąsek)

Dyskusja nad tekstami źródłowymi z pism klasyków teologii. Wykłady podsumowujące analizy tekstów

Metody oceny:

(ks. Wąsek)

Egzamin pisemny.

Spis zalecanych lektur:

(ks. Dzidek)

Dzidek T. (współpraca: Hop E., Horowski A., Kita M., Sikora P.), *Mistrzowie teologii. Prezentacja – antologia tekstów – dyskusja*, Kraków 1998; Ratzinger J., *Wprowadzenie w chrześcijaństwo*, Kraków 1994.

(ks. Wąsek)

Dzidek T., *Mistrzowie teologii*, Kraków 1998; *Teologia fundamentalna*, t V: Dzidek T., Kamykowski Ł., Napiórkowski A. (red.), *Poznanie teologiczne*, Kraków 2006.

tko83. Wychowanie fizyczne

Rok 1, semestr 1–2

Wymiar: 60 h (30/30) ćwiczeń, ECTS: 0+2 pkt.

Prowadzący: ćwiczenia – mgr Łukasz Czekaj

Forma zaliczenia: z/z

tko84. Zagadnienia ekumeniczne

Rok 5, semestr 9

Wymiar: 30 h wykładu, ECTS: 1 pkt.

Prowadzący: wykład – ks. dr hab. Tadeusz Kałużny SCJ

Forma zaliczenia: zo

Treści merytoryczne przedmiotu:

Tematyka wykładu obejmuje następujące zagadnienia: 1. Dramat podzielenego chrześcijaństwa (aktualna sytuacja wyznaniowa). 2. Historia ruchu ekumenicznego (akatolickie nowożytnie dążenia ekumeniczne; Kościół katolicki wobec nowożytnych dążeń ekumenicznych; sytuacja wyznaniowa i ekumenizm w Polsce). 3. Katolickie podstawy ekumenizmu (racje ekumenicznego zaangażowania; tajemnica jedności; podzielony Kościół; teologia powrotu do jedności). 4. Drogi prowadzące do przywrócenia widzialnej jedności chrześcijan (ekumenizm duchowy, doktrynalny, praktyczny). 5. Wybrane zagadnienia teologiczno-ekumeniczne (m.in. panorama ważniejszych dialogów, modele jedności; wzajemne uznanie chrztu; współczesnictwo w czynnościach świętych; małżeństwa mieszane).

Wymagania wstępne:

Podstawowa znajomość zagadnień teologicznych.

Cele przedmiotu:

Wprowadzenie w bogactwo zagadnień i problemów z zakresu ekumenizmu. Pogłębienie znajomości katolickich podstaw dialogu ekumenicznego. Przybliżenie rezultatów prowadzonych dziś międzykościelnych dialogów ekumenicznych.

Metody oceny:

Testy sprawdzające w ciągu semestru. Pisemne kolokwium końcowe.

Spis zalecanych lektur:

Hryniewicz W., Gajek J. S., Koza S. J. (red.), *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*, Lublin 1996; Jan Paweł II, Encyklika o działalności ekumenicznej *Ut unum sint* (1995); Karski K., *Od Edynburga do Porto Alegre. Sto lat dążeń ekumenicznych*, Warszawa 2007; Karski K., Napiórkowski S. C., *Bliżej wspólnoty. Katolicy i luteranie w dialogu 1965–2000*, Lublin 2003; Nagy S., *Kościół na drogach jedności*, Wrocław 1985; Napiórkowski A., *Zagadnienia ekumeniczne. Podręcznik dla studentów teologii*, Kraków 2001; Papieska Rada ds. Jedności Chrześcijan, *Dyrektorium w sprawie realizacji zasad i norm dotyczących ekumenizmu* (1993); Roberson R., *Chrześcijańskie Kościoły Wschodnie*, Bydgoszcz 1998; Sobór Watykański II, Dekret o ekumenizmie *Unitatis redintegratio*.